

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών, Οριζόντια Πράξη» MIS: 295450

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

Το παρόν έργο έχει παραχθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο πρόγραμμα σπουδών, στους Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3, -Οριζόντια Πράξη», με κωδικό MIS 295450 και ειδικότερα στο πλαίσιο του Υποέργου 1: «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και οδηγών για τον εκπαιδευτικό «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων»,.

Επιστημονικό Πεδίο: **Τέχνες - Πολιτισμός**

Διδακτικό Μαθησιακό Αντικείμενο: **Εικαστική αγωγή**

Τάξεις: **Α' - ΣΤ' Δημοτικού & Α' - Γ' Γυμνασίου**

Πρόταση α΄

Πρόγραμμα σπουδών Δημοτικού Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Εικαστική αγωγή

Σκοπός του μαθήματος

Γενικός σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν και να απολαύσουν οι μαθητές τις Εικαστικές Τέχνες μέσα από ισόρροπες δραστηριότητες έρευνας και δημιουργίας έργων. Όχι μόνο για να καλλιεργηθούν ως δημιουργοί και ως φιλότεχνοι θεατές αλλά και για να αποτελέσει η Εικαστική δημιουργία το θεμέλιο για δημιουργική γνώση σε όλους τους τομείς της μάθησης. Η ερευνητική διάσταση της Τέχνης και η αντιμετώπιση του άγνωστου, του πιθανού και του τυχαίου για την επίλυση εικαστικών προβλημάτων, εκπαιδεύει τους μαθητές στην κριτική σκέψη και τους προσφέρει τη δυνατότητα προσαρμογής και αντιμετώπισης των συνεχών αλλαγών της κοινωνικής ζωής που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν ως έφηβοι και ως ενήλικες. Μέσα στον ασφαλή αλλά ερευνητικό και δημιουργικό χώρο της τέχνης, που απαιτεί λύσεις και λήψεις αποφάσεων, οι μαθητές ξεφεύγουν από το σύνδρομο της «σωστής» απάντησης και αποκτούν δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν αργότερα να αντιμετωπίσουν τις καταστάσεις μιάς απαιτητικής κοινωνίας, που προϋποθέτει ανοικτό μυαλό για την αξιολόγησή τους και για την ανακατεύθυνση της δράσης τους με σκοπό τη δημιουργία καλύτερων λύσεων.

Σε ένα νέο σχολείο που λειτουργεί ως πολυδύναμη εκπαιδευτική και πολιτισμική κοινότητα ο ρόλος του εκπαιδευτικού της τέχνης, καθώς διαφοροποιεί τις παιδαγωγικές του μεθόδους ανάλογα με τις ηλικιακές διαφοροποιήσεις των παιδιών και τις πολιτισμικές τους διαφορές, είναι καθοριστικός. Σκοπός του είναι η δημιουργία μιας τάξης στην οποία οι μαθητές του μπορούν να δημιουργήσουν και μέσα από τη δύναμη της δημιουργικής διαδικασίας να γνωρίσουν τον εαυτό τους, τους άλλους και το περιβάλλον τους.

Γενικοί διδακτικοί στόχοι

Ειδικότερα οι μαθητές στο **Δημοτικό** πρέπει:

- Να παρατηρούν, να ερευνούν, να πειραματίζονται και να αξιοποιούν τις δυνατότητές τους στο χειρισμό απλών υλικών και μέσων δημιουργώντας εικαστικά έργα
- Να γνωρίσουν διάφορες τεχνικές και τρόπους, για να εκφράζονται με δημιουργικό τρόπο και να μεταβιβάζουν απόψεις, συναισθήματα και βιώματα
- Να γνωρίσουν την ορολογία, τα σύμβολα, τα μορφικά στοιχεία και τις μορφές που χρησιμοποιούν οι εικαστικοί καλλιτέχνες και να εξοικειωθούν με αυτά
- Να προσεγγίζουν, να κατανοούν και να απολαμβάνουν το φαινόμενο της Τέχνης και να έχουν θετική στάση και συμπεριφορά απέναντι στα έργα τέχνης
- Να προσεγγίσουν το περιβάλλον, αστικό και φυσικό, μέσα από την τέχνη
- Να παρατηρούν το φυσικό περιβάλλον και να εμπνέονται από αυτό για τις εικαστικές τους δημιουργίες.
- Να αντιληφθούν πώς το έργο τέχνης μπορεί να μεταδώσει μηνύματα για ζητήματα που αφορούν στη διάσωση του περιβάλλοντος και ενεργοποιείται.
- Να εξοικειωθούν με τα πολυμέσα και τις εφαρμογές στα ΤΠΕ μέσα από το εικαστικό παιχνίδι
- Να διερευνήσουν και να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο για να δουν έργα τέχνης
- Να γνωρίσουν, διερευνήσουν, συγκρίνουν και κατανοήσουν τη σημασία της τέχνης στην επικοινωνία ιδεών, αξιών και αντιλήψεων ανάμεσα στους Πολιτισμούς

- Να γνωρίσουν τα ποικίλων μορφών εικαστικά έργα τέχνης, να τα κατανοήσουν, να τα αναλύσουν, να τα ερμηνεύσουν, να τα κρίνουν και να εκτιμήσουν την ελληνική και την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά
 - Να αντιληφθούν ότι η τέχνη είναι ένα εργαλείο για την αποδοχή του «άλλου»
- Να εμπλακούν σε διαδικασίες κριτικού αναστοχασμού με σκοπό να δουν την διαφορετικότητα των μαθητών όχι ως εμπόδιο αλλά ως μέσο εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας
 - Να αποδεχθούν τη διαφορετικότητα μέσα από την ειλικρινή έκφραση κάθε αντίληψης χωρίς να κρύβονται πίσω από την ουδετερότητα
 - Να είναι ικανοί να συνεργάζονται για να δημιουργούν έργα που μεταφέρουν μηνύματα που η ομάδα έχει επιλέξει
 - Να εξοικειωθούν με τη δημοσιοποίηση των ιδεών τους μέσα από τα έργα τέχνης ή/και τις εικαστικές δράσεις τους, είτε με την έκθεση των έργων τους στην κοινότητα είτε μέσω του διαδικτύου
 - Να είναι ικανοί να αποδέχονται την κριτική και να είναι έτοιμοι να προσπαθούν τις ιδέες τους (έλεγχος της υποδοχής του έργου τους) σεβόμενοι τις αρχές του διαλόγου

Α' και Β' Δημοτικού

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Ανακαλύπτουν και πειραματίζονται με διαφορετικά υλικά δημιουργώντας εικαστικά έργα.
- Παρατηρούν το περιβάλλον και να το εντάσσουν στο έργο τους
- Ανακαλύψουν ότι η Τέχνη είναι σημαντικός τρόπος έκφρασης και μπορεί να εκφράσει συναισθήματα για πράγματα που συμβαίνουν στο άμεσο περιβάλλον τους
- Παρατηρήσουν με επισκέψεις τον περιβάλλοντα χώρο, αστικό και φυσικό. Σχεδιάσουν, χρωματίσουν εικόνες που ανακαλούν στη μνήμη όταν επιστρέψουν στην σχολική τάξη
- Έρθουν σε επαφή με τον φυσικό κόσμο και να σχεδιάσουν/ζωγραφίσουν με κοντινή παρατήρηση καρπούς, φρούτα, φύλλα που φέρνουν στην τάξη
- Αναπτύσσουν την εικαστική έκφραση εικόνων της φαντασίας τους
- Εκφράζουν ιδέες, εμπειρίες και συναισθήματα μέσα από τα έργα τους
- Συνεργάζονται με τους συμμαθητές τους και μαθαίνουν τους κανόνες του σεβασμού στο έργο και στις επιλογές του άλλου
- Εξοικειώνονται με τη διαφορετικότητα του άλλου και την εκφράζουν στο χαρτί τοποθετώντας τον εαυτό τους ανάμεσα στους «άλλους»
- Αποκτούν γνώσεις και απλές πληροφορίες για τις εικαστικές τέχνες μέσα από επισκέψεις σε Μουσεία ή γκαλερί αλλά και με επισκέψεις στο Διαδίκτυο
- Χρησιμοποιούν ορολογία, για να εκφράσουν τις σκέψεις, τις απόψεις και τα συναισθήματά τους για τα έργα Τέχνης
- Αναπτύσσουν χαρά και ενδιαφέρον για την Τέχνη και επιθυμία να συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες
- Αρχίζουν να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν έργα τέχνης που συναντάνε στο κοντινό αστικό περιβάλλον τους (π.χ. προτομές, ανδριάντες, κτίρια στην πόλη)
- Αναγνωρίζουν βασικά εικαστικά επαγγέλματα

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} άξονας: "ΑΠΛΑ ΥΛΙΚΑ , ΜΕΣΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	
-Χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια δύο – τρία διαφορετικά υλικά, για να σχεδιάζουν και να ζωγραφίζουν -Κόβουν με ψαλίδι ευθείες και καμπύλες με ακρίβεια, ακολουθώντας σχέδιο σε χαρτί -Κολλάνε χαρτιά και χαρτόνια για τη δημιουργία μίας εικόνας	Χαρτί, χαρτόνια, κουτιά Δαχτυλομπογιές, νερομπογιές, κραγιόνια, κάρβουνα, μαρκαδόροι	–Επιλέγουν κατάλληλα υλικά και ασφαλή εργαλεία, ώστε να εκτελούν σχέδια ζωγραφικής, κολάζ, κατασκευές κλπ. -Χρωματίζουν τις κατασκευές ή τα κολάζ τους με διαφορετικά υλικά	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=428
-Πλάθουν με ευχέρεια και μορφοποιούν	Πηλός, ζυμάρι, πλαστελίνη	-Πλάθουν με προσθετική μέθοδο ατομικά και ομαδικά έργα -Χρησιμοποιούν απλά εργαλεία πλαστικής. Μετατρέπουν την πραγματική χρήση διάφορων αντικειμένων π.χ. 2 πλαστικά πώματα μπορούν να γίνουν “φώτα”, “μάτια”, “ρόδες” κλπ.	–Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pivaschools.gr/software/dimotiko/ -DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Χρησιμοποιούν με φαντασία διάφορα υλικά, για να κατασκευάσουν μικροαντικείμενα	Φυσικά υλικά – ανακυκλώσιμα υλικά	-Συλλέγουν και αποθηκεύουν διάφορα “άχρηστα” υλικά (χάρτινους κυλίνδρους, κουτιά, μπουκάλια κ.ά.)	–Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2i8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2i76 –Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2i74

			– Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
-Μαθαίνουν απλές τεχνικές και να τις εφαρμόζουν -Δοκιμάζουν διαφορετικές τεχνικές	Απλές τεχνικές – πειραματισμοί	-Παροτρύνονται να αγγίξουν, «παίξουν» με ετερόκλητα αντικείμενα της καθημερινότητάς τους και να πειραματιστούν μετακινώντας τα πάνω στο χαρτί, μέχρι να βρουν τη θέση που τους ταιριάζει (αντικείμενα της κασετίνας τους ή άλλα μικροαντικείμενα όπως στις προηγούμενες ασκήσεις)	–Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγναγικού Ινστιτούτου: http://www.pivaschools.gr/library/pivalib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm –Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx

2^{ος} άξονας: "ΑΠΛΑ ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ"

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
<i>Οι μαθητές να είναι σε θέση να:</i>		Οι μαθητές:	
-Εκφράζουν συναισθήματα και αποδίδουν με κίνηση ποικιλία γραμμών -Ορίζουν περιγράμματα	Γραμμή	-Μελετούν έργα εικαστικής τέχνης και διαπιστώνουν την κυριαρχία γραμμών στην εικαστική έκφραση -Παρατηρούν και σχηματίζουν περιγράμματα από φυσικά υλικά (φύλλα, καρπούς) με μολύβι ή παστέλ, με περίγραμμα ή φροτάζ	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/in

-Γεμίζουν χρωματικά κενές επιφάνειες	Ποικιλία γραμμών	-Εκφράζουν και καταγράφουν την ποικιλία που εμφανίζεται στις γραμμές όπως ατέρμονες, καμπύλες, ευθείες, "μονοκονδυλίες", περιγράμματα κλπ.	dex.php?lesson_id=20&ep=428 – Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pivaschools.gr/software/dimotiko/
-Αναγνωρίζουν τα χρώματα στο περιβάλλον και στα έργα τέχνης	Χρώμα	Παροτρύνονται να παίξουν με τα χρώματα και να δοκιμάσουν ποικίλους τρόπους χρωματισμού	–Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 –Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 –DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Διακρίνουν και ονομάζουν την υφή ορισμένων επιφανειών.	Υφή	-Αναγνωρίζουν την υφή όπως χνουδωτό, απαλό, άγριο μεταξένιο, γλιστερό, λεπτό, τραχύ κλπ. με ειδικές δραστηριότητες και έργα	–Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: –http://www.pivaschoools.gr/library/pivalib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm –Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=elvaGR&loc

			=1&page=562 –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx
3^{ος} άξονας: "ΘΕΜΑ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	
-Παρατηρούν το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον και να τα ερμηνεύουν με απλά στερεότυπα στα έργα τους, αργότερα με αυξανουσες λεπτομέρειες και περιγραφική ακρίβεια -Σχεδιάζουν ή ζωγραφίζουν ποικίλα θέματα χρησιμοποιώντας απλά στερεότυπα	Θέματα από παρατήρηση, μνήμη, φαντασία, συναισθήματα, περιβάλλον, ζώα, φυτά, οικογένεια, γιορτές, εποχές, επαγγέλματα	–Αποδίδουν στερεότυπα σχήματα όπως "κύκλος" για ήλιο, πρόσωπο, λουλούδι κ. α., "τετράγωνο" για σπίτι, κουτί κ.ά., «κόκκινο» για στέγη, φωτιά κ.ά με ποικίλους τρόπους	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α' και Β' Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α' και Β' Δημοτικού
Αντλούν θέματα για τη ζωγραφική τους από άλλες σχολικές δραστηριότητες	Θέματα από άλλες σχολικές δραστηριότητες	–Συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες όπως περίπατοι, επισκέψεις συζητήσεις κλπ.	–Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις για τις τάξεις Α' και Β' Δημοτικού: http://www.pischools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=428 –Visual Cd (CDnaROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pivaschools.gr/software/dimotiko/
-Συλλέγουν σειρές εικόνων, καρτών, φωτογραφιών μικροαντικειμένων -Συλλέγουν εικόνες από ζώα, δέντρα, δάση	Συλλογές	–Δημιουργούν συλλογές όπως καρτ-ποστάλ, εικόνες έργων τέχνης, εικόνες ζώων, δέντρων	–Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76

-Συλλέγουν καρτ ποστάλ από τόπους στους οποίους ανήκουν οι ίδιοι και οι διαφορετικής εθνικότητας συμμαθητές τους		κ.τ.λ. –Δημιουργούν συλλογές πάνω σε θέματα τα οποία ζωγραφίζουν και τα οργανώνουν σε ομαδική εργασία	–Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2i74 –DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Διακοσμούν με χειροτεχνίες τους το περιβάλλον τους	Διακοσμήσεις	–Διακοσμούν το περιβάλλον για σχολικές εορτές, επετείους, εκδηλώσεις κ.ά.	- Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
-Επεξεργάζονται διάφορες εικόνες επεμβαίνοντας δημιουργικά	Παραλλαγές, επεξεργασίες, αφηρημένες εικόνες	–Επιζωγραφίζουν εικόνες, κόβουν και επανασυνδέουν φωτογραφίες, φύλλα περιοδικών κ.ά.	–Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/librariy/pi-lib/pilibpolymesa/katalogosoptikovideo.htm
-Συμμετέχουν, προτείνουν ή δημιουργούν παιχνίδια με έργα τέχνης, εικόνες κλπ.	Παιχνίδια	-Συμμετέχουν σε παιχνίδια με χρώματα και άλλα υλικά -Συμμετέχουν σε παιχνίδια ερωτήσεων, για να δημιουργήσουν εικόνες τις οποίες θα ζωγραφίσουν	–Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=elvaGR&loc=1&page=562 –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx

4 ^{ος} άξονας: "ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ"				
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	Μαθησιακά	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:			Οι μαθητές:	
-Σχεδιάζουν συγκεντρωμένοι με αυξανόμενη χρονική διάρκεια απασχόλησης διαφορετικά θέματα -Σχεδιάζουν ελεύθερα ή με περιγράμματα ανθρώπους, ζώα, φυτά, σπίτια κ.ά. -Δημιουργούν στο χαρτί το έδαφος, τον ουρανό, το περιβάλλον -Χρωματίζουν επίπεδες επιφάνειες - Ζωγραφίζουν ενθαρρυνόμενοι να πειραματιστούν ως προς την εκφραστικότητα - Ζωγραφίζουν ενθαρρυνόμενοι να πειραματιστούν ως προς την αφηγηματικότητα	Σχέδιο Ζωγραφική	-Ζωγραφίζουν θέματα που αφορούν στη φύση, όπως π.χ. «το δέντρο που φρόντισα», «τα ζώα που αγαπώ», «το Δάσος που δακρύζει», «από πού έρχεται το νερό», κλπ	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού: –http://www.pischools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=428	
-Πλάθουν απλές μορφές	Πηλοπλαστική	-Πλάθουν με προσθετική μέθοδο και δημιουργούν σχήματα (γράμματα, ζώα, αντικείμενα) -Δημιουργούν ψευδοανάγλυφα πάνω στην πινακίδα τους, ή μικρές τρισδιάστατες μορφές όπως π.χ. δέντρο, ζώο, ένα μικρό τοπίο όπως φαίνεται αν πετούσαμε και το βλέπαμε από ψηλά κλπ.	–Visual Cd (CDναROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pivaschools.gr/software/dimotiko/	
-Υφαίνουν ένα μικρού μεγέθους υφαντό	Υφαντική	-Υφαίνουν χωρίς τελάρο ή σε μικρό τελάρο 10x15cm	-Λογισμικό "Natural Art".	

		περίπου, με λουρίδες χαρτιού, υφάσματος, χόρτο, μαλλί κλπ.	http://xrl.us/bg2i8c
-Συντονίζουν τις ενέργειές τους κατασκευάζοντας διάφορες απλές μικροκατασκευές	Μικροκατασκευές	–Κολλάνε διαφορετικά υλικά με διακοσμητικό αποτέλεσμα –Δημιουργούν μικροκατασκευές από χαρτόνι, κομμάτια ξύλου, “άχρηστα” υλικά, πλαστικά κλπ. –Δημιουργούν έργα δύο και τριών διαστάσεων	–Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2i76 –Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 - DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια στένσιλ διάφορων σχεδίων	Στένσιλ	–Χρησιμοποιούν το στένσιλ ως απλό όργανο σχεδίασης έτοιμων σχημάτων	–Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/
-Κολλάνε διαφορετικά υλικά δημιουργώντας εικόνες με θέματα από το περιβάλλον τους ή από τη φαντασία τους	Κολάζ Τυπώματα (στάμπες)	–Σχεδιάζουν, κολλάνε, και ζωγραφίζουν σε διάφορα μεγέθη χαρτιού και εκτελούν ατομικά και ομαδικά έργα –Συζητούν για τα δέντρα, το νερό, τα ζώα, τα φυτά που χρειάζονται την ιδιαίτερη φροντίδα του ανθρώπου και με τη μορφή παραμυθιού συζητούν και μετά εικονίζουν με μικτές τεχνικές, χαρούμενα και λυπημένα τοπία, χαρούμενα και λυπημένα ζωάκια, το	–Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2i74 –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=elvaGR&loc=1&page=562

		δέντρο που συνομιλεί με τη θάλασσα κ.ά	
--	--	--	--

-Κατασκευάζουν απλά μόμπιλις	Μόμπιλις	-Συμμετέχουν σε ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες για την κατασκευή μόμπιλις -Δημιουργούν κρεμαστά, κινητά μικροαντικείμενα από σύρμα και σπάγκο όπως χάρτινα ψάρια, πουλιά, λουλούδια κλπ. όπως και μάσκες, κάρτες τοπίων, φράσεις που συγκεντρώνουν στην τάξη ή ευχές	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pivaschools.gr/library/pivalib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm
-Δημιουργούν μικρές δράσεις στις οποίες οι ίδιοι δρουν δημιουργώντας εκεί και τότε το έργο τους, ενώ οι συμμαθητές τους παρακολουθούν ως θεατές	Χάπενινγκς	-Δημιουργούν μία δράση στην οποία συμμετέχουν ένας έως τρεις μαθητές (π.χ. ρίχνουν άμμο πάνω σε ένα σχεδιασμένο χαρτόνι, αφήνουν τα αποτυπώματά των χεριών τους πάνω σε χαρτί αφού τα έχουν «βουτήξει» σε χρώμα) και οι άλλοι μαθητές παρατηρούν. -Η διαδικασία επαναλαμβάνεται ώστε να έχουν όλοι οι μαθητές αποκτήσει την εμπειρία του «δρώντος καλλιτέχνη» και του θεατή	-Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx
5^{ος} άξονας: "ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
<i>Οι μαθητές να είναι ικανοί να:</i>	<i>Έργα τέχνης από:</i>	Οι μαθητές:	
	Ελληνική παραδοσιακή τέχνη	-Συνδέουν τα έργα τέχνης με ευχάριστες	-Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α' και Β'

-Γνωρίζουν και να ονομάζουν ορισμένα είδη ελληνικής παραδοσιακής τέχνης - Γνωρίζουν και να ονομάζουν ορισμένα είδη της τοπικής τους παραδοσιακής τέχνης -Γνωρίζουν την λαϊκή τέχνη και άλλων λαών	Τοπική τέχνη Λαϊκή τέχνη των λαών	δραστηριότητες και παιχνίδια π.χ. στάμνες, τσεβρέδες, δαντέλες κλπ., στη Σάμο τα πήλινα λαβομάννα, στο Πήλιο τα ξυλόγλυπτα κ.ά.	Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού:
-Αναγνωρίζουν και ονομάζουν ένα έργο που αναπαριστά μία τοπιογραφία	Θέματα της τέχνης	-Παρατηρούν τοπιογραφίες διαφορετικών εποχών (17^{ος} και 20^{ος} αιώνας) και λένε προφορικά μία ιστορία που συμπληρώνεται από όλους	http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=428
-Αναγνωρίζουν ως μοντέρνα τέχνη ορισμένα χαρακτηριστικά έργα	Μοντέρνα τέχνη	-Παρατηρούν και συζητούν για έργα του Φ. Λεζέ, του Παρθένη και του Μόραλη.	– Visual Cd (CD και ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/
	Video art	-Παρακολουθούν σύντομα video art και σχολιάζουν την εμπειρία τους από αυτό που είδαν (μπορούν να δουν ολιγόλεπτα έργα των Bill Viola, Bruce Nauman)	–Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 –Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 –DVD Εικαστικών Δημοτικού – Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 –Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγναγικού Ινστιτούτου: http://www.pivaschools.gr/library/pivalib/pi_lib_polymesa_kat_alogos_optiko_video

			htm –Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=elvaGR&loc=1&page=562 –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx
6^{ος} άξονας: "ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΙΣΘΗΣΙΑ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:	Χρήση απλών όρων τέχνης	Οι μαθητές:	
-Χρησιμοποιούν ορθά στον προφορικό τους λόγο ορισμένους απλούς όρους τέχνης -Εκφράζουν σύντομα σκέψεις, προτιμήσεις και απόψεις -Δείχνουν ενδιαφέρον για έργα τέχνης -Περιγράφουν απλά ό,τι παρατηρούν σε ένα έργο τέχνης	Προφορική έκφραση προτιμήσεων, σκέψεων, απόψεων Συναισθηματική προσέγγιση έργων τέχνης Απλή περιγραφή έργων τέχνης	-Χρησιμοποιούν όρους όπως ονόματα χρωμάτων, σχέδιο, ζωγραφιά, μοντέρνο, στολίδι -Προσεγγίζουν όρους βιωματικά ή με απλές εξηγήσεις και παραδείγματα όπως ισορροπία, συμμετρία, βάρος, κίνηση, φως σκιά, μεγάλο μικρό κλπ. -Παροτρύνονται με κατάλληλες ερωτήσεις να εκφραστούν προφορικά για τα έργα τους και για τα έργα τέχνης -Παρακολουθούν την παρουσίαση έργων τέχνης από τους εκπαιδευτικούς με ευχάριστους τρόπους	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Α΄ και Β΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=428 –Visual Cd (CDναROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': – http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/ –Λογισμικό "Natural

Έρχονται σε επαφή με τα Μουσεία και άλλους χώρους Πολιτισμού Αντιλαμβάνονται ότι οι εκθέσεις οργανώνονται με ένα στόχο	Πολιτισμικές δράσεις	και παιγνίδια -Παροτρύνονται με κατάλληλες ερωτήσεις ώστε να μάθουν να περιγράφουν διάφορα έργα τέχνης -Επισκέψεις σε Μουσεία και σε Μουσεία Λαϊκής τέχνης - Επισκέπτονται εικονικά (στο διαδίκτυο) Μουσεία τοπικά, εθνικά και Μουσεία άλλων πολιτισμών -Η τάξη οργανώνει εκθέσεις ή συλλογές έργων, παραμυθιών ή χαρακτηριστικών αντικειμένων, που ανα περιόδους (εβδομάδα, μήνας) αφιερώνονται σε κάποιο πολιτισμό	Art". http://xrl.us/bg2j8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 –Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 –DVD Εικαστικών Δημοτικού – Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 –Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγναγικού Ινστιτούτου: http://www.pivaschools.gr/library/pivalib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm –Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=elvaGR&loc=1&page=562 –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx
--	-----------------------------	---	---

Απαιτούμενος χρόνος

Ο δάσκαλος σε κάθε ωριαίο μάθημα ή σε κάθε ενότητα μαθημάτων επιλέγει κατά την κρίση του και συνδυάζει διάφορους άξονες περιεχομένων και στόχους. Στην ετήσια κατανομή του χρόνου του

μαθήματος θα πρέπει να υπάρχει τελικώς μια σχετική ισορροπία στην επιλογή των αξόνων περιεχομένων και των στόχων.

Προτάσεις για διαθεματικές-διεπιστημονικές δραστηριότητες

Δραστηριότητες:

1. Σχολικές γιορτές π.χ «Χριστούγεννα»

(Θρησκευτικά, Μουσική, Μελέτη Περιβάλλοντος, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Λογοτεχνία κ.ά. Το θέμα μπορεί να συνεχιστεί και μετά τα Χριστούγεννα για να ζωγραφίσουν, μετά από συγκέντρωση προφορικών πληροφοριών από τους συμμαθητές άλλων εθνικοτήτων, γιορτές και θρησκείες άλλων λαών).

2. «Συμμετρία στη φύση και στη ζωή»

(Μαθηματικά, Μελέτη Περιβάλλοντος, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Λογοτεχνία, Φυσικές Επιστήμες κ. ά. Οι μαθητές παρατηρούν καρπούς, φύλλα δέντρων, φρούτα και σχεδιάζουν τη συμμετρία τους. Επίσης αναζητούν χρηστικά αντικείμενα όπως βάζα, μπουκάλια κλπ τα οποία είναι συμμετρικά ως προς άξονα. Προεκτείνουν την έννοια της συμμετρίας στο παιχνίδι και στη γλώσσα).

3. «Παραμύθι από την ελληνική λαϊκή παράδοση»

(Λογοτεχνία, Μελέτη Περιβάλλοντος, Ιστορία, κ.ά. Το θέμα προσφέρεται και για διαπολιτισμική προσέγγιση καθώς μπορούν να εξεταστούν παραμύθια διαφορετικών πολιτισμών και λαών και η εικονογράφησή τους).

Γ' και Δ' Δημοτικού

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Ερευνούν και να χρησιμοποιούν υλικά, τεχνικές και τρόπους για τη δημιουργία έργων και να αποκτούν δεξιότητες
- Αναπτύσσουν ιδέες και να εκφράζουν συναισθήματα μέσα από την πορεία της καλλιτεχνικής δημιουργίας τους
- Αναγνωρίζουν το περιεχόμενο, τη μορφή και τον τρόπο παρουσίασης των διαφορετικών έργων της τέχνης, ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, φωτογραφία, video art
- Αναγνωρίζουν ορισμένα μορφικά στοιχεία σε έργα τέχνης και αργότερα να τα ερμηνεύουν απλά
- Εκφράζουν ενθουσιασμό για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες σε ατομικό ή σε ομαδικό επίπεδο
- Εξοικειώνονται στο να συνδέουν ιδέες ή/και έννοιες με άλλες συναφείς, συγκρίνοντας και εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στο δικό τους έργο και στο έργο των άλλων, συμμαθητών αλλά και καλλιτεχνών
- Μαθαίνουν ότι τα έργα τέχνης εκφράζουν απόψεις, αξίες και ιδέες του πολιτισμού μας και άλλων πολιτισμών
- Χρησιμοποιούν πηγές και πληροφορίες για απλές και ύστερα για πιο σύνθετες καλλιτεχνικές εργασίες
- Εξοικειώνονται στην αναζήτηση και αξιοποίηση ερευνητικών εργαλείων όπως βιβλία της βιβλιοθήκης του σχολείου ή το Διαδίκτυο
- Αξιοποιούν τις Εικαστικές Τέχνες διαθεματικά και σε σχέση με τα άλλα μαθήματα

- Ανακαλύπτουν ότι η Τέχνη μπορεί να εκφράσει ζητήματα όπως την ειρήνη, την αδελφoσύνη των ανθρώπων, την προστασία του πλανήτη
- Αναδεικνύουν τις ικανότητές τους σε ατομικές και σε ομαδικές καλλιτεχνικές εργασίες με θέματα που αντλούν από την φαντασία τους ή από την παρατήρηση του περιβάλλοντος
- Εξοικειώνονται στην λήψη αποφάσεων, στην υπεύθυνη αντιμετώπιση και το σεβασμό στην εργασία τους και στην εργασία του άλλου
- Πληροφορούνται για τα διάφορα εικαστικά επαγγέλματα και αργότερα για τις δεξιότητες των ανθρώπων που ασχολούνται με αυτά
- Συνδέουν τη δημιουργία με την καθημερινή ζωή και εξοικειώνονται με την δυνατότητα παρέμβασής τους στην πόλη με καλλιτεχνικά έργα ή/και καλλιτεχνικές δράσεις (παζάρια, εκθέσεις, εγκαταστάσεις, performance, προβολή video art)

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} άξονας: "ΑΠΛΑ ΥΛΙΚΑ , ΜΕΣΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	

-Χρησιμοποιούν με ευχέρεια νερομπογιές, μαρκαδόρους και παστέλ -Κόβουν και μορφοποιούν χαρτιά και χαρτόνια -Κόβουν και μορφοποιούν κόντρα πλακέ ή άλλα μαλακά ξύλα -Πλάθουν απλά αντικείμενα με δύο διαφορετικές τεχνικές	Νερομπογιές, μαρκαδόροι Παστέλ Πηλός, πλαστελίνες, ξύλο	-Επιλέγουν με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών τα κατάλληλα υλικά, μέσα και εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για τις προτεινόμενες στον τέταρτο άξονα μορφές των εικαστικών τεχνών - (νερομπογιές, πινέλα, χαρτί ζωγραφικής και σχεδίου, χαρτόνι, κόντρα πλακέ, μαλακό ξύλο, πλάστης, ξύλινα εργαλεία πηλοπλαστικής) -Χρησιμοποιούν εύχρηστα και κατάλληλα για την ηλικία τους, εργαλεία για τον πηλό, το κόψιμο και τη διαμόρφωση του ξύλου (λίμες, γυαλόχαρτα, κόλλες κλπ.)	--Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού --Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή --Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429 -- Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/di motiko/ --DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Χρησιμοποιούν ορισμένα απαραίτητα εργαλεία και όργανα -Μαθαίνουν ορισμένες τεχνικές και τις εφαρμόζουν επιτυχώς	Χαρτιά, χαρτόνια Κόντρα πλακέ Πηλός, πλαστελίνη Εργαλεία Γεωμετρικά όργανα Απλές τεχνικές-αντίστοιχα εργαλεία	-Επιβλέπονται και βοηθούνται από τον εκπαιδευτικό για τη στοιχειώδη οργάνωση της πορείας των κατασκευών απλών εφαρμογών στην ξυλοκοπτική και στον πηλό	- Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2i8c -Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2i76 -Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2i74 - Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3

-Συνδέουν τον Η/Υ και το Διαδίκτυο με την αναζήτηση πληροφοριών	Ηλεκτρονικός εγγραμμатισμός	-Να επισκεφθούν διευθύνσεις ιστοσελίδων οι οποίες παρέχουν πληροφορίες για τεχνικές υλικών	–Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm –Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ –Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 –Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx
---	-----------------------------	--	--

2ος άξονας: " ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ "

<i>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα</i>	<i>Βασικά θέματα</i>	<i>Δραστηριότητες</i>	<i>Εκπαιδευτικό υλικό</i>
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	

-Χρησιμοποιούν και συμπεριλαμβάνουν στα έργα τους απλά μορφικά στοιχεία (σημείο, γραμμή, σχήμα) -Εκφράζουν συναισθήματα και να αποδίδουν την κίνηση με ποικιλία γραμμών -Δημιουργούν διάφορες μορφές χρησιμοποιώντας με ευχέρεια γραμμές	Σημείο Γραμμές Ρυθμικές επαναλήψεις	—Συνθέτουν ποικιλία διατάξεων σημείων, πυκνότητες και αραιώσεις, πινελιές κλπ. —Ζωγραφίζουν γραμμές, ατέρμονες, καμπύλες, ευθείες, "μονοκοντυλιές", περιγράμματα κλπ.	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή —Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429 Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/ -DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Αποδίδουν με νατουραλιστικά χρώματα τη φύση -Αναμειγνύουν χρώματα	Χρώμα	—Παροτρύνονται να παίξουν με χρώματα και να δοκιμάσουν ελεύθερα ποικίλους τρόπους χρωματισμού —Δημιουργούν και χρησιμοποιούν ποικίλες αποχρώσεις με αναμίξεις κατάλληλων χρωμάτων (νεροχρώματα, δαχτυλο-μπογιές κλπ.)	—Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74
-Επαναλαμβάνουν σχήματα με ρυθμικούς τρόπους -Συνθέτουν διάφορα σχήματα	Σχήματα	—Ζωγραφίζουν με τη βοήθεια γεωμετρικών οργάνων σχήματα γεωμετρικά, αφηρημένα ή απλά φυσικά μοτίβα, τρίγωνα, τετράγωνα, παραλληλόγραμμα, πυραμίδες κλπ.) —Δημιουργούν έργα με διαφορετικά θέματα (π.χ. τοπία μόνο με καμπύλες ή/και μόνο με ευθείες κλπ.)	—Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm —Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/

-Περιγράφουν την υφή διαφορετικών επιφανειών	Υφή	—Με διάφορες δραστηριότητες μαθαίνουν για την υφή: χνουδωτή, απαλή, άγρια, μεταξένια, γλιστερή, λεία, τραχιά, αγκαθωτή, τριχωτή κλπ —Αναζητούν στο φυσικό περιβάλλον και βρίσκουν καρπούς, φύλλα, λουλούδια, χώμα για να αποδώσουν σε καθένα και μία διαφορετική ονομασία υφής —Δημιουργούν σε χαρτόνι ένα είδος δειγματο-λογίου υφών και το αναρτούν στον τοίχο της σχολικής αίθουσας	— Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 —Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 —Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx
--	-----	---	---

3^{ος} άξονας: "ΘΕΜΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ"

<i>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα</i>	<i>Βασικά θέματα</i>	<i>Δραστηριότητες</i>	<i>Εκπαιδευτικό υλικό</i>
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:	Θέματα από:	Οι μαθητές:	
-Παρατηρούν το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον και αποδίδουν στοιχεία από αυτό στα έργα τους -Βελτιώνουν τα έργα τους μετά από παρατήρηση και συζήτηση	Παρατήρηση του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος	—Αναπαριστούν από το οικείο τους περιβάλλον εικόνες ή τις αναπλάθουν συνειρμικά	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή —Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429

-Δημιουργούν έργα που σχετίζονται με σχολικές γιορτές και επετείους -Δημιουργούν έργα με θέματα που σχετίζονται με άλλα μαθήματα -Να έρθουν σε επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς και να βρουν κοινά σημεία-γέφυρες πολιτισμού	Σχολικές εορτές Δραστηριότητες Άλλα μαθήματα Ιστορίες, παραμύθια, παροιμίες	—Προτείνουν εικαστικά έργα για την βελτίωση-δακόσμηση της τάξης ή του σχολείου τους —Δημιουργούν καλλιτεχνικά έργα με θέμα τα Χριστούγεννα, την 25^η Μαρτίου κλπ. —Παρουσιάζουν ποιήματα, τραγούδια, παραμύθια του τόπου τους και προσδιορίζονται κοινά μηνύματα, κοινοί χαρακτήρες, ήρωες κλπ., και οι μαθητές τα εικονογραφούν ή δημιουργούν ένα ζωγραφικό έργο ομαδικά ή ατομικά — Δημιουργούν έργα με αφορμή μια ιστορία, ένα παραμύθι ή μια παροιμία	— Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/di-motiko/
—Δημιουργούν εικονογραφήσεις αξιοποιώντας την ολιστική γνώση τους		—Διηγούνται ιστορίες για τη φύση, ανακαλώντας γνώσεις και από άλλα μαθήματα, και τις εικονογραφούν	-Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
— Συνεργάζονται για να δημιουργήσουν ένα συνολικό αποτέλεσμα	Κατασκευή σκηνικών	—Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά ή συνεργάζονται με γονείς και διδάσκοντες για την κατασκευή σκηνικών και παραστάσεων	—Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi-lib-polymesa-katalogos-optiko-video.htm —Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/

-Αποδίδουν θέματα που περιγράφουν ή περιέχουν αντιθέσεις	Αντιθέσεις	--Επισημαίνουν αντιθέσεις περιεχομένου (μέρα-νύχτα, παιδιά - γονείς), αντιθέσεις μορφικές (μεγάλο – μικρό, σκούρο – φωτεινό κλπ.)	--Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 --Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_ago/gh/episk.aspx
4^{ος} άξονας: "ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
-Σχεδιάζουν με περιγράμματα ανθρώπους, ποικίλα πράγματα και στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου από διαφορετικές οπτικές γωνιές -Χρωματίζουν τα σχέδιά τους και ζωγραφίζουν με αυξανόμενη ευχέρεια και χρωματική ποικιλία -Ζωγραφίζουν με έντονη παραστατικότητα και αφηγηματικότητα	Σχέδιο Ζωγραφική	--Αναπαριστούν πραγματικές εικόνες με μαρκαδόρους ή κραγιόνια	--Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού --Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή --Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ' και Δ' Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429 - Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/

-Δημιουργούν έργα κολάζ	Κολάζ	—Επιδίδονται στο κολάζ με χαρτιά και κόλα ή άλλα υλικά: Πανιά, κομμάτια εικόνων κλπ. —Επιχειρούν την αναπαράσταση απλών μορφών, όπως ανθρώπων, ζώων, αντικειμένων κ.ά.	—Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2i8c
-Πλάθουν απλές μορφές και απλά χρηστικά αντικείμενα	Πηλοπλαστική	—Δημιουργούν απλά χρηστικά αντικείμενα όπως μικρό δοχείο, τάσι κ.ά. με την τεχνική του μακαρονιού	—Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2i74
-Συνδυάζουν εικόνα και γραπτό λόγο	Εικονογραφήσεις	—Εικονογραφούν με θέμα κάποιο ποίημα ή κείμενο	—Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx
-Αποδίδουν ένα σχέδιό τους σε φύλλο χαλκού -Τυπώνουν με στάμπες	Χαλκοπλαστική Τυπώματα	—Μαθαίνουν την τεχνική της χαλκογραφίας με ελαφρά πίεση με κατάλληλο εργαλείο ή στυλό σε λεπτό φύλλο χαλκού 10x10cm περίπου —Κατασκευάζουν στάμπες από σφουγγάρι, πατάτα ή φύλλα δέντρου κ.ά. —Συνθέτουν διακοσμητικά μοτίβα	—Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
-Υφαίνουν ένα μικρό υφαντό	Υφαντική	—Υφαίνουν σε μικρό τελάρο 20x15cm περίπου με λουρίδες χαρτιού, υφάσματος, χόρτο, σπάγκους κλπ.	—Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2i76
-Κατασκευάζουν μια απλή τρισδιάστατη μακέτα	Μακέτες	—Δημιουργούν μακέτες σπιτιών από χαρτόνι ή και άλλα τυχαία υλικά (κουκλόσπιτο, το δικό τους σπίτι κλπ.)	—Εκπαιδευτικό CD-ROM για τα Εικαστικά Δημοτικού. http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/

-Κατασκευάζουν διάφορες τρισδιάστατες μικροκατασκευές και χειροτεχνίες από εύχρηστα υλικά	Μικροκατασκευές – χειροτεχνίες	—Φτιάχνουν στεφάνι από χάρτινα λουλούδια —Αναζητούν μορφές λαϊκής τέχνης των λαών, ανακαλύπτουν κοινά μορφοπλαστικά στοιχεία, περιεχόμενο κλπ. όπως τα υφαντά, το πλέξιμο της ψάθας, ακόμα και η ζωγραφική στο σώμα	—Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm
	Assemblage (συναρμογές)	—Χρησιμοποιούν για τις μακέτες χαρτόνια ή “άχρηστα υλικά” όπως κουτιά, κλαδάκια, πλαστικά κ.ά.	
-Να εξοικειωθούν με μορφές τέχνης οι οποίες ως θέμα τους έχουν τη δράση του καλλιτέχνη και όχι υποχρεωτικά το παραγόμενο έργο	Χάπενινγκ	— Δημιουργούν μία δράση στην οποία συμμετέχουν ένας έως τρεις μαθητές (π.χ. ρίχνουν άμμο ή χρώμα σε χαρτόνι δημιουργώντας σχήματα) καθώς οι άλλοι μαθητές παρατηρούν. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται ώστε να έχουν όλοι οι μαθητές αποκτήσει την εμπειρία του «δρώντος καλλιτέχνη» και του θεατή	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562
• -Να προτείνουν μετά από συζήτηση τη θεματολογία και να συνεργάζονται για τη δημιουργία video art	Video Art	—Δημιουργούν με ψηφιακά μέσα ένα video art (με θέμα συλλογικής αποδοχής)	—Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ -video art, Bill Viola: http://youtu.be/Dg0lyGU VXaQ

5^{ος} άξονας: "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ"

<i>Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα</i>	<i>Βασικά θέματα</i>	<i>Δραστηριότητες</i>	<i>Εκπαιδευτικό υλικό</i>

Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
-Αναγνωρίζουν ορισμένα φημισμένα έργα της κλασσικής περιόδου της Αρχαίας Ελληνικής Τέχνης	Έργα τέχνης από: Αρχαία Ελληνική τέχνη	—Μαθαίνουν με ερωτήσεις και παιγνίδια και εικαστικές απεικονίσεις να τοποθετούν τα έργα τέχνης στην περίοδο στην οποία ανήκουν —Αναλύονται και σχολιάζονται σύντομα σε εικόνες, κάρτες ή slides ένα ή δύο χαρακτηριστικά και φημισμένα έργα, όπως ο “Ερμής” του Πραξιτέλη κ.ά.	-Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού -Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή -Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429
-Έρχονται σε επαφή με τις ιδέες που εμπεριέχονται στα έργα του Ελληνικού πολιτισμού	Αρχαία Ελληνική τέχνη	—Βρίσκουν έργα γλυπτικής, ζωγραφικής ή αρχιτεκτονικής που να εκφράζουν ιδέες όπως Δημοκρατία (Παρθενών), Ελευθερία (γλυπτά ζωοφόρου Παρθενώνος) Νίκη (Αθηνά Νίκη, Ναός απτέρου Νίκης), Σοφία (γέννηση της Αθηνάς από το κεφάλι του Δία)	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm -Η Ζωφόρος του Παρθενώνα http://www.parthenonfreeze.gr/#/play/introduction
-Αντιλαμβάνονται ότι η εξέταση και κατανόηση διαφορετικών μορφών τέχνης που προσφέρουν οι διαφορετικοί πολιτισμοί οδηγεί στον εμπλουτισμό του οπτικού λεξιλογίου τους	Έργα τέχνης διαφορετικών πολιτισμών	—Αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες για στοιχεία και φωτογραφίες έργων τέχνης λαών άλλων Ηπείρων	—Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ — Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/di motiko/

-Κατηγοριοποιούν τα έργα ανάλογα με το συγκεκριμένο ή όχι της μορφής του	Βυζαντινή τέχνη Σύγχρονη τέχνη Παραστατική τέχνη- Μη παραστατική τέχνη από ευρωπαϊκούς και εξωευρωπαϊκούς πολιτισμούς	—Κατανοούν αισθητικά το ψηφιδωτό, την εκκλησία, τη βυζαντινή εικονογραφία —Ερχονται σε επαφή με το έργο του Πικάσο και του Μαγκρίτ μέσα από διάφορες αντίστοιχες δραστηριότητες (εκθέσεις ζωγραφικής, βιβλία κτλ) —Γνωρίζουν το παραστατικό έργο π.χ. του Μονέ και το μη παραστατικό (αφηρημένο) έργο π.χ. του Καντίνσκυ —Περιγράφουν και διαφοροποιούν μια γιαπωνέζικη λιθογραφία και ένα αραβούργημα	— Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 —Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΠΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 Ιστοσελίδα Β. Καντίνσκυ http://www.wassilykandinsky.net/ Βιντεο για Κ.Μονέ http://tehnikaiekpaideusi.blogspot.com/2009/11/claude-monet.html
Έργα διαφορετικών πολιτισμών	Παραστατική τέχνη- Μη παραστατική τέχνη από ευρωπαϊκούς και εξωευρωπαϊκούς πολιτισμούς	—Βλέπουν έργα του 20^{ου} αιώνα που συνδέονται με την Αφρικανική και την Ιαπωνική τέχνη —Κάθε μήνα ή τρίμηνο, 'υιοθετούν' μια χώρα ως προς τα ποιήματα, παραμύθια, τραγούδια ακόμα και ως προς τις διατροφικές συνήθειες των διαφορετικών πολιτισμών και εικονογραφούν τις διαφορετικές αυτές εκφάνσεις του	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/telloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562
-Γνωρίζουν ορισμένες επαγγελματικές δραστηριότητες του ζωγράφου, του γλύπτη και του αγιογράφου	Καλλιτεχνικά επαγγέλματα: ζωγράφος, γλύπτης, αγιογράφος	—Διοργανώνουν επισκέψεις σε εργαστήρια καλλιτεχνών -Επισκέπτονται εικονικά (στο διαδίκτυο) Μουσεία τοπικά, εθνικά και Μουσεία άλλων πολιτισμών	—Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	
-Χρησιμοποιούν σωστά ορισμένους καλλιτεχνικούς όρους στον προφορικό τους λόγο	Χρήση απλών όρων τέχνης	—Χρησιμοποιούν όρους, όπως κολάζ, γλυπτό, κεραμικό, σκούρο στο γραπτό και στον προφορικό λόγο τους	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή —Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=429
-Εκφράζουν τη γνώμη τους, την προτίμησή τους, τις σκέψεις τους για έργα τέχνης -Εκφράζουν αυτό που νιώθουν παρατηρώντας ένα έργο τέχνης -Συζητούν με προθυμία και ενδιαφέρον για θέματα σχετικά με έργα τέχνης -Περιγράφουν διάφορα στοιχεία ενός έργου που βλέπουν ή θυμούνται	Προφορική έκφραση προτιμήσεων, σκέψεων, απόψεων	—Σχολιάζουν και κρίνουν ένα έργο τέχνης και ενθαρρύνονται να επαναλάβουν αυτό που είπε ο /η προηγούμενος /η συμμαθητής /τρια, να το σχολιάσει και κατόπιν να εκφράσει την δική τους κρίση για το έργο. Η δραστηριότητα λειτουργεί ως παιχνίδι	— Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/

-Αναγνωρίζουν ότι ένα έργο τέχνης μπορεί να δημιουργήθηκε για διαφορετικούς λόγους (π.χ. ως αισθητικό αντικείμενο, ως αντικείμενο λατρείας, ως τελετουργικό αντικείμενο κλπ.)	Συναισθηματική προσέγγιση έργων τέχνης	-Βρίσκουν έργα τα οποία είναι σημαντικά στις ιδιαίτερες πατρίδες τους ή αντικείμενα λατρείας όπως προτομές του Βούδα, ξόανα αφρικανικά, μάσκες Εσκιμώων, Ιαπωνικές τοπιογραφίες, ειδώλια, εικόνες, τάματα και συζητούνται στην τάξη οι μορφολογικές ομοιότητες και διαφορές	—Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 —DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Συζητούν και σχολιάζουν, παρατηρούν και διερωτώνται μπροστά σε έργα τέχνης για τη μορφή, το περιεχόμενο, τα σύμβολα, τα μηνύματα που μεταδίδει	Συζήτηση για έργα τέχνης Απλή περιγραφή έργων τέχνης	—Απαντούν σε ερωτήσεις σχετικές με την αισθητική έργων τέχνης —Επιλέγουν για συζήτηση κατάλληλα έργα τέχνης, π.χ. "τα ελάφια", "μητέρα και παιδί" κλπ. —Συμμετέχουν σε συζητήσεις γύρω από τα παιδικά έργα ή	—Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 —Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/poly_mesa_katalogos_optiko_video.htm —Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.:

		έργα τέχνης καλλιτεχνών ή έργα τέχνης διαφορετικών πολιτισμών	http://www.library.asfa.gr/askt1/
-Δημοσιοποιούν τα έργα τους μέσω διαδικτύου -Χρησιμοποιούν απλούς όρους από την ορολογία της Εικαστικής Τέχνης	Κριτική έργων Ηλεκτρονικός εγγραμματισμός	—Δημοσιεύουν και αναρτούν έργα τους ή της τάξης τους ή του σχολείου τους στις κατάλληλες ιστοσελίδες του σχολικού δικτύου —Προτρέπονται να σχολιάσουν και να κρίνουν γράφοντας στον ανάλογο χώρο κάτω από τα αναρτημένα στις ιστοσελίδες έργα τους χρησιμοποιώντας απλούς όρους από το εικαστικό λεξιλόγιο	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 -Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.elyiko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx

Απαιτούμενος χρόνος

Ο δάσκαλος σε κάθε ωριαίο μάθημα ή σε κάθε ενότητα μαθημάτων επιλέγει κατά την κρίση του και συνδυάζει διάφορους άξονες περιεχομένων και στόχους. Στην ετήσια κατανομή του χρόνου του μαθήματος θα πρέπει να επιτυγχάνεται σχετική ισορροπία στην επιλογή των αξόνων περιεχομένων και των στόχων.

Προτάσεις για διαθεματικές-διεπιστημονικές δραστηριότητες

1) “Ζωγραφίζω το περιβάλλον”

(Αναπαράσταση φυσικών αντικειμένων καθημερινής χρήσης, αναπαράσταση αστικού ή/και φυσικού τοπίου, ζώων και φυτών όπως περιγράφονται σε διάφορα μαθήματα όπως Μελέτη Περιβάλλοντος, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Ιστορία, με κατασκευές και εικόνες).

2) “Μαθαίνω την Ιστορία”

(Απόπειρες απεικόνισης ιστορικών γεγονότων και προσώπων με νατουραλιστικό τρόπο ή με προσωπογραφίες. Άντληση πληροφοριών από την Ιστορία, τη Γεωγραφία, τη Λογοτεχνία, τη Γλώσσα, τις Φυσικές Επιστήμες, το Διαδίκτυο. Αξιοποιώντας την ψηφιακή επεξεργασία της εικόνας (διαδοχικά σκαναρίσματα και τυπώματα) η δραστηριότητα αυτή μπορεί να συνδεθεί και με το μάθημα της Πληροφορικής).

3) “Μαθαίνω τα Μαθηματικά”

(Μαθαίνουν τη συμμετρία του δικού τους σώματος. Αντιλαμβάνονται τι είναι συμμετρία και κατόπιν την αποδίδουν με σχήματα ή χρώματα, σύνθεση γραμμών και σημείων σε στερεά ή γεωμετρικά σχήματα, διπλώματα χρωματισμένου χαρτιού. Καλλιτεχνική απόδοση των αριθμών. Βοηθητική είναι η προσφυγή στη Γλώσσα, στην Ιστορία, στη Λογοτεχνία).

Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού

Γενικοί διδακτικοί στόχοι

Στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Χρησιμοποιούν επιτυχώς υλικά και τεχνικές στα έργα τους
- Χρησιμοποιούν και δημιουργούν εικόνες δύο και τριών διαστάσεων, για να εκφράσουν ιδέες, συναισθήματα και εμπειρίες
- Χρησιμοποιούν σύμβολα συνθέτοντας καινούριες εικόνες
- Αναγνωρίζουν μορφές και μορφικά στοιχεία, που εκφράζουν ιδέες, αξίες, απόψεις σε έργα διαφορετικών πολιτισμών
- Ανακαλύπτουν ότι η Τέχνη είναι σημαντικός τρόπος έκφρασης και μπορεί να μεταδώσει μηνύματα για καίρια ζητήματα όπως ειρήνη, ελευθερία, ανθρωπισμός, διάσωση από την ενεργειακή κρίση που απειλεί τον πλανήτη, ανακύκλωση, αδελφότητα
- Παρατηρούν τον οικείο περιβάλλοντα χώρο και παίρνουν εναύσματα για την δημιουργία του εικαστικού τους έργου
- Αξιολογούν τις νέες πληροφορίες και να τις μετουσιώνουν, για να εμπλουτίζουν τα έργα τους
- Συζητούν για τις προθέσεις του καλλιτέχνη, για μεθόδους και για έννοιες τέχνης
- Εκφράζουν, ερμηνεύουν και αξιολογούν τις καλλιτεχνικές επιλογές σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο παρουσίασής τους
- Χρησιμοποιούν γνώσεις τους για τις εικαστικές τέχνες στα άλλα μαθήματα, και το αντίστροφο
- Εκφράζουν ενθουσιασμό για συμμετοχή σε σύνθετες καλλιτεχνικές εργασίες
- Αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και διαχέουν τις ιδέες τους συνεργαζόμενοι και σεβόμενοι τις ιδέες των άλλων
- Εξασκούνται σε δημιουργικούς τρόπους επίλυσης προβλημάτων

- Δραστηριοποιούνται σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες σε ατομικό και σε συλλογικό επίπεδο, αναπτύσσοντας την αίσθηση της αλληλοβοήθειας, του σεβασμού και της συνεργασίας
- Κατανοούν διάφορα καλλιτεχνικά επαγγέλματα με βάση τις μεθόδους, τα μέσα και τα έργα
- Αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των ικανοτήτων που απαιτούνται για τα καλλιτεχνικά επιτεύγματα

Επιπλέον στην ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού επιδιώκεται οι μαθητές να:

- Κατανοούν τις ιστορικές παραμέτρους των τεχνών
- Αναγνωρίζουν χαρακτηριστικές τεχνοτροπίες στην ιστορία της Τέχνης
- Αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν διάφορες απόψεις για ένα καλλιτεχνικό θέμα και ότι μπορούν να δοθούν διαφορετικές λύσεις
- Εμπλουτίζουν τις ιδέες και τις εργασίες τους με την ψηφιακή τεχνολογία
- Εφαρμόζουν ψηφιακές μεθόδους και τεχνικές, όπως σύντομες λήψεις με ψηφιακή φωτογραφική μηχανή ή/και βίντεο τις οποίες επεξεργάζονται κατόπιν με απλά προγράμματα που προσφέρονται στους σχολικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές για τη δημιουργία video art
- Συμμετέχουν σε εργασίες ατομικές ή/και ομαδικές μέσα από τις οποίες παίρνουν πρωτοβουλίες για την αναζήτηση των πληροφοριών (διαδίκτυο, σχολική βιβλιοθήκη, έντυπα) την επεξεργασία τους και την αξιοποίησή τους, μέχρι και την έκθεσή των έργων τους στην σχολική μονάδα ή τη δημοσιοποίησή τους στο διαδίκτυο
- Επικοινωνούν με καλλιτέχνες και μαθαίνουν για τις προθέσεις των καλλιτεχνών όταν δημιουργούν και για το κοινωνικό περιεχόμενο των έργων τους
- Αναγνωρίζουν τη σημασία και τη σπουδαιότητα της Τέχνης σε όλους τους πολιτισμούς, αναζητούν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των μορφών της τέχνης των λαών του κόσμου, μοιράζονται τις απόψεις τους και αντιλαμβάνονται ότι η Δυτική Τέχνη δεν είναι η μοναδική
- Αναγνωρίζουν τη σημασία της τέχνης για την προώθηση μηνυμάτων οικολογίας ή/και για τη διάσωση των ενεργειακών πόρων του πλανήτη και δημιουργούν δράσεις που ανοίγουν το σχολείο προς την κοινότητα και την ενεργοποιούν
- Με στόχο την προώθηση ιδεών για τον πολιτισμό και το περιβάλλον προτείνουν δικά τους καλλιτεχνικά έργα ή δράσεις ώστε να βγει το σχολείο στην κοινωνία

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} Άξονας : “ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	
-Εκτελούν σχέδια με κίνηση και λεπτομέρεια	Μολύβια-ξυλομπογιές Νερομπογιές	—Επιλέγουν τα κατάλληλα υλικά, μέσα και εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για τις προτεινόμενες	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού http://www.pi-schools.gr/content/index.php?les

		στον τέταρτο άξονα, μορφές των εικαστικών τεχνών	son_id=20&ep=430
-Χρησιμοποιούν με ευχέρεια μία ή δύο τεχνικές νεροχρωμάτων		—Χρησιμοποιούν κατάλληλες επιφάνειες και τα ανάλογα καλλιτεχνικά μέσα (νερομπογιές, γκουάς και σκόνες με κόλλα)	-Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή -Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=430
-Μορφοποιούν χαρτόνια, σύρμα και πηλό αποκτώντας δεξιότητες	Χαρτόνια, σύρμα, πηλός	—Εφαρμόζουν την τεχνική του πηλού με μακαρόνι, με πλάστη, ή η προσθετική τεχνική με φυσικό ή αυτοσκληρω- νώμενο πηλό ή ζυμάρι —Χρησιμοποιούν κόλλα ή συρραπτικό και χαρτόνια από χαρτοκούτες ή χρωματιστά χαρτόνια	-Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/
-Χρησιμοποιούν με ευχέρεια τα βασικά γεωμετρικά όργανα. -Χρησιμοποιούν με ασφάλεια και ευχέρεια τα κατάλληλα εργαλεία	Γεωμετρικά όργανα Εργαλεία	—Σχεδιάζουν με χάρακα, τρίγωνο και διαβήτη απλά γεωμετρικά και διακοσμητικά σχέδια ή με άλλα εργαλεία ασφαλή για την ηλικία τους	—Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg274
-Εφαρμόζουν στον Υπολογιστή τεχνικές σε απλά λογισμικά εικαστικών,	Η/Υπολογιστής και	—Σχεδιάζουν και χρωματίζουν ψηφιακά με την	—DVD Εικαστικών Δημοτικού —Εποπτικό υλικό

που κυκλοφορούν ελεύθερα στο διαδίκτυο, για τη δημιουργία εικαστικού έργου	Ηλεκτρονικός εγγραμματισμός	εφαρμογή κατάλληλων για τη ζωγραφική προγραμμάτων	Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 —Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm
-Τεχνικές και χειρισμοί στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή	Πειραματισμοί	-Μαθαίνουν να σκανάρουν, να τυπώνουν και να επεξεργάζονται τα έργα τους διαδοχικά από το χαρτί στον υπολογιστή και ξανά στο χαρτί, ώσπου να αποδώσουν ένα ολοκληρωμένο εικαστικό έργο	—Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/ —Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 —Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/ais_th_agogh/episk.aspx

2 ^{ος} Άξονας: "ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ"			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	

-Αντιλαμβάνονται τη λειτουργία του σημείου	Σημεία	—Απεικονίζουν πυκνότητες και αραιώσεις σημείων, πινελιές, πουαντιγισμό	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή —Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=430
-Εκφράζουν συναισθήματα και αποδίδουν κίνηση με διαφορετικές ποιότητες και εντάσεις γραμμών -Ορίζουν σαφή περιγράμματα -Αναγνωρίζουν σε έργα τέχνης γραμμές και χαράξεις	Γραμμές	—Σχεδιάζουν με ατέρμονες, καμπύλες, ευθείες, μεικτές και άλλες γραμμές	— Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/ —Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76
-Εκφράζουν συναισθήματα με προσωπικές επιλογές χρωμάτων -Αποδίδουν με νατουραλιστικά χρώματα τη φύση -Αποδίδουν μικρή ποικιλία αποχρώσεων -Συνθέτουν σχήματα σε αρμονικά σύνολα	Χρώμα Απλές συνθέσεις	—Κάνουν χρωματικές ασκήσεις (π.χ. αναμειξεις) και τις εφαρμόζουν στα έργα τους —Αντιγράφουν, μελετούν και αποδίδουν ελεύθερα απλά έργα εικαστικών καλλιτεχνών	-Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 -DVD Εικαστικών Δημοτικού -Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?la

			ng=gr&id=3
-Δημιουργούν τρισδιάστατα έργα -Αντιλαμβάνονται το εσωτερικό και το εξωτερικό, καθώς και το κενό και το γεμάτο -Αποσαφηνίζουν τα διαφορετικά επίπεδα μιας μορφής, ενός στερεού σχήματος και ενός χώρου	Όγκος, τρισδιάστατες στερεές μορφές στο χώρο Ανάγλυφο	—Κατασκευάζουν παζλ, συνθέτουν διακοσμητικές, διςδιάστατες και τρισδιάστατες φρίξεις με γεωμετρικά ή φυσικά σχήματα —Φιλοτεχνούν με διαφορετικές τεχνικές έργα όπως είναι η πλαστική ή το ασαμπλάζ (συναρμογή αντικειμένων)	Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm -Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.libRARY.asfa.gr/askt1/
-Συνειδητοποιούν και αποδίδουν το χώρο σε έργα δύο και τριών διαστάσεων -Αντιλαμβάνονται το χώρο στο σπίτι τους, στη γειτονιά τους, σ' ένα τοπίο	Επίπεδα, χώρος	—Μεταφέρουν ένα ζωγραφικό έργο σε σκηνικό με την τεχνική των επιπέδων —Κατασκευάζουν δυσδιάστατες ή τρισδιάστατες απλές μακέτες	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.ath.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 —Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/ai_sth_agogh/episk.aspx

3^{ος} Άξονας: " ΘΕΜΑ – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΝΟΗΜΑ "

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε		Οι μαθητές:	

Θέση να:			
-Παρατηρούν το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον και να το αποδίδουν στα έργα τους -Προβληματίζονται για τη φύση, για την προστασία του πλανήτη, προτείνουν τρόπους παρέμβασης και ευαισθητοποίησης του κοινωνικού συνόλου	Θέματα από τη φύση, το χωριό και την πόλη	---Δημιουργούν δράσεις στην πόλη που ανοίγουν το σχολείο στην κοινωνία με οικολογικό προβληματισμό π.χ. δημιουργούν στην κεντρική πλατεία της πόλης μία εγκατάσταση (Installation) με θέμα την ανακύκλωση, την προστασία του δάσους, το νερό κλπ.	-Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού -Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή -Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=430
-Δημιουργούν έργα επηρεασμένα από τη θεματολογία έργων τέχνης	Θέματα από έργα τέχνης	---Δανείζονται, επεξεργάζονται ή παραλλάσσουν στοιχεία από έργα τέχνης ---Εμπνέονται για τις εφαρμογές τους από τη διαθεματική προσέγγιση. Αντλούν από τη Μουσική, τη Λογοτεχνία, το Χορό, τη Φυσική, τη Γεωγραφία, τα Μαθηματικά κ.ά.	-Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/
-Εμπλουτίζουν τα έργα τους με θέματα από άλλα μαθήματα	Θέματα από άλλα μαθήματα	---Δημιουργούν εικαστικά έργα ή εικαστικές εφαρμογές, με την ευκαιρία εθνικών, θρησκευτικών ή τοπικών εορτών	Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c -Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76
-Αξιοποιούν τη φαντασία τους και την	Θέματα από γιορτές, εμπειρίες,	---Αποδίδουν θέματα της	

ευρηματικότητα τους διευρύνοντας τη θεματολογία τους	ιδέες, ιδανικά , καθημερινότητα	καθημερινότητα ς με απλές ή μεικτές τεχνικές	-Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 -DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Περιγράφουν και σχολιάζουν εμπειρίες από το περιβάλλον τους	Θέματα από γιορτές, εμπειρίες, ιδέες, ιδανικά , καθημερινότητα	-Μετά από συζήτηση επιλέγονται οι τεχνικές με τις οποίες θα δημιουργηθούν έργα με θέμα τη βία στα γήπεδα, τους λογής βανδαλισμούς, τη φραστική επιθετικότητα	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο- ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm -Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.libRARY.asfa.gr/askt1/
-Διερωτώνται αν η Τέχνη και ο Πολιτισμός περιορίζονται σε αυτά που εμπεριέχονται ως εκθέματα στα Μουσεία και στις Γκαλερί ή υπάρχουν και σε άλλες εκδηλώσεις της καθημερινής ζωής -Αντιλαμβάνονται ότι κάθε εικόνα εμπεριέχει ένα μήνυμα	Μικτές τεχνικές Φωτομοντάζ Αφίσα	-Παρατηρούν και σχολιάζουν τις εικόνες που προβάλλονται από Μ.Μ.Ε τη Διαφήμιση, τη γιγαντοαφίσα, την ταμπέλα ενός μαγαζιού κλπ. και αναγνωρίζουν το μήνυμα που ενδεχομένως αφορά στερεότυπα, στους ρόλους των φύλων, τη φιλία, μόδα, τον τρόπο ζωής κλπ.	Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-ylko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx

-Εμπνέονται από ποικίλα ερεθίσματα της καθημερινής ζωής, συνεργάζονται και συναποφασίζουν τα υλικά και τις τεχνικές της εικαστικής ομαδικής εργασίας	Κολάζ σε χαρτόνι Χάπενινγκ	—Αποδίδουν εικαστικά σε όποια μορφή επιλέξουν θέματα όπως η φιλία, η επικοινωνία, η αυτοθυσία, το καθήκον κ.ά. —Δημιουργούν μία εικαστική δράση μετά από συνεργασία και συζήτηση	Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auct.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562
-Συνεργάζονται και συναποφασίζουν το περιεχόμενο ενός video art κατανέμοντας αρμοδιότητες και εργασίες μεταξύ τους	Video Art	—Δημιουργούν ένα video art λίγων λεπτών με θέμα από την καθημερινότητα	-Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.aspx?lang=gr&id=3

4^{ος} Άξονας: “ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		Οι μαθητές:	
-Εκφράζουν συναισθήματα, ιδέες, εμπειρίες και αργότερα να χρησιμοποιούν σύμβολα -Εμπλουτίζουν τα έργα τους με παρατηρήσεις και πληροφορίες από το περιβάλλον	Σχέδιο Διαφήμιση-Αφίσσα	—Χρησιμοποιούν μία ή δύο τεχνικές για τη δημιουργία εικαστικού έργου —Ασκοούνται σε σκίτσα και σχέδια με γρήγορες κινήσεις	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή
-Δημιουργούν έργα με νατουραλιστική προσέγγιση -Συμμετέχουν σε μια ομαδική ζωγραφική	Ζωγραφική Κολάζ	—Χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνικές (φωτομοντάζ, κολλάζ, επιζωγράφιση) για τη δημιουργία έργων	—Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε' και ΣΤ' Δημοτικού: http://www.pischools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=430

-Αντιλαμβάνονται εικαστικές ποιότητες στα καθημερινής χρήσης αντικείμενα τα οποία τους γεννούν ιδέες για δημιουργικό έργο	Μικτές τεχνικές	—Συνεργάζονται για μία ομαδική ζωγραφική σε χαρτί του μέτρου —Μετατρέπουν ή/και μετασχηματί- —ζουν και δίνουν άλλο νόημα σε ένα αντικείμενο καθημερινής χρήσης	- Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/ —Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c
-Αντιλαμβάνονται ότι τα μνημεία είναι η οπτική Μνήμη ενός τόπου και ότι διατηρώντας τα ακέραια σεβόμαστε την ιστορία του τόπου και εκείνους που τα δημιούργησαν		—Παίζουν τους συντηρητές έργων τέχνης: σπάνε ένα πήλινο αγγείο μέσα σε ένα καλά τυλιγμένο πανί και το ξανακολλάνε, ή αναλαμβάνουν να καθαρίσουν κάποιο τοίχο ή μνημείο της πόλης που έχει λερωθεί από τα πουλιά ή από σπρέι με τη βοήθεια (και την εποπτεία αν χρειαστεί) της ειδικής υπηρεσίας συντήρησης	—Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 —DVD Εικαστικών Δημοτικού
-Αντιλαμβάνονται την κατασκευαστική δυνατότητα του ξύλου	Ξυλοκοπτική Ξύλινες μικροκατασκευές Κατασκευές	-Κατασκευάζουν παζλ, ξύλινα πρωτότυπα παιχνίδια από υλικά, (κοντραπλακέ - αλλά και φύλλα φελιζόλ ή χοντρά χαρτόνια)	—Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
-Προσδίδουν αισθητική και κατασκευαστική αξία σε άχρηστα αντικείμενα και	Πλαστική - γλυπτική	-Κατασκευάζουν απλές τρισδιάστατες	—Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-

υλικά	Ασαμπλάζ	μακέτες με χαρτόνια, με μαλακό σύρμα φτιάχνουν σχέδια και μορφές στο χώρο ή/και απλές περίοπτες μορφές	ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/librariy/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm
-Προσεγγίζουν στοιχειωδώς την υπό κλίμακα κατασκευή	Μακέτες	-Αναπαριστούν ποικιλότητα ανθρώπους, ζώα, περιβάλλοντα, αφηρημένους όγκους ή διακοσμητικά αντικείμενα —Κάνουν γλυπτική σε μαλακό υλικό (πηλός, σαπούνι, φελιζόλ) —Επιχειρούν διακοσμητικά αναπτύγματα στο χώρο, (συνδυασμός με κίνηση, μικροαντικείμενα, παιχνίδια) —Κατασκευάζουν απλά προπλάσματα και μακέτες σκηνικών σπιτιών ή χώρων	—Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/
-Παραμορφώνουν ή αλλάζουν κλίμακες ηθελημένα	Γελοιογραφία	—Αποδίδουν σατυρικά σκίτσα προσώπων ή καταστάσεων —Συνδυάζουν κοντινά ή μακρινά πλάνα και αργότερα επιτυγχάνουν αλλαγή οπτικής	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.ath.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page

		γωνίας	=562
-Αφηγούνται ιστορίες με αλληλουχία σχεδίων -Συνδυάζουν εικόνα και γραπτό λόγο με ποικίλους τρόπους -Χρησιμοποιούν σύμβολα	Κόμικς Εικονογράφιση	—Εικονογραφούν παραμύθια, ιστορίες, ποιήματα ή άλλα μαθήματα	—Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/ai_sth_agogh/episk.aspx
-Δημιουργούν σειρές φωτογραφιών με κοινό θέμα -Αναζητούν αισθητικές ποιότητες στον περιβάλλοντα αστικό χώρο -Δημιουργούν και να επεξεργάζονται απλές εικόνες με χρήση κατάλληλου λογισμικού στον υπολογιστή.	Φωτογραφία Ψηφιακή εικόνα	-Συγκεντρώνουν φωτογραφίες που βγάλουν οι ίδιοι από κτίρια της περιοχής, και τα κατηγοριοποιούν ως προς την εποχή και τη χρήση τους —Χρησιμοποιούν τις φωτογραφίες, και τις επεξεργάζονται στον υπολογιστή ώστε να εκθέσουν τις συλλογές τους —Χειρίζονται εύχρηστα προγράμματα (λογισμικό ζωγραφικής) με ψηφιοποίηση και επεξεργασία εικόνας σχετικής με έργα τέχνης, αφίσες, εικονογραφήσεις, εξώφυλλα κλπ. —Συσχετίζουν με άλλα μαθήματα	Υποστηρικτικό υλικό: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=421 -Λογισμικό ζωγραφικής: http://tuxpaint.org/
5^{ος} Άξονας: “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Ενότητες περιεχομένων	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό

Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		–Οι μαθητές:	
–Έχουν θετική στάση απέναντι στη μοντέρνα τέχνη –Αναγνωρίζουν ορισμένα χαρακτηριστικά έργα μοντέρνων τεχνολογιών	Ιμπρεσιονισμός Εξπρεσιονισμός Ποπ-αρτ	–Παρουσιάζουν σύντομα και εστιάζονται γύρω από ένα δύο έργα συνδυάζοντας σύντομες πληροφορίες, ανέκδοτα, ενδιαφέροντα βιογραφικά στοιχεία, συζητήσεις, παιχνίδια, κουίζ, ερωτήσεις	–Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού –Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή –Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?leson_id=20&ep=430 – Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/software/dimotiko/
–Συγκρίνουν έργα διαφορετικών εποχών και ανακαλύπτουν απλές ομοιότητες και διαφορές	Κλασικό Ρεαλιστικό Αφαιρετικό Συμβολικό	–Συγκρίνουν προτομές πχ Ερμή, Βούδα και κεφάλι – Μπρανκούζι ή συγκρίνουν ζωγραφικά πορτραίτα διαφορετικών εποχών –Ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν όρους όπως «ωραίο», «συμμετρικό», «αναλογίες», «αναπαραστατικό», «συμβολικό» κλπ.	–Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c –Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 –Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74 –DVD Εικαστικών Δημοτικού
–Εξοικειώνονται με βιβλία	Αντιστοίχιση περιόδων και	–Αναφέρονται	– Εποπτικό

σχετικά με έργα τέχνης -Εξοικειώνονται με την αναζήτηση πληροφοριών στις ανάλογες διευθύνσεις στο Διαδίκτυο και κάνουν συγκρίσεις και εργασίες	τεχνοτροπιών Καλλιτέχνες/βιογραφίες/έργα	σε πληροφορίες που αφορούν τη θεματολογία, την τεχνική και την ιστορία του έργου, τον καλλιτέχνη ή το θέμα του —Συμμετέχουν σε ποικίλες δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το εξεταζόμενο έργο ή με την τεχνοτροπία (καταγραφή εντυπώσεων από έκθεση, συλλογή πληροφοριών, δραματοποίηση, σύνδεση με μουσική)	υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 —Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pi-schools.gr/librariy/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm —Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/
-Συγκρίνουν έργα video art με έργα κινηματογραφικά και αναζητούν/εντοπίζουν διαφορές	Video Art	-Επισκέπτονται εικονικά (στο διαδίκτυο) Μουσεία τοπικά, εθνικά και Μουσεία άλλων πολιτισμών (π.χ. επίσκεψη στην Capella Sistina του Βατικανό, για να δουν τις τοιχογραφίες του Μιχαήλ Αγγέλου) -Επισκέπτονται ιστοσελίδες όπου μπορούν να δουν video art	—Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.ath.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562
-Γνωρίζουν ορισμένα βασικά στοιχεία του επαγγελματικού ρόλου του φωτογράφου, του σχεδιαστή, του αρχιτέκτονα και του γελοιογράφου	Γνωριμία με το επάγγελμα του: Γελοιογράφου Αρχιτέκτονα Σχεδιαστή	—Επισκέπτονται χώρους εργασίας και πληροφορούνται για τα επαγγέλματα από τους ίδιους τους επαγγελματίες ή προσκαλούνται επαγγελματίες	—Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx

	φωτογράφου ή /και άλλων επαγγελματιών που συνδέονται με την εικαστική δημιουργία	στη σχολική τάξη -Επισκέπτονται ένα εργαστήριο κεραμικής, ένα εργαστήριο κοσμήματος, ένα εργαστήριο χαλκοχυτικής, ένα μαρμαράδικο, έναν ξυλουργό ή ό,τι άλλο σχετικό με εργαστήριο τέχνης ή τεχνικής υπάρχει στην περιοχή —Γίνεται συνοπτική παρουσίαση κατάλληλου υλικού είτε από τον διδάσκοντα είτε από ομάδες παιδιών που έχουν πάρει συνεντεύξεις	
6^{ος} Άξονας: “ ΑΠΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ, ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΕΡΓΟΥ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριό-τητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι σε θέση να:		—Οι μαθητές:	
-Χρησιμοποιούν στον προφορικό λόγο τους απαραίτητους όρους για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες τους -Εκφράζουν την άποψή τους για έργα τέχνης	Εμπλουτισμός του λεξιλογίου με νέους όρους	—Αναζητούν με βιωματική προσέγγιση, σχετικές εμπειρίες και παραδείγματα εικαστικούς όρους και έννοιες —Συζητούν γύρω από την Τέχνη με παιχνίδια (π.χ. ένα παιδί περιγράφει ένα έργο και τα υπόλοιπα βρίσκουν για ποιο πρόκειται)	—Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού —Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή —Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=430

-Συζητούν τις ιδέες που εκφράζονται στα έργα του Ελληνικού πολιτισμού	Συζήτηση για έργα τέχνης	—Ανατρέχουν στα κλασικά έργα που εξέφρασαν ιδέες όπως Δημοκρατία, Ελευθερία (γλυπτά ζωοφόρου Παρθενώνος) με ευχέρεια και ανακαλύπτουν στον περιβάλλοντα χώρο σύγχρονες εικαστικές εκφράσεις αυτών των εννοιών	—Visual Cd (CD-ROM) Εικαστικών 'Διαδρομές στην Τέχνη': http://www.pi-schools.gr/softw are/dimotiko/
-Συμμετέχουν πρόθυμα σε συζητήσεις γύρω από έργα τέχνης -Περιγράφουν προφορικά αυτό που βλέπουν σ' ένα έργο	Συζήτηση και κρίσεις για τα δικά τους και για άλλα παιδικά έργα	—Ενθαρρύνονται στην ελεύθερη διατύπωση προσωπικής γνώμης και κρίσης για τα έργα τέχνης και για τα έργα τους	—Λογισμικό "Natural Art". http://xrl.us/bg2j8c —Λογισμικό "ΙΡΙΣ" http://xrl.us/bg2j76 —Λογισμικό "Κασταλία" http://xrl.us/bg2j74
-Προσδιορίζουν τα υλικά, την τεχνική και το είδος ενός έργου τέχνης -Περιγράφουν με απλά λόγια πώς νιώθουν και τι σκέπτονται όταν βλέπουν ένα έργο -Δίνουν τίτλο σε ένα έργο και εντοπίζουν τη σημασία	Περιγραφή και περιεχόμενο έργου	—Οργανώνουν συζητήσεις και ανταλλάσσουν απόψεις με την ευκαιρία εκθέσεων ή δημιουργίας έργων —Διευκολύνονται με τις κατάλληλες ερωτήσεις, να περιγράφουν αυτό που βλέπουν και να κατανοήσουν το περιεχόμενο ή το μήνυμα του έργου —Επιλέγουν από	—DVD Εικαστικών Δημοτικού — Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 -Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.ath.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page

του τίτλου στην πρόσληψή του έργου		πολλαπλές απαντήσεις την κατάλληλη για τις μορφικές ποιότητες ενός έργου	=562
-Συναποφασίζουν για εικαστική παρέμβαση στον ευρύτερο χώρο του σχολείου ή/και στην κοινότητα	Γλυπτική, κατασκευή, ζωγραφική	-Προτείνουν ιδέες για εικαστικές παρεμβάσεις στο χώρο του σχολείου ή/και στην κοινότητα	-Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ.: http://www.library.asfa.gr/askt1/
-Κρίνουν οι ίδιοι τα έργα τους εντοπίζοντας θετικά στοιχεία και αδυναμίες και να τα συζητούν με τους άλλους	Αυτοαξιολόγηση	—Ενθαρρύνονται στην αυτοαξιολόγηση και στη νοηματική και συναισθηματική προσέγγιση περιγραφής και περιεχομένου	—Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο-ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου: http://www.pischools.gr/librariy/pi-lib/pi-lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm
-Αποφασίζουν συλλογικά τα έργα που θα δημοσιοποιήσουν στο διαδίκτυο -Εκφέρουν λόγο, προφορικό και γραπτό, με την ορολογία της Τέχνης	Ηλεκτρονικός εγγραμματισμός	—Δημιουργούν ιστοσελίδα μέσα από τις παρεχόμενες δωρεάν ιστοσελίδες του σχολικού δικτύου, και σαν σε εικονική έκθεση μαθητικών έργων τέχνης δημοσιεύουν-αναρτούν έργα του ή της τάξης τους ή του σχολείου τους -Προτρέπονται να επισκέπτονται την ιστοσελίδα που δημιούργησαν στο Διαδίκτυο, να βλέπουν και να σχολιάζουν	-Δημιουργημένη σελίδα στο διαδίκτυο για την ανάρτηση έργων μαθητών του Δημοτικού: http://theartprojectdimotiko.blogspot.com

		γραπτώς, στην προβλεπόμενη θέση των σχολίων, τα αναρτημένα έργα τους, με κατάλληλους όρους από το εικαστικό λεξιλόγιο —	
--	--	--	--

Απαιτούμενος χρόνος

Ο εκπαιδευτικός σε κάθε ωριαίο μάθημα ή σε κάθε ενότητα μαθημάτων επιλέγει κατά την κρίση του και συνδυάζει διάφορους άξονες περιεχομένων και στόχους. Στην ετήσια κατανομή του χρόνου του μαθήματος θα πρέπει να επιτύχει ισορροπία στην επιλογή των αξόνων περιεχομένων και των στόχων.

Προτάσεις για διαθεματικές-διεπιστημονικές δραστηριότητες

1) “Ζωγραφίζω τον κόσμο”

(Παραστατική απεικόνιση των περιβαλλοντικών γνώσεων της Γεωγραφίας, της Λογοτεχνίας και της Γλώσσας. Το θέμα προσφέρεται και ως αφορμή για συζήτηση και εξέταση των μορφών της τέχνης διαφορετικών λαών και πολιτισμών για την κατανόηση του άλλου και τον εμπλουτισμό της ατομικής εμπειρίας)

2) “Ανατρέχω στην Ιστορία”

(Εικαστική απόδοση μηνυμάτων, προσώπων και γεγονότων της Ιστορίας και του Πολιτισμού. Συνδρομή της Γλώσσας, της Λογοτεχνίας και της Γεωγραφίας)

3) “Μαθαίνω τα Μαθηματικά”

(Εικαστική αναπαράσταση ή εφαρμογή των γνώσεων της Αριθμητικής και της Γεωμετρίας. Συνδρομή της Λογοτεχνίας, της Γλώσσας και της Ιστορίας)

4) Εικαστικά και Πληροφορική

(Ηλεκτρονική απόδοση ή σύνθεση εικόνας: δημιουργία βίντεο αρτ, ψηφιακή επεξεργασία ζωγραφικού έργου μέσα από διαδοχικά σκαναρίσματα, εκτυπώσεις και παρεμβάσεις, επεξεργασία ψηφιακής φωτογραφίας σε απλά προγράμματα που παρέχουν οι Η/Υ της σχολικής μονάδας, δημιουργία βίντεο αρτ μετά από την επεξεργασία βίντεο λήψεων (μοντάζ, προσθήκη ήχου) σε απλά προγράμματα που παρέχουν οι Η/Υ της σχολικής μονάδας. Αξιοποίηση γνώσεων από τα Μαθηματικά, την Ιστορία κ.ά.)

5) Ενδεικτικό παράδειγμα οργάνωσης ενός διαθεματικού project με άξονα την τεχνική του πηλού και την πηλοπλαστική: τίτλος project “Πηλός” : Διεπιστημονικά συνδυάζονται τα “Εικαστικά” με τη «Γλώσσα», την «Ιστορία», τις Πολιτιστικές εκδηλώσεις, τις Τ.Π.Ε.. Η ενασχόληση με τον πηλό έχει προταθεί για την Γ΄ Δημοτικού.

- Αν υποθέσουμε ότι στα παιδιά της Γ΄ τάξης που τους έχουμε διδάξει πηλό αποφασίσουμε να κάνουμε ένα διαθεματικό project, τότε οι επιδιώξεις του θα ήταν:

α) Για τους εκπαιδευτικούς: να αποκτήσουν διδακτική ικανότητα στην πηλοπλαστική και ικανότητα στη διαθεματική μεθοδολογία.

β) Για τους μαθητές : να γνωρίσουν αυτό το υλικό και κατάλληλες τεχνικές, να συνδέσουν τον πηλό με αρχαία ελληνική, βυζαντινή και σύγχρονη τέχνη, να γνωρίσουν το επάγγελμα του κεραμίστα, να εκφράσουν τις ιδέες τους χρησιμοποιώντας τον πηλό.

β1) το θέμα προσφέρεται και για δια πολιτισμική διερεύνηση καθώς στον πηλό έχουν δημιουργηθεί σπουδαία έργα τέχνης από αρχαίους πολιτισμούς (Αζτέκοι, Ίνκας, Ινδιάνοι, Κινέζοι, Ιάπωνες, Αφρικανοί).

➤ Διαθεματικά συνδέεται με τα άλλα αντικείμενα ως εξής :

α) Από το βιβλίο μαθητή Γ 'τάξης "Η Γλώσσα μου" γίνεται γλωσσική επεξεργασία των κειμένων "Τα θαύματα του πηλού", "Το παλιό κάστρο" και " Η υφάντρα στο χωριό"

β) Από το βιβλίο Ιστορίας γίνεται σύνδεση, επεξεργασία και ταξινόμηση των κεραμικών όλων των περιόδων που εξετάζονται (Μινωική, Μυκηναϊκή κλπ.)

γ) Πραγματοποιείται οργανωμένη και προετοιμασμένη επίσκεψη σε εργαστήριο κεραμικής, εφόσον λειτουργεί στην ευρύτερη περιοχή, ή σε Μουσείο όπου εκτίθενται έργα σε terracotta

δ) Συγκεντρώνεται υλικό από ιστοσελίδες στο διαδίκτυο (ιστορικές πληροφορίες, εικόνες, βίντεο τεχνικών επεξεργασίας του πηλού)

ΓΕΝΙΚΑ

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

Στο μάθημα της Εικαστικής Αγωγής οι μαθητές θα πρέπει να αντλούν γνώσεις και εμπειρίες από διάφορες πηγές και με διάφορους τρόπους. Παρατηρήσεις, πειραματισμοί, αναζήτηση πληροφοριών από δασκάλους, γονείς, καλλιτέχνες, επαγγελματίες αλλά και από έργα τέχνης, βιβλία, μουσεία, ΜΜΕ, εμπλουτίζουν το μάθημα και το μετατρέπουν σε εμπειρία ζωής.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Εικαστικής Αγωγής πρέπει:

- Να γίνεται συνειδητή προσπάθεια, όπου αυτό είναι δυνατόν, για να παρουσιάζεται η εικόνα του κόσμου ενιαία και όχι κατακερματισμένη, ανάλογα με το περιεχόμενο του μαθήματος
- Να συνδέει ο εκπαιδευτικός το μάθημα των εικαστικών με τα άλλα μαθήματα του σχολείου χρησιμοποιώντας κατάλληλα παραδείγματα, ερεθίσματα, κίνητρα και μεθόδους καθώς επίσης και με τη γύρω πραγματικότητα και το περιβάλλον
- Να μεθοδεύεται αναγωγή της εμπειρίας σε γνώση. Να αποτελούν βάση για δημιουργία εικαστικού έργου, για ανάλυση, για αισθητική προσέγγιση και για κατανόηση του φαινομένου της Τέχνης οι γνώσεις που αποκτώνται από επισκέψεις σε καλλιτεχνικούς χώρους, από παρουσιάσεις έργων τέχνης ή από επισκέψεις σε χώρους φυσικού κάλλους
- Να σέβεται ο εκπαιδευτικός τη σταδιακή ωρίμανση των παιδιών και τη διαφορετικότητά τους. Να αρχίζει με δραστηριότητες από την καθημερινότητα, απλές και οικείες σ' αυτά και με την πάροδο του χρόνου να προχωρεί σε δραστηριότητες περισσότερο σύνθετες
- Να στηρίζεται η διδασκαλία στην επικοινωνία των παιδιών με το δάσκαλο και στην ομαδική και στην εξατομικευμένη διδασκαλία
- Να έχει γνωσιολογικό και δημιουργικό χαρακτήρα η αισθητική προσέγγιση των έργων της τέχνης. Η θεωρία να συνδέεται με την καλλιτεχνική δημιουργία. Να συνδέεται δηλαδή με την καλλιτεχνική δημιουργία
- Να κατανοηθεί η βιωματική προσέγγιση της Τέχνης ως η σημαντικότερη μέθοδος Εικαστικής Αγωγής στο Δημοτικό σχολείο
- Να οργανώνονται εξωσχολικές δραστηριότητες για όλες τις τάξεις (επισκέψεις σε μουσεία, γκαλερί, χώρους δημιουργίας)
- Να διοργανώνονται εκθέσεις, εκδηλώσεις και συζητήσεις που θα ανεβάσουν το επίπεδο του μαθήματος και θα ενισχύουν την ευαισθητοποίηση των παιδιών για θέματα που αφορούν στο περιβάλλον, στην αειφορία
- Να προετοιμάζεται, να σχεδιάζει και να οργανώνει το μάθημα ο εκπαιδευτικός
- Να επιτρέπεται στο μαθητή ο αυτοσχεδιασμός αυθόρμητα ή τυχαία
- Να προτρέπονται οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων να συνεργάζονται, να συζητούν και να επιλέγουν θέματα για συνθετικές εργασίες (projects). Οι συνθετικές εργασίες βασίζονται στην αυτενέργεια και στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Οι μαθητές αφού επιλέξουν το θέμα και διατυπώσουν τις ιδέες τους, διαμορφώνουν ένα γενικό σχέδιο εργασίας, χωρίζονται σε ομάδες,

αναζητούν, συλλέγουν και αξιοποιούν απλές πληροφορίες και υλικό, υλοποιούν το πρόγραμμά τους, συζητούν και προσαρμόζουν αναλόγως την πορεία τους και ολοκληρώνουν αξιολογώντας το τελικό αποτέλεσμα. Ο διδάσκων βοηθά και συμβουλεύει όπου είναι απαραίτητο

Γενικά, η Τέχνη είναι πρόσφορο μέσο διαθεματικής, διεπιστημονικής και διαπολιτισμικής προσέγγισης της εμπειρίας και της γνώσης. Οι μαθητές οργανώνουν τις διαθεματικές εργασίες τους με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού ή και των άλλων εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στο υπό επεξεργασία διαθεματικό αντικείμενο. Η διαθεματικότητα μπορεί να συμπεριλάβει δύο ή περισσότερα γνωστικά αντικείμενα. Οι διδάσκοντες αυτά τα γνωστικά αντικείμενα είναι καλό να συνεργάζονται, όταν πρόκειται για συνθετότερη επεξεργασία διαθεματικών θεμάτων. Σε κάθε ενότητα μαθημάτων, και όχι απαραίτητα σε μία διδακτική ώρα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσεγγίζει το θέμα της ενότητας από πολλές πλευρές, ιστορική, αισθητική, θεωρητική, πρακτική και τα λοιπά, ώστε να επιτυγχάνεται σφαιρικότητα και ισορροπία.

Επισημαίνεται ότι η διδακτέα ύλη που προτείνεται είναι εκτεταμένη και η ποικιλία της μεγάλη. Ακόμα και οι δυνατότητες για οργάνωση projects είναι πολλές. Καθώς το μάθημα είναι μονόωρο ο εκπαιδευτικός έχει μεγάλη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στα θέματα που θα επιλέξει, θα επεξεργαστεί και θα διδάξει, προσαρμοζόμενος/η στις δυνατότητες του σχολείου, της τάξης, της ηλικίας των μαθητών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στο προτεινόμενο Πρόγραμμα Σπουδών για το Νέο Σχολείο δεν προτείνεται καθορισμένη ύλη χωρισμένη σε ωριαία ή δίωρα μαθήματα. Οι άξονες περιεχομένων αφήνουν τον διδάσκοντα να κάνει τους δικούς του συνδυασμούς κατά τις ανάγκες της τάξης του. Οι άξονες δίνουν την κατεύθυνση καθώς είναι ταξινομημένοι, στο μεγαλύτερο μέρος τους, από το ειδικό στο γενικό και από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο. Είναι αυτονόητο, όταν κανείς δει τα περιεχόμενά τους, ότι οι άξονες δεν στέκονται αυτόνομοι και διακριτοί ο ένας από τον άλλον. Για κάθε ενότητα μαθήματος που θα οργανώσει ο διδάσκων θα διαπλέξει τα περιεχόμενα των αξόνων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του μαθήματος.

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της επίδοσης του παιδιού είναι αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας και πρέπει να αποτελεί για το παιδί αφετηρία για την επίτευξη των στόχων και μέσο ενθάρρυνσης στη μαθησιακή πορεία του. Ο μαθητής δουλεύει με διαφορετικούς τρόπους: εκτελεί τα έργα του στο μπλοκ στο οποίο δημιουργεί ατομικές εργασίες, σχεδιάζει στο μπλοκ σκίτσα ή ολοκληρωμένα έργα, τα οποία μαζί με το υπόλοιπο υλικό της εκάστοτε συλλογής πληροφοριών στην οποία επιδίδεται δημιουργεί φάκελλο εργασιών, το portfolio και τέλος δημιουργεί εικαστικό έργο απλό ή σύνθετο (project) συμμετέχοντας σε ομαδικές εργασίες.

Αξιολογούμε με πρόσφορες και ποικίλες μεθόδους (συζήτηση/συμμετοχή στην τάξη, εκτέλεση, οργάνωση και παρουσίαση εργασιών, βαθμός συμμετοχής στις ομάδες εργασίας,

οργάνωση και συνδυασμός υλικού ή/και ιδεών στο portfolio, βαθμός εξοικείωσης με ερευνητικά εργαλεία όπως το διαδίκτυο, τα βιβλία της σχολικής βιβλιοθήκης κλπ. Φύλλα αξιολόγησης μπορούν να προστεθούν στο προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών στην επόμενη φάση επεξεργασίας του) τόσο την καθημερινή προσπάθειά του, τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, την απόδοση, το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του παιδιού αλλά και τη συνολική του επίδοση σε σχέση με τη διδαχθείσα ύλη, ώστε η αξιολόγηση να έχει εγκυρότητα και αξιοπιστία.

Ενθαρρύνουμε το παιδί στην αυτοαξιολόγηση όχι μόνο των αποτελεσμάτων των έργων του αλλά κυρίως της προσπάθειάς του.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει επίσης να αυτοαξιολογείται ως προς την αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας του, το βαθμό επίτευξης των στόχων του, την καταλληλότητα του διδακτικού και του εποπτικού υλικού και τη αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των προγραμμάτων σπουδών.

Εργαστήρια εικαστικών για το Δημοτικό.

Το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή για τη χρήση ποικίλων υλικών, αποθηκευτικό χώρο, βιβλιοθήκη, δυνατότητα προβολών, συσκότισης και πρόσβασης σε συστήματα πληροφορικής.

Περιγραφή εργαστηρίου

Το εργαστήριο Εικαστικών πρέπει να έχει ως ελάχιστες προϋποθέσεις:

- Ευρυχωρία, καλό φωτισμό, παροχή νερού με κατάλληλη αποχέτευση, σωστό αερισμό του χώρου
- Ράφια, ντουλάπια και ιδιαίτερο αποθηκευτικό χώρο για τη φύλαξη έργων, υλικών και εργαλείων
- Τα απαραίτητα μέσα, για να εξυπηρετούνται οι πολλαπλές ανάγκες εργασίας των παιδιών, όπως μεγάλα τραπέζια για εργασία ατομική ή κατά ομάδες, καβαλέτα, επίπεδες επιφάνειες έκθεσης έργων
- Δυνατότητες προβολής (προβολέα σλάιντς, οθόνη, κουρτίνες συσκότισης, video projector, pc ή laptop) τηλεόραση, cd player και μαγνητόφωνο
- Υλικά και εργαλεία ανάλογα με την ηλικία των παιδιών
- Βιβλιοθήκη, αρχείο εποπτικού υλικού (cd, αφίσες, φωτογραφίες, παλιά video)
- Πλήρη ειδικό εξοπλισμό για διάφορα είδη εικαστικών τεχνών με συνθετότερες δυνατότητες και μεγαλύτερες απαιτήσεις, δημιουργία επιμέρους εργαστηρίων - γωνιών για τα αντικείμενα που προτείνει το πρόγραμμα σπουδών. Όταν δεν υπάρχει μόνιμο εργαστήριο δημιουργούμε συνθήκες εργαστηρίου στις κοινές με τα άλλα μαθήματα αίθουσες μεταφέροντας, στο μέτρο του δυνατού, τα απαραίτητα υλικά και μέσα

Πρόγραμμα σπουδών Γυμνασίου

Διδακτικό μαθησιακό αντικείμενο: Εικαστική αγωγή

Σκοπός διδασκαλίας του μαθήματος

Ο γενικός σκοπός της Εικαστικής Αγωγής στο Γυμνάσιο είναι να γνωρίσει το παιδί τις Εικαστικές τέχνες, να εμβαθύνει σ' αυτές και να τις απολαύσει μέσα από ισόρροπες βιωματικές δραστηριότητες έρευνας και δημιουργίας έργων αλλά και μέσα από τη γνώση και κατανόηση του φαινομένου της τέχνης, ώστε να καλλιεργηθεί ως δημιουργός, ως φιλότεχνος θεατής αλλά και ως ενεργός συμμετέχων στο κοινωνικό γίνεσθαι δια μέσου της τέχνης.

Γενικοί διδακτικοί στόχοι

Με τη διδασκαλία των Εικαστικών στο **Γυμνάσιο** επιδιώκεται να καλλιεργηθεί:

- Η δημιουργικότητα και η δράση του μαθητή σε εικαστικές δραστηριότητες.
- Η γνώση και η χρήση των υλικών, των μέσων, των εργαλείων, των τεχνικών και των πηγών σε ποικίλες εικαστικές μορφές.
- Η ευαισθητοποίηση, η ανταπόκριση, η κατανόηση, η ερμηνευτική προσέγγιση, η κριτική προσέγγιση και η ανάλυση του εικαστικού έργου αλλά και του φαινομένου της Τέχνης γενικότερα.
- Η κατανόηση της πολιτιστικής διάστασης και της συμβολής της τέχνης στην εξέλιξη της κοινωνίας διαχρονικά και συγχρονικά.
- Η κατανόηση προβλημάτων, που συνδέονται με το περιβάλλον και με την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης για το καλό ολόκληρου του πλανήτη.
- Η απόκτηση θετικής στάσης απέναντι στην ετερότητα μέσα από την επαφή τους με έργα τέχνης άλλων πολιτισμών.

Ειδικότερα, με το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση:

- Να αντλούν ιδέες από την άμεση οπτική και απτική εμπειρία, τη μνήμη και τη φαντασία.
- Να συνειδητοποιούν τις δυνατότητες έκφρασης που προκύπτουν από τον πειραματισμό με κάθε είδους υλικά, τεχνικές και μέσα, σε όλες τις διαστάσεις (επίπεδο, όγκος, χώρος, χρόνος).
- Να πειραματίζονται και να εκφράζονται με κάθε είδους οπτικό και εποπτικό υλικό (βιβλία, φωτογραφίες, διαφάνειες, φωτοτυπίες, αφίσες και άλλα) από διαφορετικές πηγές, διαφορετικές κουλτούρες (μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, αίθουσες τέχνης, μέσα από τη σύγχρονη τεχνολογία και άλλου), ώστε να καταλήγουν σε ιδέες που να ωθούν στην παραγωγή προσωπικού έργου.
- Να βελτιώνουν μέσα από την παρατήρηση τις δεξιότητες, καθώς και τις ικανότητες επιλογής, καταγραφής και ανάλυσης ερεθισμάτων πράγμα που θα βοηθήσει στην οργάνωση και την παραγωγή του έργου τους.
- Να κατανοούν τη σημασία της διαδικασίας δημιουργίας του έργου τους - κάτω από το πρίσμα της τροποποίησης της αρχικής ιδέας τους είτε από τους ίδιους είτε από τους άλλους - ως αποτέλεσμα συζήτησης, κριτικής και επιρροής.
- Να μεταφέρουν και να προσαρμόζουν την εμπειρία και τη γνώση από τα έργα καλλιτεχνών στην παραγωγή προσωπικών έργων.
- Να προσεγγίζουν αισθητικά τα έργα της ελληνικής, της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας τέχνης διαφορετικών εποχών, ανακαλύπτοντας και αναγνωρίζοντας τις σχέσεις ανάμεσά τους.
- Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές μεθόδους προσέγγισης και επεξεργασίας μιας ιδέας από τους διάφορους καλλιτέχνες και να τις συσχετίζουν με το νόημα του έργου, κατανοώντας ότι οι αντιλήψεις που είναι διαφορετικές σε κάθε εποχή επιδρούν στη μορφή, στο περιεχόμενο και στον επικοινωνιακό χαρακτήρα κάθε έργου.

- Να αναγνωρίζουν τις αισθητικές αξίες του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος, να αναπτύσσουν κριτική στάση απέναντι στις συνθήκες που τα διαμορφώνουν αλλά και να προσδιορίζουν τη μεταξύ τους σχέση.
- Να ευαισθητοποιηθούν ως προς την επίδραση που έχει το οπτικό πολιτιστικό περιβάλλον στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής μας.
- Να επικοινωνούν με τα έργα των εικαστικών τεχνών αλλά και με κάθε εικόνα, ώστε να αισθανθούν και να αξιολογήσουν την εντύπωση και την επίδραση που αυτά ασκούν στην προσωπικότητά τους.
- Να εκφράζονται και να επικοινωνούν λεκτικά χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία πάνω σε θέματα Τέχνης.
- Να αντιλαμβάνονται ότι οι τέχνες και οι εφαρμογές τους σχετίζονται με πολλά επαγγέλματα.
- Να προσεγγίζουν το πολύπλοκο φαινόμενο της Τέχνης σφαιρικά και να αντιλαμβάνονται την αμφίδρομη σχέση και αλληλεπίδραση θεωρίας και πράξης.
- Να εντοπίζουν τις σχέσεις ανάμεσα στα εικαστικά έργα και στα έργα των άλλων τεχνών καθώς και των επιστημών, τον άνθρωπο, την κοινωνία και τη φύση.

Α΄ τάξη Γυμνασίου

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Επιδιώκεται ο μαθητής:

- Να χρησιμοποιεί μέσα και τεχνικές με αυξανούσα ικανότητα.
- Να δείχνει ενδιαφέρον για τις ιστορικές και τις κοινωνικές παραμέτρους της τέχνης.
- Να αναπτύσσει οπτικές και αντιληπτικές ικανότητες για το χώρο, τον χρόνο, τη δομή, την κίνηση, τα χρώματα και το φως στα έργα τέχνης.
- Να χρησιμοποιεί σύμβολα, για να εκφράζει ιδέες, συναισθήματα και αξίες.
- Να κατανοεί την επίδραση διάφορων πολιτιστικών στοιχείων και να χρησιμοποιεί τέτοια στοιχεία στα έργα του.
- Να βελτιώνει τα έργα του επηρεασμένος από έργα τέχνης, από εκθέσεις και από καλλιτέχνες.
- Να χρησιμοποιεί στις επιλογές για τα έργα του τις γνώσεις από την ιστορία της Τέχνης και από άλλες πηγές.
- Να αναπτύσσει εκτίμηση και κρίση για τις τέχνες και για τις αισθητικές και τις κοινωνικές επιδράσεις τους.
- Να κατανοεί ότι ο καλλιτέχνης εκφράζει απόψεις και αξίες.
- Να αναλύει διαφορετικές τεχνολογίες έργων τέχνης αλλά και παιδικών έργων.
- Να συνδέει την Τέχνη με το περιεχόμενο των άλλων μαθημάτων.
- Να αντιλαμβάνεται το ρόλο της καλαισθησίας στα αντικείμενα και στο δομημένο περιβάλλον.
- Να επινοεί πολλές λύσεις σ' ένα καλλιτεχνικό πρόβλημα.
- Να εκτιμά την κοινωνική και την πολιτιστική ευθύνη των καλλιτεχνών.
- Να συνεργάζεται με τους συμμαθητές του για την παραγωγή ομαδικών έργων.
- Να χρησιμοποιεί τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για την δημιουργία συνθετικών εργασιών.

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} Άξονας: “ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι		Οι μαθητές:	

Ικανοί να:			
• Σχεδιάζουν νατουραλιστικά με αυξανούσα ευχέρεια • Αποδίδουν χρωματικές ποιότητες με δύο ή τρία διαφορετικά υλικά • Αποδίδουν στοιχειωδώς χρωματικούς τόνους και αποχρώσεις	Μολύβια, κάρβουνα και χρώματα Ξυλομπογιές μαρκαδόροι τέμπλες	-Μαθαίνουν τη χρήση των υλικών, των μέσων και των τεχνικών για την επεξεργασία των προτεινόμενων, στον τέταρτο άξονα μορφών των εικαστικών τεχνών -Χρησιμοποιούν εναλλακτικά όλα τα νεροχρώματα, τα μαλακά μολύβια, τους λεπτούς ή τους χοντρούς μαρκαδόρους -Να πραγματοποιούν συγκεκριμένες ασκήσεις γραμμής με κυρίαρχο στοιχείο την κίνηση (π.χ. ένα ζώο που τρέχει)	-Βιβλίο μαθητή για την Α' τάξη του Γυμνασίου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=431 -Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για την Α' τάξη του Γυμνασίου -Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α', Β' και Γ' Γυμνασίου http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/kath/1_88.pdf http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/b/kath/s_1_95.pdf http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/kath.pdf
• Να χρησιμοποιούν την τεχνική του κολάζ	Κολάζ	-Να χρησιμοποιούν αφαιρετικές ασκήσεις γραμμής με τον σκοπό να τις συνθέσουν και να τις επανασυνθέσουν αφηρημένα και με την τεχνική του κολάζ -Οργανώνουν εργαστήριο	-Σειρά διαφανειών (30-50 διαφάνειες) που θα συνοδεύουν τα τέσσερα βιβλία διδασκοντος (4 βιβλία χ1 σειρά = 4 σειρές)
Να χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για την παραγωγή εικαστικού έργου	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές Ηλεκτρονικός εγγραμμτισμός	-Να χρησιμοποιούν προγράμματα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, μέσω των οποίων να χρωματίσουν ψηφιακά ένα μαυρόασπρο πορτραίτο	-Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 -Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης

		σύμφωνα με την άποψη της ποπ αρτ -Να μάθουν να σκανάρουν, να τυπώνουν και να επεξεργάζονται τα έργα τους μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή	Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. http://www.pi-schools.gr//library//pi-lib/pilibpolymesa/katalogosoptiko/video.htm
Χρησιμοποιούν βασικά γεωμετρικά όργανα	Γεωμετρικά όργανα	-Χρησιμοποιούν χάρακα, τρίγωνο και διαβήτη για τη δημιουργία γεωμετρικών και διακοσμητικών σχεδίων	- CD – ROM interactive για το Δημοτικό και ένα για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 CD – ROM)
- Δημιουργούν ελαφρά ανάγλυφες εικόνες πιέζοντας ή σφυρηλατώντας φύλλο χαλκού - Χαράσσουν απλά κατάλληλα σχέδια στο λινόλεουμ και τα τυπώνουν	Φύλλο χαλκού Λινόλεουμ	-Χρησιμοποιούν μαλακό φύλλο χαλκού μικρών διαστάσεων, 2-3 βασικά εργαλεία και ολοκληρώνουν με οξείδωση ή με επιχρωματισμό. -Προστατεύουν τις ακμές του χαλκού με επικόλληση σ' αυτές μονωτικής ταινίας. -Προσέχουν κατά τη χρήση των κοπιδιών, για να αποφεύγονται μικροατυχήματα. (Το χέρι που χαράσσει είναι πάντα μπροστά από το άλλο, το οποίο συγκρατεί το λινόλεουμ)	-Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ. http://www.libraryasfa.gr/askt1/
Πλάθουν με τον πηλό χρησιμοποιώντας μία-δύο διαφορετικές τεχνικές	Πηλός	-Βελτιώνουν την τεχνική του πηλού με μακαρόνι ή με προσθετική τεχνική -Βελτιώνουν επίσης την αφαιρετική ή συνδυαστική τεχνική με μαλακά υλικά, όπως πηλό, σαπούνι	-Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthaqogh/episk.aspx

• Πειραματίζονται με χαρά και ζωντάνια με νέα υλικά και μέσα • Οργανώνουν στοιχειωδώς την πορεία του έργου του	Πειραματισμοί Οργάνωση	-Αξιοποιούν ποικίλα υλικά και μέσα, όπως διάφορα άχρηστα αντικείμενα, κομμάτια υφασμάτων, ξύλων ή πλαστικών, φυσικά υλικά για χρώματα, όπως κάρβουνο, κεραμίδι, κιμωλία κτλ.	-Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ. http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562 -Αναζήτηση πληροφοριών από το διαδίκτυο για την ποτ αρτ
• Βρίσκουν νέες τεχνικές από διάφορες πηγές και επιχειρούν να τις εφαρμόσουν σε έργα τους	Μέθοδος Πηγές	-Ανατρέχουν σε βιβλία Τέχνης, στο διαδίκτυο, σε καταλόγους, σε αφίσες, σε εργαστήρια Λαϊκής Τέχνης, σε εκθέσεις -Μοντέρνας Τέχνης, πηγές πληροφοριών και ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν νέα υλικά, μέσα και τεχνικές	-Σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Δημοτικό και για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 σειρές και 2 φυλλάδια)

2^{ος} Άξονας: “ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ”

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
• Διακρίνουν και να ονομάζουν απλές κατηγορίες και κλίμακες των χρωμάτων στη φύση και στην τέχνη • Εφαρμόζουν στα έργα τους γνώσεις από τις χρωματικές ασκήσεις	Χρώμα	-Εκτελούν χρωματικές ασκήσεις με θερμά- ψυχρά, με συμπληρωματικά και βασικά χρώματα, με τονικές και χρωματικές κλίμακες, πάνω σε ένα δοσμένο θέμα - Μελετούν την αλληλεπίδραση των χρωμάτων σε έργα τέχνης	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pilibpolymesa_katalogosoptiko_video.htm

		-Δημιουργούν έργα βασισμένα σε χρωματικές ασκήσεις	
• Διακρίνουν και διαφοροποιούν τις μορφές σε ένα έργο τέχνης • Αντιλαμβάνονται το έργο ως μορφοποίηση • Διακρίνουν τη ρυθμική επανάληψη στοιχείων σε ένα έργο τέχνη	Μορφή - σχήμα Ρυθμός	-Διδάσκονται όλα τα μορφικά στοιχεία με παραδείγματα από έργα τέχνης (π.χ. τη χρήση του χρώματος στη Σύγχρονη Τέχνη) - Ασκοούνται με συγκεκριμένα ή αφηρημένα σχήματα --Συζητούν με θέμα "μορφή: άμορφο - όμορφο"	
• Αναγνωρίζουν την ουσιαστική συμβολή της σύνθεσης στην οργάνωση και στο νόημα ενός έργου τέχνης • Χρησιμοποιούν διάφορα είδη σύνθεσης στα έργα τους		-Μετέχουν στο παιχνίδι "τάνγκραμ" -Ασκοούνται με επανάληψη μορφικών στοιχείων -Συνδέουν το έργο τέχνης με μουσικούς ρυθμούς και με κίνηση	
• Διακρίνουν τα κύρια στοιχεία της σύνθεσης και τους κύριους άξονες σε χαρακτηριστικά έργα τέχνης	Σύνθεση, άξονες, κλίσεις	-Καλύπτουν την εικόνα ενός έργου τέχνης με ένα διάφανο χαρτί και σχεδιάζουν πάνω σε αυτό, τους άξονες της σύνθεσης του έργου, κατά την άσκηση	– Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aist_hagogh/episk.aspx
• Διακρίνουν στη φύση ορισμένα μεγέθη, άξονες και κλίσεις και τα αποδίδουν στοιχειωδώς σε έργα τους • Αντιλαμβάνονται τη σχέση	Προοπτική	-Δημιουργούν σχέδιο με παρατήρηση από τη φύση -Παρουσιάζουν λίγα εισαγωγικά στοιχεία για είδη σύνθεσης (δυναμική-στατική, συμμετρική-	

μεγέθους και απόστασης στη φύση • Σχεδιάζουν (ένα απλό σχέδιο) βασιζόμενοι σε κανόνες της προοπτικής		ασύμμετρη, ανοιχτή- κλειστή) και για είδη δομής (οργανική - γεωμετρική) με ασκήσεις σύνθεσης -Διδάσκονται προοπτική ενός σημείου φυγής με ελεύθερο ή γραμμικό σχέδιο με θέμα εσωτερικό χώρο (δωμάτιο) ή εξωτερικό δομημένο χώρο (δρόμος)	
3^{ος} Άξονας: “ΘΕΜΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΝΟΗΜΑ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
• Αποδίδουν σε σχέδιο ένα απλό αντικείμενο παρατηρώντας το εκ του φυσικού	Θέματα “εκ του φυσικού”	-Χρησιμοποιούν μολύβια και αργότερα χρώματα -Ασκούνται με εύκολες συνθέσεις δύο ή τριών γεωμετρικών όγκων ή απλών αντικειμένων	
• Διαμορφώνουν ποικίλες εναλλακτικές προτάσεις για την απόδοση ενός θέματος • Δημιουργούν και να βελτιώνουν τα έργα τους επηρεασμένοι από τη θεματολογία έργων τέχνης • Μορφοποιούν τις ιδέες τους σε έργα	Θέματα από το περιβάλλον, τις καθημερινές ασχολίες, τα ιδανικά, τα αισθήματα, διάφορα μηνύματα κ.ά.	-Αντλούν θέματα από καθημερινές ασχολίες, την τοπική τους ιστορία και τον πολιτισμό (γεφύρια, κρήνες, λαϊκή αρχιτεκτονική κ.α.) (λαϊκή αγορά, τσίρκο κτλ.), από το περιβάλλον, (εποχές, βυθός, περίπτερο, τοπίο, χωριό κ.ά.)	
• Εκφράζουν αισθήματα και να μεταδίδουν μηνύματα με την	Αειφόρος ανάπτυξη	-Πρωθούν με τα έργα τους μηνύματα για το περιβάλλον και τον πολιτισμό όπως	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού

εικαστική γλώσσα • Αντιλαμβάνονται τις εικαστικές τέχνες ως οπτική επικοινωνία	Περιβάλλον	(π.χ. “προφυλάξτε το δάσος από τη φωτιά”, “όχι στα ναρκωτικά”, «μη ρυπαίνεται τη θάλασσα» «ναι στην ειρηνική επίλυση πάσης φύσεως προβλημάτων χώρας ή χωρών», ναι στην «ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων στη γη», κ.ά.	Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pilibpolymesa/katalogosoptiko-video.htm
• Δημιουργούν δικά τους διακοσμητικά μοτίβα • Διακοσμούν ένα τρισδιάστατο αντικείμενο με παραδοσιακά ή με μοντέρνα μοτίβα		-Οργανώνουν εκθέσεις ή εβδομάδες αφιερωμένες σε κάποιο πολιτισμό -Χρησιμοποιούν προσχέδια για την καταγραφή ιδεών, κάνναβο για μεταφορά ή για μεγέθυνση -Αντιγράφουν, μελετούν, επεξεργάζονται απλά έργα τέχνης	
• Έχουν δική τους έμπνευση και να επιλέγουν το δικό τους θέμα	Πολιτισμός Τοπική ιστορία	-Αντλούν θέματα ή επιμέρους μορφικές και συνθετικές λύσεις από έργα τέχνης, εκθέσεις, καλλιτέχνες και διαδίκτυο -Σχεδιάζουν κεραμικά πιάτα ή μοντέρνα χαλιά, διακοσμούν υφάσματα, ενδύματα, μικροαντικείμενα κ.ά.	
	Θέματα από έργα τέχνης Θέματα διακόσμησης Ελεύθερα θέματα	-Εικονογραφούν ελεύθερα θέματα -Μπορούν επίσης να τροποποιούν ή να επιλέξουν άλλο θέμα από το προτεινόμενο σε κάθε περίπτωση από τον καθηγητή	-Οι μαθητές ανατρέχουν στο διαδίκτυο για την εύρεση πληροφοριών σε σχέση με την τοπική ιστορία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη

4^{ος} Άξονας: “ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
• Δημιουργούν εικόνες με νατουραλιστική προσέγγιση. • Αποτυπώνουν απλά και χωρίς λεπτομέρειες διάφορες στάσεις της ανθρώπινης φιγούρας.	Σχέδιο, σκίτσο	-Δημιουργούν έργα νατουραλιστικά ή με άλλους τρόπους αναπαράστασης ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις προσωπικές κλίσεις τους. -Προσπαθούν σταδιακά να εναρμονίσουν τις σχέσεις μεγεθών στη ζωγραφική με τη σχέση μεγεθών στη φύση.	-Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx
• Φωτοσκιάζουν στοιχειωδώς • Χρωματίζουν με στοιχειώδεις τονικές και χρωματικές αντιθέσεις	Ζωγραφική	-Καταγράφουν στοιχειωδώς το φως και τη σκιά με δύο - τρεις τόνους	
• Συνεργάζονται σε ομαδικά έργα ή εργασίες • Πλάθουν μια περίοπτη ανθρώπινη φιγούρα χωρίς λεπτομέρειες αλλά με στοιχειώδεις ορθές αναλογίες		-Επαναλαμβάνουν ομαδικά ή ατομικά τις κινήσεις ή τις εκφράσεις που απεικονίζουν οι άνθρωποι στο έργο τους -Προτείνουν ομαδικά ή ατομικά την τοποθέτηση των απλών γλυπτικών ή ζωγραφικών	

		έργων τους στο χώρο ακολουθώντας ένα τρόπο σκέψης, τον οποίο επεξηγούν και κοινοποιούν στην τάξη	
• Επιλέγουν ένα έργο τους για να αφηγηθούν την ιστορία του • Συνδυάζουν εικόνα και λόγο με ποικίλους τρόπους		-Συνδέουν νοηματικά ένα έργο τους με ένα μικρό ποίημα ή με μια πολύ σύντομη αφήγηση -Εικονογραφούν ποιήματα και θέματα από άλλα μαθήματα με ποικίλες τεχνοτροπίες	
• Κατανοούν τη λειτουργία των κινούμενων σχεδίων	Κινούμενο σχέδιο	-Δημιουργούν σειρά σχεδίων με αλληλουχία στα φύλλα ενός μικρού μπλοκ με θέμα: “κίνηση” ή “μεταμόρφωση”	
• Κατασκευάζουν ένα mobile με απλά υλικά	Mobile	-Δημιουργούν με χαρτί από το μπλοκ τους επιχρωματισμένα τρισδιάστατα ή δυσδιάστατα σχήματα που ανήκουν σ' ένα θέμα και τα κρεμούν με σπάγκο ή οποιοδήποτε άλλο υλικό από μία πλαστική κρεμάστρα	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικοακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pilibpolymesa-katalogosoptiko-video.htm
• Σχεδιάζουν απλές γεωμετρικές κατασκευές με τη χρήση γεωμετρικών οργάνων	Στοιχεία γραμμικού σχεδίου	-Ασχολούνται με γεωμετρικές κατασκευές (πολύγωνα, γωνίες, τόξα)	
• Χρησιμοποιούν τη			

σύγχρονη τεχνολογία για να παράγουν έργο	Computer art	-Αποφασίζουν, αναζητούν και κατεβάζουν ένα έργο τέχνης από το διαδίκτυο και χρησιμοποιούν μεγεθυμένες λεπτομέρειες, ως αφόρμηση για το δικό τους έργο	Οι μαθητές ανατρέχουν στο διαδίκτυο για την εύρεση πληροφοριών σε σχέση με το happening την performance, τις εγκαταστάσεις, τα mobile και την computer art.
• Εξοικειώνονται με τις σύγχρονες μορφές τέχνης	happening performance εγκαταστάσεις	-Συναποφασίζουν για μορφές εικαστικής δράσης εντός ή εκτός σχολείου	
• Πλάθουν τρισδιάστατες φιγούρες γνωστών ζώων • Πλάθουν απλά χρηστικά αντικείμενα	πλαστική γλυπτική χαλκοπλαστική	-Δημιουργούν μορφές και απλά χρηστικά αντικείμενα -Δημιουργούν με μπάλες στεγνού χαρτιού και χαρτοταινίες για συνδετικό υλικό φιγούρες γνωστών ζώων, τα οποία επιζωγραφίζουν -Κόβουν ένα “προφίλ” και ένα “ανφάς” μιας απλής μορφής σε έναν κύβο από μαλακό υλικό. -Δημιουργούν ρηχό ανάγλυφο, με κοινό θέμα, σε πλάκα από πηλό ή σε λεπτό φύλλο χαλκού και τα αναρτούν όλα μαζί ως σύνθεση σε τοίχο	
• “Στιλιζάρουν” ένα φυσικό σχήμα και να το χρησιμοποιούν ως στολίδι	Διακοσμητική	– Διακοσμούν ταινίες (φρίζες) με γεωμετρικά, φυτικά, παραδοσιακά μοτίβα και ποικίλα διακοσμητικά θέματα στις προτεινόμενες	-Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisthagogh/episk.aspx

		εικαστικές μορφές.	
• Αντιλαμβάνονται τη λειτουργικότητα του πολλαπλού έργου τέχνης	Χαρακτική Εικονογράφηση	-Χαράσσουν σε μαλακό υλικό, όπως το λινόλεουμ -Φτιάχνουν ευχετήριες κάρτες -Εισάγονται στην τυπογραφία	
5^{ος} Άξονας: “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
Προσδιορίζουν ορισμένα ιστορικά και μορφολογικά στοιχεία ενός έργου ή ομάδας έργων που τους είναι γνωστό • Προσδιορίζουν επίσης, τις σχέσεις του έργου με τους παραλήπτες του • Κάνουν υποθέσεις ή την καλύτερη εικασία για τη σημασία των οπτικών μορφών του έργου ή των έργων • Διακρίνουν σε ένα χαρακτηριστικό έργο τέχνης τις εμφανείς επιδράσεις • Κάνουν συγκρίσεις αντιπαραθέτοντας δύο παρεμφερή έργα διαφορετικών εποχών • Κατανοούν τη συνέχεια των	Αρχαίοι πολιτισμοί -Αίγυπτος -Μεσοποταμία	-Δίνουν έμφαση στα μορφολογικά στοιχεία του έργου Τέχνης -Ανατρέχουν σε βιβλία Ιστορίας Τέχνης, καθώς και στο διαδίκτυο -Μαθαίνουν να κρατούν γραπτές σημειώσεις με ιστορικά στοιχεία, με παρατηρήσεις και με σκέψεις τους για περιόδους της τέχνης, έργα και καλλιτέχνες -Κοινοποιούν στην τάξη τις υποθέσεις και τις ερμηνείες τους με την κατάλληλη αιτιολόγηση -Αναγνωρίζουν διάφορες επιδράσεις (κοινωνικές, θρησκευτικές κ.ά.) -Διδάσκονται τη συνέχεια της τέχνης (σχέση Αναγέννησης και Ελληνικής Αρχαιότητας: οι	-Ανατρέχουν στο διαδίκτυο για την εύρεση πληροφοριών σε σχέση με την ιστορία της τέχνης -Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο – ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/library/pilipolibpolymesakatalogosohtikovidio.htm -Βιβλίο Ιστορίας της Τέχνης Γ'Ενιαίου Λυκείου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lessonid=20&ep=436

εικαστικών Τεχνών από εποχή σε εποχή - Αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της αρχαίας ελληνικής κλασικής τέχνης και την αιτιολογούν - Έχουν θετική στάση απέναντι στη σύγχρονη τέχνη - Γνωρίζουν τι σημαντικό έχει γίνει στην αφαιρετική και αφηρημένη τέχνη - Γνωρίζουν το όνομα ενός ή δύο κορυφαίων καλλιτεχνών κάθε εποχής και ένα αντιπροσωπευτικό έργο τους - Ενοποιούν και να συγκρίνουν διάφορες περιόδους της τέχνης με αφορμή ένα συγκεκριμένο κοινό θέμα	Αρχαία ελληνική τέχνη -Κρητομυκηναϊκή -Κλασική -Ελληνιστική Αναφορές στην Αναγέννηση και στη σύγχρονη τέχνη (αφαιρετική, αφηρημένη) Θεματική Ιστορία Τέχνης - Χώρος - Χρόνος - προσωπογραφία	περιπτώσεις “Γέννηση της Αφροδίτης” του Μποτιτσέλι ή τα γλυπτά του Μιχαήλ Αγγέλου) -Επιλέγουν και παρουσιάζουν διάσημα έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής -Εμπλουτίζουν την Ιστορία Τέχνης με ασκήσεις, συναρμολόγηση σπασμένων αντιγράφων ή συμπλήρωση σχεδίου σε κομμάτια τοιχογραφίας -Ασκούνται στην έννοια του χρόνου δημιουργώντας ένα δικό τους έργο με το τι έγινε πριν ή μετά από αυτό που βλέπουν σ’ ένα έργο τέχνης που τους έχει δοθεί -Ασκούνται στην ελεύθερη ερμηνεία και στην προβολή της προσωπικότητας του καθενός, μέσω των εντυπώσεών τους, καθώς και της ψυχολογικής συμπλήρωσης στα αφαιρετικά και αφηρημένα έργα -Δίνουν χαρακτηρισμούς και ονόματα στην μεταφορική σημασία των μορφολογικών στοιχείων, για παράδειγμα, στις γραμμές με τις λέξεις «απλή», «θερμή», «ελεύθερη», «ελικοειδής» κ.τ.λ. -Γνωρίζουν την προσωπογραφία στη ζωγραφική, ή την προτομή στη γλυπτική	-ιστοσελίδα στο διαδίκτυο για την Τέχνη της Αναγέννησης http://art-gallery.pblogs.gr/ -Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ. http://www.library.asfa.gr/askt/site/Sources/t_section?sub_nav=n_avLinksWebsites&sparam=InkArthistory
--	---	--	--

		σε διάφορες ιστορικές περιόδους της τέχνης -Δημιουργούν ένα έργο με σύγχρονο θέμα και με ενσωμάτωση χαρακτηριστικών ιστορικών στοιχείων, π.χ. από αιγυπτιακή τοιχογραφία -Μελετούν σύντομα μερικά έργα από την Προϊστορική τέχνη, από την τέχνη της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας -Συγκρίνουν αγάλματα της Αιγύπτου με Κούρους και Κόρες -Δίνουν έμφαση στην Αρχαία Ελληνική τέχνη και στους κλασικούς χρόνους -Διατρέχουν σύντομα την Αναγέννηση και τη Σύγχρονη τέχνη. Τις συνδέουν με τις υπόλοιπες ενότητες της διδακτέας ύλης, όπως τις “μορφές εικαστικών τεχνών” ή τα “μορφικά στοιχεία” -Γνωρίζουν ονόματα και έργα καλλιτεχνών -Προσεγγίζουν τη διαφορετική απόδοση του χώρου στις προϊστορικές σπηλαιογραφίες, στις αιγυπτιακές, τις βυζαντινές ή τις αναγεννησιακές τοιχογραφίες, και στη μοντέρνα τέχνη με ένα-δύο έργα σε κάθε αναφορά	
6^ο Άξονας: “ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό

Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
- Χρησιμοποιούν στον προφορικό και στο γραπτό λόγο τους απαραίτητους όρους για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητές τους - Περιγράφουν αυτό που βλέπουν σ' ένα έργο - Προσδιορίζουν τα κύρια και εμφανή μορφικά στοιχεία ενός έργου - Κρίνουν εάν το έργο είναι αναπαραστατικό τη σχέση του με την ακρίβεια της φύσης - Κρίνουν εάν το έργο δεν είναι αναπαραστατικό το τι απηχούν οι μορφές, οι κινήσεις και οι σχηματισμοί που βρίσκονται μέσα στη φύση ή έχουν σχέση με αυτήν - Περιγράφουν πώς οι γραμμές φαίνονται να έχουν κίνηση, τα χρώματα να μεταφέρουν συναισθήματα και τα μεγέθη να υποδηλώνουν απόσταση - Κατανοούν την έννοια της χρηστικότητας και της διακόσμησης - Κατανοούν τη σημασία του περιβάλλοντος στο έργο τέχνης - Αντιλαμβάνονται την έννοια της	Ορολογία της τέχνης Ανάλυση έργου: -περιγραφική -μορφολογική -περιεχομένου, νοήματος -κοινωνικών επιδράσεων και επικοινωνίας -προτιμήσεις, κρίσεις, ειδικότερα για τον σχεδιασμό, το θέμα, τη χρήση των υλικών, την αναπαραστατική ακρίβεια, την εκφραστικότητα, την πρωτοτυπία, τη χρησιμότητα καθώς και τη γενικότερη λειτουργία των καλλιτεχνικών μορφών Αξιολόγηση του έργου τέχνης -Το ωραίο -Οι αισθητικές αξίες -Τέχνη και μίμηση -Τέχνη και σύμβολα	-Βιώνουν και κατανοούν τους σχετικούς με την καλλιτεχνική τους δραστηριότητα όρους μέσα από μελέτη, εμπειρίες, παραδείγματα και συζητήσεις. -Διευκολύνονται στη φαινομενολογική ανάλυση του έργου και στην αξιολόγηση με πολλαπλές ερωτήσεις από τις οποίες επιλέγουν την ορθή (π.χ. το φως του έργου είναι: φυσικό, τεχνητό, ημέρας, μετωπικό, πλάγιο, διάχυτο, από μια πηγή, κτλ.). -Συζητούν εάν ο καλλιτέχνης έχει ενσωματώσει τα μορφολογικά στοιχεία σε μια οργανική ολότητα, τέτοια που να πείθει τον θεατή. -Σχολιάζουν το θέμα του έργου και τις επιδόσεις του καλλιτέχνη σύμφωνα με τη φύση εάν το έργο είναι αναπαραστατικό -Συζητούν εάν ο καλλιτέχνης έχει χρησιμοποιήσει με πειστικό τρόπο τα υλικά του -Σχολιάζουν τη λειτουργικότητα της αρχιτεκτονικής, της διακόσμησης	-Βιβλία Ιστορίας της Τέχνης http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=436 -Ιστοσελίδες στο διαδίκτυο -Κατάλογος ψηφιακού και οπτικού – ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pilibpolymesakatalogoptikovideto.htm

αισθητικής στη φύση και στην τέχνη • Κατανοούν το ζήτημα της πρωτοτυπίας στην τέχνη • Κατανοούν και να σχολιάζουν εμφανείς κοινωνικές επιδράσεις σε ένα χαρακτηριστικό έργο • Κατανοούν το περιεχόμενο, το νόημα ή το μήνυμα ενός χαρακτηριστικού έργου • Εκφράζουν και να αιτιολογούν τη γνώμη τους για έργα συμμαθητών τους και για έργα τέχνης γενικά • Κρίνουν το έργο τους, προσδιορίζοντας θετικά στοιχεία αλλά και πιθανές αδυναμίες • Συμμετέχουν ευχαρίστως σε συζητήσεις γύρω από την τέχνη		και των τεχνουργημάτων μέσα από την καθημερινότητά τους στο σχολείο και στο σπίτι -Σχολιάζουν τη μορφή και το θέμα στα έργα της περιβαλλοντικής τέχνης, κάνουν εκτίμηση και αποτίμηση στη δομή και την χωροταξική ανάπτυξη της περιοχής που ζούνε -Διδάσκονται την αισθητική και τις αισθητικές έννοιες με ελεύθερες συζητήσεις, με ανάλυση απλών ορισμών των αισθητικών αξιών (π.χ. τραγικό-κωμικό, υπέροχο-χαριτωμένο-ωραίο), με τον προσδιορισμό αισθητικών επιθέτων και χαρακτηρισμών (π.χ. δυναμικό, ήρεμο). Παραπέμπονται σε παραδείγματα έργων τέχνης	
--	--	--	--

Απαιτούμενος Χρόνος

Ο εκπαιδευτικός σε κάθε ωριαίο μάθημα ή σε κάθε ενότητα μαθημάτων επιλέγει κατά την κρίση του και συνδυάζει διάφορους άξονες περιεχομένων και στόχους. Στην ετήσια κατανομή του χρόνου του μαθήματος πρέπει να επιτυγχάνεται μια σχετική ισορροπία στην επιλογή των αξόνων περιεχομένων και των στόχων. Απαραίτητο, επίσης, είναι να συνεργάζεται με εκπαιδευτικούς τέχνης και άλλων ειδικοτήτων.

Ενδεικτικές διαθεματικές-διεπιστημονικές δραστηριότητες

1) “Ευρωπαϊκή Τέχνη”

Κατανόηση και χρήση ξενόγλωσσων κειμένων και όρων για την Τέχνη. Γνωριμία με τον ευρωπαϊκό εικαστικό χώρο. Οι πληροφορίες εμπλουτίζονται από τη Γεωγραφία, τη Λογοτεχνία, τη Μουσική και τις ανάλογες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο.

2) “ Γεωγραφία - Οικιακή Οικονομία και Τέχνη”

Εικαστική απόδοση του φυσικού περιβάλλοντος. Κατασκευή γεωγραφικού χάρτη και μετεωρολογικού σχεδίου. Αισθητική των χώρων, θέματα από την οικογένεια, τις ανθρώπινες σχέσεις, την κατοικία κ.ά.

. [HTTP://WWW.PI-SCHOOLS.GR/DOWNLOAD/PUBLICATIONS/MENTOR/MENTOR_12.PDF](http://www.pi-schools.gr/download/publications/mentor/mentor_12.pdf) (ΣΕΛ.87-102)

3) “Η λογοτεχνία στο μάθημα των Εικαστικών”

Απόδοση θεμάτων από τη Λογοτεχνία και ειδικότερα από τη Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία. Κατανόηση θεματικών ενότητων, ερμηνεία και εικαστική απόδοση, αξιοποίηση των συμβολισμών. Συνδρομή της Πληροφορικής, της Μουσικής, της Γεωγραφίας, της Φυσικής Αγωγής.

4) “Η θρησκευτική παράδοση και τα Εικαστικά”

Εικαστική απόδοση θεμάτων από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη. Συνδρομή της Λογοτεχνίας, της Γεωγραφίας, της Πληροφορικής.

5) “Η Αισθητική της κίνησης”

Στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής μιλούν στη σημασία της κίνησης και την αισθητική της. Βιώνουν τη ρυθμική και τη συναισθηματική ή βουλητική έκφραση μέσα από τη σωματική κίνηση.

Β΄ τάξη Γυμνασίου

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Επιδιώκεται ο μαθητής:

- Να αντιλαμβάνεται και να χρησιμοποιεί σύνθετα μορφικά στοιχεία.
- Να χρησιμοποιεί τις γνώσεις του από την ιστορία της Τέχνης και στοιχεία από έργα τέχνης στο δικό του έργο.
- Να κατανοεί σε βάθος την επίδραση που έχουν διάφοροι πολιτισμοί στην τέχνη.
- Να χρησιμοποιεί στα έργα του στοιχεία από διάφορες πηγές, όπως από μουσεία, εκθέσεις, μέσα από το διαδίκτυο κ.ά.
- Να κατανοεί ότι η Τέχνη ικανοποιεί αισθητικές ανάγκες.
- Να αναλύει και να κρίνει διαφορετικές τεχνοτροπίες χρησιμοποιώντας κοινωνικά, πολιτικά, διαπολιτισμικά, ψυχολογικά και ιστορικά στοιχεία.
- Να αναγνωρίζει τις ικανότητες που απαιτούνται για τα διάφορα καλλιτεχνικά επαγγέλματα και τα επαγγέλματα εφαρμογών της τέχνης.
- Να βρίσκει ποικίλες λύσεις και προοπτικές σε ένα καλλιτεχνικό πρόβλημα.
- Να αναγνωρίζει την πολύπλευρη συμβολή του καλλιτέχνη στην κοινωνία.
- Να συνεργάζονται οι μαθητές μεταξύ τους για την παραγωγή ομαδικών έργων.
- Να ευαισθητοποιηθούν στον πολιτισμό της εικόνας.

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} Άξονας: “ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ”			
Στόχοι	Ενότητες περιεχομένων	Ενδεικτικές δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
• Σχεδιάζουν νατουραλιστικά		-Επιλέγουν και μαθαίνουν τα	-Βιβλίο μαθητή για τη Β΄ τάξη του

με αυξάνουσα ευαισθησία και ευχέρεια - Χρησιμοποιούν με ευχέρεια δυο - τρεις διαφορετικές τεχνικές - Αποδίδουν απλές χρωματικές ποιότητες με τόνους και αποχρώσεις - Οργανώνουν την πορεία κατασκευής ενός ψηφιδωτού και να φτιάχνουν ή να επιλέγουν κατάλληλες ψηφίδες - Χρησιμοποιούν με ευχέρεια γεωμετρικά όργανα - Χρησιμοποιούν το ξύλο για απλές κατασκευές ή για σκαλίσματα - Χρησιμοποιούν το χαρτί ως χρωματική επιφάνεια και ως κατασκευαστικό μέσο - Πειραματίζονται με νέα υλικά και μέσα - Οργανώνουν την πορεία των έργων τους - Πλάθουν με τον πηλό γνωρίζοντας και εφαρμόζοντας δύο διαφορετικές τεχνικές	Μολύβια και χρώματα Παστέλ Τέμπερες Αυγοτέμπερες Γεωμετρικά όργανα Ξύλο Χαρτόνια, διάφορα χαρτιά Ψηφίδες Υλικά για ψηφιδωτό Πηλός Εργαλεία και χρώματα κεραμικής	υλικά, τα μέσα και τις τεχνικές που θα χρησιμοποιήσουν στις προτεινόμενες στον τέταρτο άξονα μορφές των εικαστικών τεχνών -Οργανώνουν εργαστήριο. -Ενημερώνονται για διάφορα υλικά, (π.χ. μελάνια με πενάκι ή πινέλο, αερογράφο, ακρυλικά, πλαστικά, σκόνες - κόλεις, παστέλ), με παραδείγματα από έργα τέχνης και καταλήγουν στην προσωπική τους επιλογή. -Σχεδιάζουν απλά γραμμικά σχέδια ή μοντέρνα έργα με γεωμετρικά σχήματα, με χρήση χάρακα, τριγώνου, διαβήτη καμπυλόγραμμου και μοιρογνωμονίου -Χρησιμοποιούν ψηφίδες από χρωματιστά χαρτιά, από αυτοσκληρυνώμενο πηλό που κόβεται και χρωματίζεται, ή έτοιμες ψηφίδες -Χρησιμοποιούν φυσικό ή τεχνητό πηλό -Ψήνουν και διακοσμούν τα αντικείμενα, σε συνεργασία με εργαστήριο κεραμικής -Επιχειρούν επίπεδες ή τρισδιάστατες κατασκευές και διακοσμητικά σκαλίσματα	Γυμνασίου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=20&ep=432 -Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τη Β' τάξη του Γυμνασίου -Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α', Β' και Γ' Γυμνασίου. - Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α', Β' και Γ' Γυμνασίου Α) http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/a/kath/1_88.pdf Β) http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/b/kath/s_1_95.pdf Γ) http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/eikastika/kath.pdf Εποπτικό υλικό: -Σειρά διαφάνειες που θα συνοδεύουν τα τέσσερα βιβλία του διδάσκοντος (4 βιβλία x 1 σειρά = 4 σειρές) -Cd διάρκειας 1 ώρα που θα συνοδεύει τα 4 βιβλία διδάσκοντος (συνολικά 4 cd) -Σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Δημοτικό και το Γυμνάσιο (σύνολο 2 σειρές και 2 φυλλάδια) -CD – ROM interactive για το για το Γυμνάσιο
--	---	---	--

• Χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για την παραγωγή καλλιτεχνικού έργου • Ερευνούν διάφορες πηγές και να βρίσκουν νέες τεχνικές τις οποίες να εφαρμόζουν σε έργα τους	Ηλεκτρονικός υπολογιστής Πειραματισμοί Οργάνωση Μέθοδος Πηγές	-Κόβουν, διπλώνουν, συγκολλούν, συρράπτουν χαρτιά ή χαρτόνια σε αναπτύγματα τρισδιάστατων κατασκευών -Αξιοποιούν ποικίλα υλικά, άχρηστα ή πρωτότυπα και ποικίλα μέσα -Δημιουργούν ιστοσελίδα μέσα από τις δωρεάν ιστοσελίδες του σχολικού δικτύου σαν σε εικονική έκθεση μαθητικών έργων τέχνης -Ανατρέχουν σε πηγές πληροφοριών για χρήση νέων μέσων και υλικών (π.χ. βιβλία Τέχνης, κατάλογοι, διαδίκτυο, αφίσες, εργαστήρια Λαϊκής τέχνης, εργαστήρια καλλιτεχνών, εκθέσεις)	-Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3 -Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο – ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm -Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ. http://www.library.asfa.gr/askt1/ Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ. http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=562
--	--	---	--

• Δίνουν την αίσθηση του όγκου σε επίπεδο έργο, αλλά και να διαμορφώνουν τον όγκο σε τρισδιάστατες μορφές • Αποδίδουν την έννοια του χώρου σε δυσδιάστατα έργα και το χώρο σε τρισδιάστατα • Δημιουργούν την αίσθηση της προοπτικής σε πλαστική μακέτα χωρίς τη χρήση γεωμετρικών οργάνων	Όγκος Χώρος Προοπτική δύο σημείων Σχεδιαστική Χρωματική Ατμοσφαιρική	-Εκφράζουν την ανθρώπινη κλίμακα με σμικρύνσεις και μεγεθύνσεις -Χρησιμοποιούν τον κάνναβο -Χρησιμοποιούν μικρά σε μέγεθος παλιά αντικείμενα τα επικολλούν σε ένα κόντρα πλακέ και τα επιζωγραφίζουν, επιλέγοντας ένα τρόπο σύνθεσης -Αποδίδουν φέρουσα και πίπτουσα σκιά στα αντικείμενα, τονικές διαβαθμίσεις (κίονο, σφουμάτο) -Επικολλούν σε κόντρα πλακέ ή σκληρό χαρτόνι τρία άνισα μεταξύ τους κατακόρυφα επίπεδα, τα οποία αναφέρονται σε ένα θέμα και αποδίδουν κάποιου είδους προοπτική, για παράδειγμα, χρωματική. Τα επιζωγραφίζουν -Εφαρμόζουν την αντίληψη του χώρου πραγματικός, χώρος εικαστικός και χρησιμοποιούν ποικίλους τρόπους αναπαράστασής του -Ζωγραφίζουν με προοπτική δύο σημεία φυγής -Επικαλύπτουν, σμικρύνουν και διαφοροποιούν χρωματικά την απόδοση ενός τοπίου χρησιμοποιώντας τέμπερες	
---	--	--	--

• Συζητούν για την έννοια του γραμμικού και κυκλικού χρόνου • Συζητούν την έννοια του παρόντος του παρελθόντος και του μέλλοντος	Χρόνος	Αναπαριστούν εικαστικά ένα γεγονός του παρόντος, του μέλλοντος ή του παρελθόντος ή παριστούν με αφαιρετικό τρόπο τις παραπάνω έννοιες -Αναπαριστούν τις έννοιες γραμμικός και κυκλικός χρόνος και τις επεξηγούν με μία performance ή happening -Ασκούνται στη σύνθεση και στα προσχέδια	
3^{ος} Άξονας: “ΘΕΜΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΝΟΗΜΑ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:	Θέματα από:	Οι μαθητές:	
• Εμπνέονται από ιστορικά και κοινωνικά θέματα, καθώς και θέματα αειφορίας περιβάλλοντος, πολιτισμού για να δημιουργούν ατομικά ή ομαδικά έργα • Αντλούν ερεθίσματα και ιδέες από την καθημερινή τους συνύπαρξη με συμμαθητές που προέρχονται από διαφορετικούς	ιστορία κοινωνία Αειφόρο ανάπτυξη Περιβάλλον Πολιτισμό	-Αντλούν υλικό από ιστορικά θέματα (17^η Νοεμβρίου, 25^η Μαρτίου κ.ά.), κοινωνικά θέματα (ανισότητες, ανθρώπινες σχέσεις, διαφυλικές σχέσεις, οικολογία, περιβάλλον, ρύπανση κ.ά.) -Οργανώνουν μια εικαστική γιορτή με θέμα τη διαφορετικότητα. Μαθητές από όλες	-Αναζητούν στο διαδίκτυο τις σχετικές πληροφορίες με την αειφόρο ανάπτυξη, το περιβάλλον και τον πολιτισμό -Χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να δουν έργα της land

πολιτισμούς • Αντιλαμβάνονται την δική τους ευθύνη και την ευθύνη όλων μας για τη μόλυνση του περιβάλλοντος και την απρόσκοπτη συνέχιση της ζωής στον πλανήτη • Αναγνωρίζουν τις διαφορές και τις ομοιότητες στις κουλτούρες, τις φυλές και τις θρησκείες • Αντλούν ιδέες από την ελληνική παράδοση, από εξωευρωπαϊκούς πολιτισμούς και από μοντέρνα έργα, να επιλέγουν στοιχεία και να τα ενσωματώνουν σε έργα τους • Εξοικειώνονται με τους χώρους, τα εκθέματα και τη λειτουργία των μουσείων • Αντιλαμβάνονται ότι η τέχνη χρησιμοποιεί σύμβολα • Έχουν δικές τους ιδέες, σκέψεις, απόψεις και εμπειρίες τις οποίες να εκφράζουν στα δικά τους εικαστικά έργα • Συνδυάζουν τις εικαστικές τέχνες με τα άλλα μαθήματα του σχολείου σε ποικίλα θέματα	Θέματα από: – ελληνική παράδοση, τοπική ιστορία ☐ εξωευρωπαϊκούς πολιτισμούς Θέματα από επισκέψεις σε μουσεία Θέματα με συμβολισμούς - αλληγορίες Διαθεματική – Διεπιστημονική προσέγγιση με άλλα μαθήματα	τις εθνικότητες που ανήκουν στην τάξη παίρνουν μέρος παρουσιάζοντας λεκτικά και οπτικά το έργο τους και ένα μικρό αντικείμενο, φαγητό, ύφασμα ή οτιδήποτε άλλο επιθυμούν από τον πολιτισμό τους, που να αναφέρεται στις υπόλοιπες αισθήσεις εκτός της οπτικής. Επίσης, βρίσκουν κοινά πολιτισμικά στοιχεία και αναρτούν το συμβάν στην ιστοσελίδα του σχολείου -Αυτοσυστήνονται με ένα έργο δικής τους επιλογής από την ατομική τους παράδοση, το οποίο αναλύουν και επεξηγούν -Αντιγράφουν - μελετούν παραδοσιακά, διαπολιτισμικά ή σύγχρονα θέματα και ενσωματώνουν στοιχεία, μοτίβα, υλικά από αυτά στα έργα τους -Δημιουργούν ένα ομαδικό έργο στην αυλή του σχολείου με απλά υλικά όπως κιμωλίες, ορίζοντας τη θέση τους στον κόσμο γεωγραφικά, πολιτιστικά, ιστορικά κ.α. -Αντιγράφουν- μελετούν το αγγείο, το μικρογλυπτό ή το κόσμημα	art – earth art.
---	---	--	-------------------------

και εφαρμογές		-Μεταφέρουν αρχαία θέματα στη σύγχρονη εποχή -Επεξηγούν σύμβολα και συμβολισμούς με κατάλληλα παραδείγματα από κώδικες (π.χ. σήματα τροχαίας) ή από έργα τέχνης (π.χ. το περιστέρι ως Άγιο Πνεύμα). Εκφράζουν το νόημα του συμβολισμού στην τέχνη – Δημιουργούν κώδικα ή χρησιμοποιούν σύμβολα σε έργα τους – Εφαρμόζουν τις εικαστικές γνώσεις τους σε σχολικές γιορτές, εικονογραφούν θέματα από άλλα μαθήματα (π.χ. από τη Γεωγραφία την τομή του εδάφους) – Επιλέγουν ευκαιριακά ελεύθερα το θέμα του έργου τους	
4ος Άξονας: “ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
- Δημιουργούν εικόνες νατουραλιστικά με αύξουσα ευχέρεια - Φωτοσκιάζουν	Σχέδιο	-Δημιουργούν έργα με ποικίλους τρόπους αναπαράστασης και με ποικίλες τεχνικές (ελεύθερα ή εκ του φυσικού	Μέσα από το διαδίκτυο πληροφορούνται για τις απόψεις της σύγχρονης

• Εκφράζουν την άποψή τους για αισθητικές επεμβάσεις στο χώρο στον οποίο ζουν • Πλέκουν με διαφορετικά υλικά και αντιλαμβάνονται τη σημασία της των λαϊκών παραδόσεων στον συγκεκριμένο τομέα • Αναζητούν τη σχέση της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της οικολογίας καθώς και της αειφόρου ανάπτυξης	Αγιογραφία Εξώφυλλα δίσκων Happening Performance Πλέξιμο Αρχιτεκτονική	– Αγιογραφούν εικόνες σε μικρό μέγεθος με την παραδοσιακή τέχνη – Αντιγράφουν ένα απλό διακοσμητικό μοτίβο από παραδοσιακό βοτσάλωτό ή το πρόσωπο ενός αγίου από βυζαντινό ψηφιδωτό – Δημιουργούν μορφές και απλά χρηστικά αντικείμενα με πηλό – Δημιουργούν εξώφυλλο δίσκου μουσικής ή CD – Κάνουν ένα happening αναπαριστώντας τους διαφορετικούς τρόπους πλέξης – Δημιουργούν ένα ομαδικό μεγάλο πλεκτό, από ατομικές εργασίες χρησιμο-ποιώντας ποικίλα υλικά και βάση από κοτετσόσυρμα. Το αναρτούν στον τοίχο της τάξης – Σχεδιάζουν μια πλαστική μακέτα με την πόλη που ονειρεύονται και συνδυάζουν την αρχιτεκτονική με την οικολογία	– Σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Δημοτικό και για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 σειρές και 2 φυλλάδια) – CD – ROM interactive για το Δημοτικό και ένα για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 CD – ROM) – Βιβλίο μαθητή για την Β΄ τάξη του Γυμνασίου – Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τη Β΄ τάξη του Γυμνασίου – Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄ του Γυμνασίου
---	---	--	---

	Διακόσμηση εσωτερικών χώρων	-Επιλέγουν χρωματισμούς πάνω σε φωτοτυπία μιας εικόνας εσωτερικού χώρου (π.χ. παιδικό δωμάτιο ή καθιστικό) – Διαμορφώνουν τον χώρο της τάξης τους – Σχεδιάζουν και διακοσμούν βιβλιοθήκες	
• Συσχετίζουν τις εικαστικές τέχνες με το θέατρο • Σχεδιάζουν τη μακέτα του σκηνικού ενός θεατρικού έργου ή ενός κοστούμιού ή μιας μάσκας της παράστασης	Μακέτες σκηνικών	-Δίνουν αισθητικές λύσεις και παρεμβαίνουν με σχέδια ή μακέτες -Δημιουργούν δισδιάστατη (από χαρτόκουτα) μακέτα σκηνικού, αφού μελετήσουν την περιγραφή του στην εισαγωγή θεατρικού κειμένου -Επιλέγουν θεατρικό σκηνικό σε σχέση με σχολικές γιορτές ή με άλλα μαθήματα -Σχεδιάζουν ή και κατασκευάζουν μάσκα -Χρησιμοποιούν μια χάρτινη σακούλα οπωροπωλείου, κόβουν μάτια και στόμα. Την επιζωγραφίζουν και κάνουν μία	

		μικρή performance	
5^{ος} Αξονας: “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ - ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
• Προσδιορίζουν την ιστορική περίοδο, και τον τόπο δημιουργίας, καθώς και στοιχεία τεχνοτροπίας ενός χαρακτηριστικού έργου που τους είναι γνωστό • Διακρίνουν σε ένα χαρακτηριστικό έργο τέχνης τις εμφανείς επιδράσεις που έχει δεχτεί • Συγκρίνουν έργα διαφορετικών εποχών ή πολιτισμών • Κατανοούν τη συνέχεια των εικαστικών τεχνών από εποχή σε εποχή • Κατανοούν την σημασία των πολιτισμικών, περιβαλλοντικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών αλλαγών, και επιρροών στη διαμόρφωση της τέχνης • Αναγνωρίζουν λίγα εξωευρωπαϊκά έργα τέχνης και να σέβονται την τέχνη κάθε	Αναφορές στη Μοντέρνα και Σύγχρονη τέχνη Land art – Earth art. Environmental art Θεματική Ιστορία Τέχνης Εξωευρωπαϊκή τέχνη Προκολομβιανή Ιαπωνική	-Η διδασκαλία των εισαγωγικών στοιχείων της ιστορίας της Τέχνης γίνεται με έμφαση στα μορφολογικά στοιχεία. -Οι μαθητές δανείζονται βιβλία ιστορίας Τέχνης από τη σχολική βιβλιοθήκη -Σημειώνουν ιστορικά στοιχεία, κάνουν παρατηρήσεις - σκέψεις για περιόδους τέχνης, για έργα και για καλλιτέχνες. Εκθέτουν τις εντυπώσεις τους από μια επίσκεψη σε μουσείο, σε αίθουσες τέχνης, σε εργαστήριο καλλιτέχνη ή στην πινακοθήκη -Αναγνωρίζουν τις διάφορες επιδράσεις (κοινωνικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές, πολιτικές κ.ά.) -Δημιουργούν έργα με σύγχρονο θέμα ενσωματώνοντας στοιχεία από	-Σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Δημοτικό και για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 σειρές και 2 φυλλάδια) -CD – ROM interactive για το Δημοτικό και ένα για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 CD – ROM) -Αναζητούν στο διαδίκτυο ιστοσελίδες ιστορίας της τέχνης -Αναζητούν στο διαδίκτυο ιστοσελίδες με έργα καλλιτεχνών

πολιτισμού		διαφορετικούς πολιτισμούς	
• Αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της βυζαντινής τέχνης ως ελληνικής θρησκευτικής τέχνης	Βυζαντινή τέχνη	- Μελετούν ιδιαίτερα τη Βυζαντινή θρησκευτική τέχνη στις εκκλησίες, στις τοιχογραφίες, στις εικόνες, στα ψηφιδωτά και στα σκεύη - Συγκρίνουν και διακρίνουν μια σταυρόσχημη και μια βασιλική εκκλησία - Μελετούν ιδιαίτερα τη Βυζαντινή θρησκευτική τέχνη στις εκκλησίες, στις τοιχογραφίες, στις εικόνες, στα ψηφιδωτά και στα σκεύη.	- Αναζητούν στο διαδίκτυο ιστοσελίδες με πλούσιο υλικό σε θέματα Βυζαντινής αγιογραφίας και αρχιτεκτονικής
• Αναγνωρίζουν λίγα έργα και το όνομα ορισμένων κορυφαίων καλλιτεχνών της ιταλικής Αναγέννησης	Αναγέννηση Ανθρώπινο σώμα	- Περιγράφουν σύντομα έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, έργα διάφορων πολιτισμών και εποχών, μοντέρνα και σύγχρονα καλλιτεχνικά έργα και αποδίδουν ταυτόχρονα τα κύρια γνωρίσματά τους - Προσεγγίζουν την έκφραση της διαφορετικότητας στην παρουσίαση και στη χρήση του ανθρώπινου σώματος σε διάφορες εποχές ή τεχνοτροπίες	- Αναζητούν στο διαδίκτυο ιστοσελίδες με έργα μεγάλων καλλιτεχνών της Αναγέννησης

	Τοπίο Νεκρές φύσεις	–Αποδίδουν το φυσικό και το δομημένο τοπίο σε διάφορες εποχές και τεχνοτροπίες - Προσεγγίζουν το θέμα της νεκρής φύσης μέσα από διαφορετικά έργα	-Αναζητούν στο διαδίκτυο υλικό, έργα τέχνης που έχουν ως θέμα το τοπίο και τις νεκρές φύσεις http://theartproject.gymnasio.blogspot.com
6^{ος} Άξονας: “ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Ο μαθητής να είναι ικανός να:		Οι μαθητές:	
- Χρησιμοποιούν με ευχέρεια στον προφορικό και στο γραπτό λόγο όλους τους απαραίτητους όρους για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητές τους - Περιγράφουν με λεπτομέρειες αυτό που βλέπουν σε ένα έργο - Προσδιορίζουν και χαρακτηρίζουν με επίθετα, ρήματα και ουσιαστικά τα κύρια μορφικά στοιχεία του - Σχολιάζουν απλά το περιεχόμενο, το νόημα ή το μήνυμα ενός χαρακτηριστικού έργου	Ορολογία Τέχνης Ανάλυση έργου – περιγραφική – μορφολογική – περιεχομένου, νοήματος – κοινωνικών επιδράσεων και επικοινωνίας. -Αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση Η σπουδαιότητα της τέχνης -Τέχνη και Θρησκεία -Τέχνη και Ηθική	-Σημειώνουν, μελετούν και χρησιμοποιούν την εικαστική ορολογία, τις απόψεις και τις ιδέες. Αναλύουν έργα από άλλες γνωστικές ενότητες (π.χ. Ιστορία Τέχνης, μορφικά στοιχεία κ.ά) -Αναλύουν μορφή και περιεχόμενο -Αναλύουν το έργο τέχνης επιλέγοντας την κατάλληλη από δοσμένες πολλαπλές απαντήσεις ή αξιολογικές κλίμακες -Μελετούν αντιπροσωπευτικά, απλά, σύντομα και κατανοητά κείμενα, που σχολιάζουν έργα ή ζητήματα τέχνης και προέρχονται από καλλιτέχνες ή θεωρητικούς τέχνης	-Ενθαρρύνονται για τη δημιουργία ιστοσελίδας του σχολείου ή της τάξης τους και την ανάρτηση των δικών τους έργων τέχνης με τη δυνατότητα σχολιασμού των χρησιμοποιώντας την ορολογία της τέχνης -Βιβλία από τη σχολική βιβλιοθήκη -Βιβλίο μαθητή για την Β΄ τάξη του Γυμνασίου

• Αντιλαμβάνονται τη διαφορετική σημασία καλλιτεχνικών έργων και τεχνουργημάτων διαφορετικών πολιτισμών, ως προς την θρησκεία και τις παραδόσεις • Εκφράζουν τη γνώμη τους για έργα και επιχειρηματολογούν για την ορθότητα τους • Κατανοούν απλά κείμενα για την τέχνη • Κρίνουν το έργο τους προσδιορίζοντας τα θετικά στοιχεία και τις πιθανές αδυναμίες του • Αποδέχονται την κριτική των άλλων για το έργο τους • Συμμετέχουν ευχαρίστως σε συζητήσεις γύρω από την τέχνη • Διακρίνουν ορισμένα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν το έργο τέχνης • Αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα των τεχνών για τον άνθρωπο και την κοινωνία		-Διδάσκονται στοιχειωδώς και συζητούν προγραμματισμένα ή αυθόρμητα αισθητικά θέματα, προβλήματα και χαρακτηριστικά της τέχνης -Διακρίνουν τη θρησκευτική από την κοσμική τέχνη και τις εκφράσεις τους κατά εποχές μελετώντας αντίστοιχα έργα -Συζητούν για την τέχνη και τις βασικές αισθητικές κατηγορίες: ωραίο, καλό, ηθικό θετικό, εξιδανικευμένο – παραμορφωμένο -Σχολιάζουν τα τηλεοπτικά έργα	
---	--	--	--

Απαιτούμενος Χρόνος

Ο εκπαιδευτικός σε κάθε ωριαίο μάθημα ή σε κάθε ενότητα μαθημάτων επιλέγει κατά την κρίση του και συνδυάζει διάφορους άξονες περιεχομένων και στόχους. Στην ετήσια κατανομή του χρόνου του μαθήματος πρέπει να επιτυγχάνεται μια σχετική ισορροπία στην επιλογή των αξόνων περιεχομένων και των στόχων. Απαραίτητο είναι, επίσης, να συνεργάζεται με εκπαιδευτικούς τέχνης και άλλων ειδικοτήτων.

Ενδεικτικές διαθεματικές-διεπιστημονικές δραστηριότητες

1. “Λαϊκή και θρησκευτική παράδοση και τέχνη”

Αναπαράσταση γεγονότων από τη ζωή του Χριστού, τη ζωή μεγάλων ιστορικών φυσιογνωμιών (φιλοσόφων, ποιητών κ.ά.) και το γενικότερο θρησκευτικό και λαϊκό βίο (θρησκευτικές γιορτές, ήθη και έθιμα). Η προσπάθεια αυτή εμπλουτίζεται από τη Λογοτεχνία, την Ιστορία, τα Θρησκευτικά, την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία.

2. “Ελληνική Γλώσσα και Εικαστικά”

Η ελληνική γλώσσα και η λογοτεχνία έχουν πολλά κοινά θέματα με τα Εικαστικά από περιόδους, όπως η Επτανησιακή Σχολή, η γενιά του '30 κ.ά. Στα θέματα αυτά μπορεί να προσφέρει και το δικό της περιεχόμενο η Οικιακή Οικονομία, ιδιαίτερα με το κεφάλαιο για την ελληνική λαϊκή τέχνη.

Γ΄ τάξη Γυμνασίου

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι

Επιδιώκεται ο μαθητής:

- Να μεθοδεύει έρευνες, για να μορφοποιήσει τις ιδέες του
- Να χρησιμοποιεί ποικιλία τεχνικών
- Να εκφράζει ιδέες και συναισθήματα σε ποικίλες μορφές εικαστικών τεχνών
- Να συζητά για την αισθητική διάσταση των εικαστικών τεχνών
- Να αναπτύσσει σειρές από έργα με κοινό θέμα
- Να συγκρίνει έργα διαφορετικών τεχνολογιών
- Να κατανοεί το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό περιεχόμενο των έργων τέχνης
- Να χρησιμοποιεί ειδική ορολογία για έργα δύο και τριών διαστάσεων
- Να επιχειρηματολογεί σε συζητήσεις γύρω από την τέχνη και να αναπτύσσει άποψη
- Να εκθέτει τα έργα του και να οργανώνει εκθέσεις
- Να έρθει σε επαφή με έργα διαφορετικών πολιτισμών και να διακρίνει τις ομοιότητες και τις διαφορές τους
- Να κατανοεί τις κοινωνικές και τις πολιτιστικές επιδράσεις που έχει δεχτεί ένα έργο τέχνης και τους τρόπους με τους οποίους τις απεικονίζει
- Να κατανοεί τη διαφορά των Καλών Τεχνών από τις εφαρμοσμένες τέχνες
- Να χρησιμοποιεί και να αναλύει τα εμπορικά προϊόντα, το λαϊκό πολιτισμό, την τεχνολογία των ΜΜΕ και τις διάφορες εικόνες και να παίρνει ιδέες από όλα αυτά
- Να αναλύει, να ερμηνεύει και να αξιολογεί μορφολογικά και νοηματικά διάφορα έργα χρησιμοποιώντας την κατάλληλη ορολογία
- Να κατανοεί τη σύνδεση όλων των Καλών Τεχνών με το περιεχόμενο των άλλων γνωστικών αντικειμένων
- Να καταλαβαίνει τις τεχνικές και τις μεθόδους στις κυριότερες εικαστικές τέχνες
- Να αναγνωρίζει την αξία της Τέχνης ως σημαντικής και απαραίτητης ανθρώπινης εμπειρίας
- Να κάνει την τέχνη αδιάσπαστο μέρος της καθημερινής ζωής του
- Να κατανοεί ότι η γνώση της Τέχνης χαρακτηρίζει τα καλλιεργημένα άτομα
- Να εξοικειωθεί με τα μουσεία και τις πινακοθήκες
- Να διερευνά τα διάφορα καλλιτεχνικά επαγγέλματα
- Να συνεργάζονται οι μαθητές μεταξύ τους για τη δημιουργία ομαδικού έργου

- Να χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για την παραγωγή εικαστικού έργου
- Να κατανοούν ότι η τέχνη είναι γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ των λαών

ΑΞΟΝΕΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1^{ος} Άξονας: “ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΑ ΜΕΣΑ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Ο μαθητής να είναι ικανός να:		Οι μαθητές:	
Σχεδιάζουν και να ζωγραφίζουν με αυξανούσα ικανότητα και ευαισθησία • Χρησιμοποιούν τρεις τουλάχιστον διαφορετικές τεχνικές και να αποδίδουν απλές χρωματικές ποιότητες με τόνους και με αποχρώσεις • Χρησιμοποιούν το χαρτί ως χρωματική επιφάνεια και ως κατασκευαστικό μέσο	Υλικά σχεδίου και ζωγραφικής	-Επιλέγουν και μαθαίνουν τα υλικά, τα μέσα και τις τεχνικές που θα χρησιμοποιηθούν για τις προτεινόμενες στον τέταρτο άξονα μορφές των εικαστικών τεχνών	-Βιβλίο μαθητή για την Γ΄τάξη του Γυμνασίου -Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τη Γ΄τάξη του Γυμνασίου BIBLIO ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
Χρησιμοποιούν με ευχέρεια όλα τα απαραίτητα γεωμετρικά όργανα	Γεωμετρικά όργανα Χαρτόνια, χαρτιά διάφορα Οργάνωση, μέθοδος Ποικίλα υλικά και εργαλεία Πηγές	-Χρησιμοποιούν κατάλληλα γεωμετρικά όργανα ανάλογα με το προτεινόμενο θέμα, χαρτόνια και χαρτιά για σχέδια, μακέτες και κατασκευές	

• Χρησιμοποιούν σύγχρονα μέσα παραγωγής εικόνας • Πειραματίζονται με νέα υλικά και μέσα • Οργανώνουν εργαστήριο και ενημερώνονται για ποικίλα υλικά σχεδίου και ζωγραφικής για να έχουν την πρωτοβουλία της τελικής επιλογής • Οργανώνουν την πορεία των έργων τους	Φωτογραφική μηχανή Βίντεο		
• Εκπαιδεύονται στη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, στην παραγωγή εικόνας με διάφορους τρόπους, στη χρήση λογισμικού για σχέδιο και ζωγραφική • Ερευνούν διάφορες πηγές και να επιλέγουν τεχνικές, τις οποίες να δοκιμάζουν σε έργα τους.	Ηλεκτρονικός Εγγραμματοςμός - Η/Υπολογιστής	-Εφαρμόζουν διάφορες τεχνικές. -Δημοσιεύουν και αναρτούν έργα τους στις κατάλληλες σελίδες του σχολικού δικτύου	-Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄ του Γυμνασίου Εποπτικό υλικό: -Σειρά διαφάνειες που θα συνοδεύουν τα τέσσερα βιβλία του διδάσκοντος (4 βιβλία x 1 σειρά = 4 σειρές) -Cd διάρκειας 1 ώρα που θα συνοδεύει τα 4 βιβλία διδάσκοντος (συνολικά 4 cd)

Επιλέγουν το κατάλληλο υλικό για τη μορφοποίηση της ιδέας τους και χρησιμοποιούν με ευχέρεια τα κατάλληλα εργαλεία.	Πειραματισμοί	-Χρησιμοποιούν και διαμορφώνουν ποικίλα και πρωτότυπα υλικά και μέσα (π.χ. σύρμα, ξύλο, γύψο, φύλλο χαλκού, φύλλο αλουμινίου, χάντρες, κόλλες, πλαστικά, άχρηστα υλικά)σε συνδυασμό και με τα πολυμέσα	-Σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Γυμνάσιο (-CD – ROM interactive για το Γυμνάσιο
2^{ος} Άξονας: “ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
- Επιχειρούν τον προσδιορισμό του φωτός των έργων τους και τη φωτοσκίαση με λίγους τόνους - Μορφοποιούν τα έργα τους χρησιμοποιώντας ποικίλα μορφικά στοιχεία - Προσέχουν τη σύνθεση του έργου τους - Διακρίνουν τη δομή και τη σύνθεση σ' ένα έργο τέχνης - Διακρίνουν σε σχέση με το χρόνο την «εγκυμονούσα στιγμή» και το ενσταντανέ στα έργα τέχνης	Φως Φωτοσκιάσεις Όγκος Χώρος Χρόνος Βάθος	-Δημιουργούν έργα με διαφορετικούς φωτισμούς -Χρησιμοποιούν θερμά – ψυχρά χρώματα στις σκιές -Οργανώνουν την εικόνα -Οργανώνουν με την τεχνική του κολλάζ ένα έργο που να εμπεριέχει την έννοια του χρόνου σε σχέση με το ενσταντανέ	-Κατάλογος ψηφιακού και οπτικο – ακουστικού υλικού Βιβλιοθήκης Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/pi_lib_polymesa_katalogos_optiko_video.htm

- Χρησιμοποιούν στα έργα τους μορφικά στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνουν την ψευδαίσθηση της κίνησης, της έντασης, της δυναμικής - Προσθέτουν το στοιχείο της πραγματικής κίνησης σε εικαστικά έργα - Αποδίδουν ευκρινώς τον όγκο, το χώρο και το βάθος με ποικίλους τρόπους	-Επιχειρούν μεταφορά εννοιών του φυσικού κόσμου (δυνάμεις, βάρη, μεταβολές, δράσεις, διευθύνσεις) σε εικαστικό έργο -Αποδίδουν την πραγματική κίνηση σε μομπίλ, σε κατάσκευές ή σε βίντεο	-Διδάσκονται και εφαρμόζουν στοιχεία σύνθεσης (π.χ. ισορροπία χρώματος, σχήματος, φωτός, υφής) -Αναλαμβάνουν ασκήσεις και έργα με έμφαση στον όγκο, στο χώρο, στο βάθος	-Εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές http://www.e-yliko.gr/htmls/aisth_agogh/episk.aspx -Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?language=gr&id=3
Κατανοούν ορισμένα χαρακτηριστικά μορφικά στοιχεία της φωτογραφικής και της κινηματογραφικής γλώσσας	Αναφορά σε λίγα μορφικά στοιχεία της φωτογραφίας, του βίντεο, του κινηματογράφου	-Γνωρίζουν τα μορφικά στοιχεία της κινηματογραφικής γλώσσας (πλάνο, χρόνος, (διάρκεια) μοντάζ, ήχος, οπτική γωνία, κίνηση μηχανής, κίνηση εικόνας)	-Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ. http://www.library.asfa.gr/askt1/ -Online Βιβλιοθήκη Τελλόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tf.auth.gr/teloglion/default.aspx?page=448
3^{ος} Άξονας: “ΘΕΜΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ - ΝΟΗΜΑ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Ο μαθητής να είναι ικανός να:		Οι μαθητές:	

• Αντλούν ιδέες από ποικίλα ερεθίσματα • Προσδίδουν στο έργο τους περιεχόμενο και νόημα • Μεταδίδουν ένα μήνυμα μέσα από το έργο τους	Θέματα από: Συνθέσεις αντικειμένων, τοπία, φωτογραφίες, γεγονότα, αθλητισμό, αυτοκίνητα	-Ακολουθούν τη δημιουργική πορεία στο έργο τους. Δηλαδή εκφράζονται στα εξής εξελικτικά στάδια: 1. Συλλαμβάνουν την ιδέα 2. Ερευνούν το ίδιο θέμα σε έργα καλλιτεχνών 3. Επιλέγουν το μέσο και 4. Πραγματοποιούν -Οργανώνουν ένα ζωγραφικό έργο στάζοντας και χύνοντας χρώμα με σκοπό την δημιουργία συνθέσεως με έντονη εκφραστικότητα -Δημιουργούν σειρά έργων με το ίδιο θέμα	Από το διαδίκτυο μαθαίνουν για τον Τζάκσον Πόλοκ: http://www.jackson-pollock.com και τον Γιόζεφ Μπούς: http://www.theartstory.org/artist-beuys-joseph.htm
• Εμπνέονται από τις εκφραστικές και τις επικοινωνιακές δυνατότητες των σύγχρονων μέσων	Θέματα κατάλληλα για φωτογραφίες, βίντεο ή Η/Υ	Μελετούν και αξιοποιούν εικαστικά επίκαιρα θέματα από ρεπορτάζ, στιγμιότυπα, διηγήσεις, απλά σενάρια	

• Αξιολογούν τα μηνύματα σε σχέση με τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη.	Αειφόρο ανάπτυξη	-Επιλέγουν μηνύματα από προβλήματα που έχουν ανακύψει από τη διαχείριση του περιβάλλοντος, την ειρηνική επίλυση πάσης φύσεως προβλημάτων χώρας ή χωρών, από την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών για την παραγωγή ενέργειας κ.λ.π. -Σχεδιάζουν και πραγματοποιούν σε μακέτα ένα χωριό που κινείται με αιολική, ηλιακή ή άλλη ενέργεια (σε Συνεργασία με τον τεχνολόγο)	
• Αντλούν ιδέες από τη μοντέρνα τέχνη και να δημιουργούν έργα με συγκεκριμένη τεχνοτροπία • Ανακαλύπτουν την έννοια της αφαίρεσης στην τέχνη. • Επιλέγουν οι ίδιοι το θέμα τους	Θέματα: ρομαντικά ιμπρεσιονιστικά υπερρεαλιστικά ανεικονικά ελεύθερα θέματα	-Μελετούν μοντέρνα έργα, κατανοούν τα ιδιαίτερα στοιχεία που προσδιορίζουν την τεχνοτροπία (ύφος) τους και τα μεταφέρουν σε έργα τους	

• Αντιλαμβάνονται ότι η δημιουργία ενός εντύπου μπορεί να έχει αισθητική διάσταση. • Σχολιάζουν και να προτείνουν ορισμένους τρόπους ένδυσης	Θέματα από γραφιστική Θέματα από μόδα	-Ασχολούνται με τη γραφιστική (γράμματα και αριθμούς, στήσιμο σελίδας, εξώφυλλα, αφίσες εμπορικές ή πολιτιστικές κ.ά.) --Σχεδιάζουν μια λετρίνα -Σχεδιάζουν το σκαρίφημα ενός πρωτότυπου ενδύματος ή υποδήματος	
4^{ος} Άξονας: “ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Ο μαθητής να είναι ικανός να:		Οι μαθητές:	
• Δημιουργούν εικόνες με αύξουσα ευχέρεια • Σχεδιάζουν εκ του φυσικού μια σύνθεση αντικειμένου με πιστότητα • Προσχεδιάζουν, να υλοποιούν, να βελτιώνουν, ύστερα από συζητήσεις και να εκθέτουν ένα έργο τους • Ζωγραφίζουν επιλέγοντας από διάφορες τεχνικές την καταλληλότερη για την ιδέα τους	Σχέδιο Ζωγραφική	-Δημιουργούν έργα δύο και τριών διαστάσεων και έργα με κίνηση -Χρησιμοποιούν προσχέδια και σημειώσεις -Εκθέτουν τα έργα τους -Δημιουργούν έργα ποικίλων μορφών και τεχνικών	

Χρησιμοποιούν μια εικόνα, για να προβάλουν συγκεκριμένο μήνυμα	Αφίσες	-Οργανώνουν και επιμελούνται έντυπα -Δημιουργούν εικονογραφημένο βιβλίο με ομαδική εργασία -Δημιουργούν αφίσα με πολιτιστικό ή με εμπορικό μήνυμα. -Συνδυάζουν εικόνα και γράμματα με αισθητικό αποτέλεσμα	
• Προτείνουν ενδυματολογικές ιδέες • Κατανοούν τις διαφορές και τις ομοιότητες των Καλών και των Εφαρμοσμένων Τεχνών	Σχέδιο μόδας Κόσμημα Σχέδιο γραφιστικής Βιομηχανικό σχέδιο (ντιζάιν)	-Επιχειρούν το σκαρίφημα ενός πρωτότυπου ενδύματος ή υποδήματος (π.χ. μια αποκριάτικη στολή) -Δημιουργούν μικρο-συνθέσεις από διάφορα υλικά οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κόσμημα -Σχεδιάζουν ή κατασκευάζουν παραδοσιακό ή μοντέρνο κόσμημα -Σχεδιάζουν προτάσεις για την αισθητική βελτίωση απλών εμπορικών προϊόντων (π.χ. επέμβαση στη	

• Δημιουργούν τέχνη χρησιμοποιώντας σύγχρονα μέσα παραγωγής εικόνας • Παρεμβαίνουν αισθητικά στο χώρο του σχολείου ή της γειτονιάς	Ψηφιακή εικόνα Φωτογραφία Βίντεο Βίντεο αρτ Παρεμβάσεις στο χώρο Πολυμέσα Ασαμπλάζ Δημιουργούν αισθητικές μορφές στο χώρο συνδυάζοντας και	φωτοτυπία της εικόνας μιας καρέκλας) -Χρησιμοποιούν μια ψηφιακή φωτογραφική μηχανή για να γυρίσουν ένα βίντεο μερικών δευτερολέπτων -Κάνουν μια εγκατάσταση χρησιμοποιώντας έργα τους και σχολιάζουν με ένα video wall, προσθέτοντας ήχους -Δημιουργούν ένα σύντομο σενάριο από έναν μύθο ελληνικό ή ξένο και κάνουν μία performance χρησιμοποιώντας αντικείμενα από την τάξη. -Προσθέτουν απλούς ήχους, που προέρχονται, κυρίως, από την ανθρώπινη φωνή. -Συνδυάζουν φωτογραφίες, φωτοτυπίες, ψηφιακές εικόνες, προβολές, κ.ά. σε ενιαίο αισθητικό αποτέλεσμα -Δημιουργούν τοιχογραφίες,	
---	--	--	--

	συναρμολογώντας άχρηστα-καθημερινά αντικείμενα	ανάγλυφα, κατασκευές ή συναρμογές μεγάλου μεγέθους, διακοσμήσεις, δέντρο-φυτεύσεις	
5^{ος} Άξονας: “ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Οι μαθητές να είναι ικανοί να:		Οι μαθητές:	
- Προσδιορίζουν χρονικά, ιστορικά, γεωγραφικά και από άποψη τεχνοτροπίας τα έργα τέχνης - Διακρίνουν σε ένα έργο τέχνης θρησκευτικές, κοινωνικές, πολιτικές και διαπολιτισμικές επιδράσεις και κλιματολογικές επιρροές - Διακρίνουν τη σημασία της γραφής καθώς και τη χρήση του λόγου στο έργο τέχνης - Αναζητούν τη λειτουργία της έννοιας και αντιλαμβάνονται για παράδειγμα πώς ένα αντικείμενο μπορεί να πάρει μια διαφορετική σημασία εάν χρησιμοποιηθεί με διαφορετικό τρόπο από τον στερεότυπο - Αντιλαμβάνονται τη σημασία της τεχνολογίας στη δημιουργία εικαστικού έργου. Αντιλαμβάνονται, επίσης, ότι οι τέχνες μπορούν και λειτουργούν χωρίς συγκεκριμένα όρια	18^{ος} - 19^{ος} αιώνας Μπαρόκ Νεοκλασικισμός Ρομαντισμός Ιμπρεσιονισμός 20^{ός} αιώνας(έως το 1999) 21^{ος} αιώνας Κυβισμός Σουρεαλισμός εξπρεσιονισμός Αναφορές στη σύγχρονη Τέχνη Εννοιολογική τέχνη Action painting Video art Θεματική Ιστορία Τέχνης	-Μαθαίνουν τα μορφολογικά στοιχεία του έργου τέχνης -Χρησιμοποιούν ως πηγές βιβλία ιστορίας Τέχνης, άρθρα, καταλόγους εκθέσεων. -Συν-δέουν τα έργα με μεγάλα ιστορικά γεγονότα, τα οποία καθόρισαν την τεχνοτροπία ή τη θεματολογία -Σχολιάζουν τις επιγραφές των έργων τέχνης καθώς και τη χρήση γραμμάτων και λόγου μέσα σ' αυτά. -Σχολιάζουν έργα όπως τα “ready mades” και	-Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Α.Σ.Κ.Τ. http://www.library.asfa.gr/ask1/ -Online Βιβλιοθήκη Τελ-λόγλειου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ.: http://www.tel.f.auth.gr/teloglion/default.aspx?page=448

• Κάνουν συγκρίσεις αντιπαραθέτοντας έργα διαφορετικών εποχών και να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές • Κατανοούν τη συνέχεια των εικαστικών Τεχνών. • Γνωρίζουν ονόματα και αντιπροσωπευτικά έργα καλλιτεχνών του 19^{ου}, 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα, τα βασικά χαρακτηριστικά τεχνοτροπιών και εκδηλώσεων της μοντέρνας τέχνης • Εμβαθύνουν, να ενοποιοούν και να συγκρίνουν διάφορες περιόδους της τέχνης με αφορμή ένα συγκεκριμένο θέμα	Το περιβάλλον Τα ανεικονικά έργα	συζητούν για τη μορφή αυτή τέχνης -Συζητούν για τους σύγχρονους καλλιτέχνες που παρουσιάζουν δείγματα δουλειάς παρμένα από διαφορετικούς τομείς της τέχνης και της τεχνολογίας για παράδειγμα μια εγκατάσταση μαζί με βίντεο -Αναφέρονται στην τέχνη του 20ού και 21^{ου} αιώνα και σε έργα ορισμένων κορυφαίων καλλιτεχνών -Αναφέρονται σύντομα σε έργα γλυπτικής, ζωγραφικής και αρχιτεκτονικής, σε σύγχρονα έργα για την κατανόηση της συνέχειας του μοντέρνου προβληματισμού -Αναφορές στην ελληνική τέχνη της αντίστοιχης περιόδου	-Εποπτικό υλικό Μουσείου Μπενάκη: http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr&id=3
---	--	--	---

		(σχολή Μονάχου κ.ά.) -Γράφουν ένα σύντομο άρθρο για ένα έργο, ένα καλλιτέχνη, μια τεχνοτροπία ή μια περίοδο τέχνης. -Αναφέρονται στην έννοια του εικαστικού χώρου (π.χ. στη ζωγραφική, στη γλυπτική, στην αρχιτεκτονική) -Μελετούν χαρακτηριστικά παραδειγματικά ανεικονικών έργων από τα πρωτόγονα μέχρι τον αφηρημένο εξπρεσιονισμό και τις κατασκευές	
6^{ος} Άξονας: “ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ, ΘΕΩΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ”			
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Βασικά θέματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
Ο μαθητής να είναι ικανός να:		Οι μαθητές:	
Χρησιμοποιούν με ευχέρεια στον προφορικό και στο γραπτό λόγο όλους τους απαραίτητους όρους για τις καλλιτεχνικές δραστηριότητές τους, να γνωρίζουν τη σημασία τους	Ορολογία τέχνης Ανάλυση και ερμηνεία έργου τέχνης -επιδράσεις -συγκρίσεις -συσχετισμοί	-Κατά-γράφουν σύντομες σημειώσεις -Αναλύουν έργα που σχετίζονται με τις υπόλοιπες ενότητες	.

• Περιγράφουν με λεπτομέρειες ένα έργο, να προσδιορίζουν με χαρακτηρισμούς και με επίθετα τα μορφικά στοιχεία του • Κατανοούν και να σχολιάζουν το περιεχόμενο, το νόημα, το μήνυμα ενός έργου και να το ερμηνεύουν • Κατανοούν και να σχολιάζουν απλά κείμενα για την τέχνη • Κρίνουν τα έργα τους, τα έργα των συμμαθητών τους και έργα τέχνης επιχειρηματολογώντας • Συμμετέχουν ευχαρίστως σε συζητήσεις γύρω από την τέχνη, έχουν απόψεις και τις υποστηρίζουν • Εξηγούν πώς το ίδιο θέμα αποδίδεται με διαφορετικά μέσα στις διάφορες τέχνες	Κριτική-αξιολόγηση Αισθητικές αξίες και ποιότητες Ομοιότητες και διαφορές των Καλών Τεχνών Σχέση δημιουργού, έργου και θεατή	-Προβαίνουν σε συστηματική ανάλυση έργου. -Παρουσιάζουν σύντομη γραπτή ερμηνεία μετά από ανάλυση ενός έργου στη τάξη. -Συγκρίνουν έργα του ίδιου καλλιτέχνη ή του ίδιου ύφους ή της ίδιας ή άλλης εποχής. -Αξιοποιούν κείμενα τέχνης, κατανοητές κριτικές, άρθρα, παρουσιάσεις έργων ή εκθέσεων σε εφημερίδες, περιοδικά, καταλόγους -Περιγράφουν τις εντυπώσεις τους από την επίσκεψή τους σε έκθεση έργων τέχνης σε σύντομο άρθρο -Διδάσκονται στοιχειωδώς την αισθητική, τις αισθητικές αξίες, τη σχέση της αισθητικής με άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες	
---	--	--	--

<http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos16/069-083.pdf>

2. “Επαγγέλματα σχετικά με τα εικαστικά”

Αναζήτηση και επεξεργασία πληροφοριών που σχετίζονται με τις συνθήκες εργασίας, σπουδών και κατάρτισης, μελέτη της πορείας των επαγγελματιών διαχρονικά (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Νεοελληνική Γλώσσα, Πληροφορική)

3. “Τα κοινωνικά προβλήματα μέσα από τα Εικαστικά”

Απόδοση κοινωνικών θεμάτων και προβλημάτων (ναρκωτικά, αλκοόλ, αειφόρος ανάπτυξη, περιβάλλον και πολιτισμός με σεβασμό στην ετερότητα) με άξονες το χώρο και το χρόνο μέσα από τα εικαστικά. (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Νεοελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Θρησκευτικά)

Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις (για τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου)

Τα “Εικαστικά” είναι ένα πολύπλευρο και πολυδιάστατο μάθημα, που απαιτεί δραστήριο και δημιουργικό εκπαιδευτικό, αλλά και μαθητές με τα ίδια χαρακτηριστικά.

Ο εκπαιδευτικός Τέχνης οφείλει να προγραμματίζει τις ετήσιες δραστηριότητες εντός και εκτός της τάξης, να προγραμματίζει εγκαίρως τις ενότητες μαθημάτων με κοινό θέμα, και να προετοιμάζει κάθε μάθημα. Επίσης, θα πρέπει να έχει υπόψη του τα Προγράμματα Σπουδών των προηγούμενων και των επόμενων τάξεων, ώστε να υπάρχει συνέχεια και οργανική ενότητα από χρονιά σε χρονιά στη διδασκαλία του.

Η χρήση βιβλίου μαθητή και ποικίλων άλλων διδακτικών και εποπτικών υλικών σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να καταστήσει το μάθημα των Εικαστικών βιβλιοκεντρικό. Η οργάνωση του εργαστηρίου, με τα απαραίτητα σε κάθε διδακτική ώρα υλικά για τον εκπαιδευτικό και για τα παιδιά, και παράλληλα και η οργάνωση παράλληλων δραστηριοτήτων συμβάλλουν στην ολοκλήρωση του μαθήματος.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει να μεριμνά για τον εξοπλισμό του εργαστηρίου και για τον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης τέχνης και να ανανεώνει το διδακτικό και το εποπτικό υλικό.

Επίσης, πρέπει να συνδέει ποικιλοτρόπως το σχολικό εργαστήριο με επαγγελματικά εργαστήρια Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, όπως με εργαστήρια κεραμικής, υφαντικής, αργυροχοΐας, ξυλογλυπτικής, με βιοτεχνίες και με βιομηχανίες ρούχων, επίπλων, χρηστικών αντικειμένων και άλλα, και να οργανώνει επισκέψεις, διαλέξεις, εργασίες και έρευνες σχετικά με το μάθημά του.

Ακόμα, θα πρέπει να αξιοποιεί τις καθημερινές δημιουργίες έργων από τα παιδιά με τη διοργάνωση εκθέσεων και να επιβραβεύει τις προσπάθειές τους, ανατροφοδοτώντας θετικά τη δημιουργική διαδικασία.

Ο περιορισμένος από το ωρολόγιο πρόγραμμα χρόνος του μαθήματος οδηγεί στην επιλογή ορισμένων θεμάτων από το πρόγραμμα σπουδών, στα οποία ο καθηγητής θα εμβαθύνει ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των παιδιών και το προσωπικό πρόγραμμά του, ενώ άλλα θα τα διδάξει χωρίς να επεκταθεί ιδιαίτερα.

Μικρό μέρος του Προγράμματος Σπουδών μπορεί να παραλειφθεί εντελώς και να αντικατασταθεί με καλλιτεχνικά θέματα τοπικού ή άλλου χαρακτήρα.

Η θεωρητική διδασκαλία και ενασχόληση δε θα πρέπει να έχει γνωσιολογικό χαρακτήρα, αλλά να ενισχύει την κατανόηση θεμάτων τέχνης και να ολοκληρώνει τη δημιουργική πράξη.

“Η διαθεματική προσέγγιση στο επίπεδο Προγράμματος Σπουδών σημαίνει οριζόντια σύνδεση και οργάνωση. Έτσι που η επεξεργασία θεμάτων ή εννοιών που ανήκουν σε διαφορετικούς τομείς να γίνεται με τρόπο που να προσδιορίζονται οι σχέσεις και να αναδεικνύονται τα σημεία τομής τους”

Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας κάθε μάθημα του σχολείου που χρειάζεται την *Εικόνα* (φωτογραφία, σκίτσο, σχέδια κτλ) μπορεί να συνεργαστεί με το μάθημα των “Εικαστικών” (Καλλιτεχνικών).

Η Τέχνη από τη δική της πλευρά μπορεί να ενταχθεί με πολλούς τρόπους στις δραστηριότητες των άλλων μαθημάτων. Το μάθημα των Καλλιτεχνικών μπορεί να αντλήσει *ιδέες, θέματα και περιεχόμενο* για δημιουργία έργων τέχνης, εργασιών ή projects (σχέδιο

εργασίας με βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία, ομαδοσυνεργατικό και μαθητοκεντρικό) από όλα τα μαθήματα του σχολείου.

Για παράδειγμα: Με τα “Θρησκευτικά”:

- *πρακτική*: Βυζαντινή τέχνη, Εκκλησιαστική τέχνη, αγιογραφία, τέμπλα, ξυλογλυπτική, Ευαγγελιοκαλύμματα, Ιερή τέχνη άλλων λαών κτλ.
- *θεωρία*: Ηθική, καλό, ωραίο, ιδεολογία, θρησκευτικότητα, Ιστορία θρησκείας, θρησκευτική τέχνη, κοσμική τέχνη κτλ.

Ορισμένοι από τους μαθητές μπορεί να ενδιαφερθούν για συνθετικές εργασίες, τις οποίες είτε προτείνει ο καθηγητής είτε προτείνουν οι ίδιοι. Αυτοί οι μαθητές ακολουθούν σε γενικές γραμμές το κοινό με τους άλλους Πρόγραμμα Σπουδών και εμβαθύνουν περισσότερο στο θέμα που τους ενδιαφέρει. Προτρέπουμε τα παιδιά να συζητούν και επιλέγουν θέματα για συνθετικές εργασίες (projects). Τα παιδιά, αφού επιλέξουν το θέμα και διατυπώσουν τις ιδέες τους, διαμορφώνουν ένα γενικό σχέδιο εργασίας, χωρίζονται σε ομάδες, αναζητούν, συλλέγουν και αξιοποιούν απλές πληροφορίες και υλικό, υλοποιούν το πρόγραμμά τους, συζητούν και προσαρμόζουν αναλόγως την πορεία τους και ολοκληρώνουν αξιολογώντας το τελικό αποτέλεσμα. Ο διδάσκων βοηθά και συμβουλεύει όπου είναι απαραίτητο.

Γενικά η Τέχνη είναι πρόσφορο μέσο διαθεματικής και διαπολιτισμικής προσέγγισης της γνώσης. Ειδικότερα όμως, η διαθεματικότητα ως επεξεργασία κοινών θεμάτων διδασκαλίας και μάθησης, των Εικαστικών με άλλα αντικείμενα του σχολείου, περιλαμβάνεται οπωσδήποτε στον ετήσιο προγραμματισμό του μαθήματος των Εικαστικών σε μια έκταση 10% περίπου του ετήσιου Προγράμματος Σπουδών. Οι μαθητές οργανώνουν τις διαθεματικές εργασίες τους με τη βοήθεια του διδάσκοντος ή και των άλλων διδασκόντων που εμπλέκονται στο υπό επεξεργασία διαθεματικό αντικείμενο.

Η διαθεματικότητα μπορεί να συμπεριλάβει δύο ή περισσότερα γνωστικά αντικείμενα. Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν αυτά τα γνωστικά αντικείμενα είναι καλό να συνεργάζονται όταν πρόκειται για συνθετικότερη επεξεργασία διαθεματικών θεμάτων.

Η έκταση και η ποικιλία της προσφερόμενης διδακτέας ύλης και της διαθεματικότητας στο παρόν Πρόγραμμα Σπουδών (Π. Σ.) είναι μεγάλη για ένα μονόωρο μάθημα. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει, από την παρούσα ύλη και με κριτήριο το εφικτό, τα προς επεξεργασία θέματα τα οποία στα πλαίσια του Π. Σ. μπορούν να ποικίλουν από τάξη σε τάξη, από χρονιά σε χρονιά και από σχολείο σε σχολείο και κυρίως, πρέπει να ενεργεί με γνώμονα τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

- Σε κάθε ενότητα μαθημάτων, και όχι απαραίτητα σε μία διδακτική ώρα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσεγγίζει το θέμα της ενότητας από πολλές πλευρές, ιστορική, αισθητική, θεωρητική, πρακτική και τα λοιπά, ώστε να επιτυγχάνεται σφαιρικότητα και ισορροπία.
- Το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών δεν προτείνει στενά καθορισμένη ύλη χωρισμένη σε ωριαία μαθήματα. Προσφέρει άξονες περιεχομένων που συνδυάζει κατά την κρίση του ο εκπαιδευτικός. Οι άξονες είναι ταξινομημένοι ενδεικτικά από το γενικό στο ειδικό και από το συγκεκριμένο στο αφηρημένο. Αυτοί όμως δε διδάσκονται ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο. Σε κάθε θέμα διδασκαλίας διαπλέκονται πολλά στοιχεία από τα περιεχόμενα και τους στόχους άλλων αξόνων, πράγμα που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να διδάξει τους άξονες με τη σειρά που εκείνος επιλέγει.
- Σε κάθε ωριαίο μάθημα η διδασκαλία πρέπει να είναι τόση, ώστε να αφήνει μεγάλο χρονικό περιθώριο στα παιδιά για δραστηριότητες, για επεμβάσεις και για συζητήσεις επίσης για σχόλια, για οδηγίες, για κρίσεις έργων και εργασιών, καθώς και για την παρακολούθηση της πορείας των μαθητών και για τον προγραμματισμό των επόμενων μαθημάτων.
- Η διδασκαλία, που είναι συνήθως ομαδική, θα πρέπει συχνά να εξατομικεύεται, για να ενισχύει τους αδύνατους, αλλά και να καθοδηγεί και να συμβουλεύει τους τυχόν ταλαντούχους.
- Η ύπαρξη βιβλιοθήκης τέχνης και άλλων δημιουργικών γωνιών - εργαστηρίων μέσα στην αίθουσα επιτρέπουν σε ομάδες παιδιών να εργάζονται ταυτόχρονα με την υπόλοιπη τάξη.
- Η διδασκαλία πρέπει να βασίζεται στις προηγούμενες γνώσεις των μαθητών αλλά και στις πιθανώς λαθεμένες αντιλήψεις τους για θέματα Τέχνης να παίρνει αφορμή από τη διδασκαλία άλλων μαθημάτων, από τα ενδιαφέροντα των παιδιών, από σχέσεις, από

γεγονότα, από συγκρούσεις, και γενικά από την Τέχνη και τη ζωή εντός και εκτός σχολείου.

- Οι σχολικές γιορτές θα πρέπει να γίνουν αφορμή ομαδικής πολύπλευρης καλλιτεχνικής συνεργασίας, πρωτότυπων εκδηλώσεων, υπεύθυνης προετοιμασίας και κυρίως καλαίσθητου αποτελέσματος.
- Παρά το γεγονός ότι το μάθημα έχει έναν ελεύθερο χαρακτήρα, που αφήνει περιθώριο στο τυχαίο και στο αυθόρμητο, πρέπει να κτίζεται σε μία επιστημονικά προγραμματισμένη διδακτική και μαθησιακή πορεία, για να έχουμε τα καλύτερα αποτελέσματα με το μικρότερο κόπο.
- Κάθε καλλιτέχνης εκπαιδευτικός, όποια εικαστική ειδίκευση και να έχει, θα πρέπει να διδάσκει επιμορφούμενος όλες τις μορφές των Εικαστικών Τεχνών που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Σπουδών.

Αξιολόγηση

- Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή είναι αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας και πρέπει να αποτελεί για το μαθητή νέα αφετηρία και ενθάρρυνση. Αξιολογούμε συνεκτιμώντας όλα τα χαρακτηριστικά του μαθητή και τη δράση του.

Ειδικότερα αξιολογούμε:

- Τα έργα του (προσχέδια, σημειώσεις, έργα δύο και τριών διαστάσεων) σε καθημερινή βάση αλλά και ως σύνολο.
- Τη συμμετοχή, το ενδιαφέρον, την προσπάθεια, τις πρωτοβουλίες του.
- Το βαθμό απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων και γενικότερα την προσληπτική του ικανότητα.
- Τις εργασίες, τις συνθετικές εργασίες, τις έρευνες, τις δραστηριότητές του.
- Τα αποτελέσματα της επίδοσης του στα διαγωνίσματα ή στα τεστ.
- Έχουμε υπόψη μας ότι το μάθημα διδάσκει την Τέχνη τόσο πρακτικά όσο και θεωρητικά και αξιολογούμε την απόδοση του μαθητή και στις δύο αυτές παραμέτρους.

Αξιολογούμε επιλέγοντας ορισμένες από τις παρακάτω πρόσφορες μεθόδους, με στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου όπως συζητήσεις, σχόλια, κριτική, ερωτηματολόγια, ολιγόλεπτα γραπτά ή προφορικά τεστ, διαγώνισμα με δημιουργία έργου και ανάλυση έργων τέχνης, ώστε να έχουμε αξιολόγηση έγκυρη και αντικειμενική (ατομικές και ομαδικές εργασίες, φάκελος εργασιών)

Ενθαρρύνουμε την αυτοαξιολόγηση των παιδιών ως μέρος της δημιουργικής τους πορείας.

Ο εκπαιδευτικός πρέπει ακόμη να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των μεθόδων διδασκαλίας του, την επίτευξη των στόχων του, την καταλληλότητα των διδακτικών και των εποπτικών υλικών και την εφαρμογή των Προγραμμάτων Σπουδών.

Εργαστήρια εικαστικών για το Γυμνάσιο

Το μάθημα της Εικαστικής Αγωγής πρέπει να γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο με κατάλληλη υποδομή για τη χρήση ποικίλων υλικών, αποθηκευτικό χώρο, βιβλιοθήκη, δυνατότητα προβολών, συσκότισης και πρόσβασης σε συστήματα πληροφορικής.

Περιγραφή εργαστηρίου

Το εργαστήριο Εικαστικών πρέπει να έχει ως ελάχιστες προϋποθέσεις:

- Ευρυχωρία, καλό φωτισμό, παροχή νερού με κατάλληλη αποχέτευση, σωστό αερισμό του χώρου.
- Ράφια, ντουλάπια και ιδιαίτερο αποθηκευτικό χώρο για τη φύλαξη έργων, υλικών και εργαλείων.
- Τα απαραίτητα μέσα, για να εξυπηρετούνται οι πολλαπλές ανάγκες εργασίας των παιδιών, όπως μεγάλα τραπέζια για εργασία ατομική ή κατά ομάδες, καβαλέτα, επίπεδες επιφάνειες έκθεσης έργων.

- Δυνατότητες προβολής (προβολέα σλαίντς, οθόνη, κουρτίνες συσκότησης και άλλα) τηλεόραση, βίντεο και μαγνητόφωνο.
- Υλικά και εργαλεία ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.
- Βιβλιοθήκη, αρχείο εποπτικού υλικού και βιντεοθήκη.
- Πλήρη ειδικό εξοπλισμό για διάφορα είδη εικαστικών τεχνών με συνθετότερες δυνατότητες και μεγαλύτερες απαιτήσεις.
- Δημιουργία επιμέρους εργαστηρίων - γωνιών για τα αντικείμενα που προτείνει το πρόγραμμα σπουδών. Όταν δεν υπάρχει μόνιμο εργαστήριο δημιουργούμε συνθήκες εργαστηρίου στις κοινές με τα άλλα μαθήματα αίθουσες μεταφέροντας, στο μέτρο του δυνατού, τα απαραίτητα υλικά και μέσα .

**Απαιτούμενο διδακτικό υλικό για το μάθημα των εικαστικών
όλων των βαθμίδων
ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΘΗΤΗ**

ΒΙΒΛΙΑ 6

- i) Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ του Δημοτικού, σελίδες 120-140
- ii) Βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ του Δημοτικού, σελίδες 120-140 γ)
- iii) Βιβλίο βιβλίο μαθητή για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ του Δημοτικού, σελίδες 120-140
- iv) 3 Βιβλία μαθητή για τις τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄ του Γυμνασίου (3 βιβλία x130 σελίδες περ. το καθένα)

ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΗ

ΤΕΤΡΑΔΙΑ 6

- v) Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄ και Β΄ του Δημοτικού, σελίδες 50
- vi) Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ του Δημοτικού, σελίδες 50
- vii) Τετράδιο εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ του Δημοτικού, σελίδες 50
- viii) 3 Τετράδια εργασιών και ασκήσεων μαθητή για τις τάξεις Α΄, Β΄ Γ΄ Γυμνασίου, σελίδες 100

ΒΙΒΛΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥ - ΚΑΘΗΓΗΤΗ

ΒΙΒΛΙΑ 6

- i) Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Α΄ και Β΄ του Δημοτικού, σελίδες 100-120
- ii) Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Γ΄ και Δ΄ του Δημοτικού, σελίδες 100-120
- iii) Βιβλίο δασκάλου για τις τάξεις Ε΄ και ΣΤ΄ του Δημοτικού, σελίδες 100-120
- iv) Βιβλίο καθηγητή για τις τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄ του Γυμνασίου, (3 βιβλία x 120 σελίδες περ. το καθένα)

Έκταση των βιβλίων

Η συνολική έκταση των βιβλίων και των τετραδίων έχει επιτρεπόμενη απόκλιση 10% από τις προαναφερθείσες σελίδες. Το καθαρό κείμενο στο βιβλίο του μαθητή για τις τάξεις δημοτικού καλύπτει το 25-30% κάθε σελίδας, και αντίστοιχα στο βιβλίο μαθητή του Γυμνασίου καλύπτει το 30-35%. Στα βιβλία δασκάλου - καθηγητή κυριαρχεί το κείμενο, ενώ στα τετράδια των ασκήσεων η έκταση των κειμένων είναι σχετική και ανάλογη με το προτεινόμενο κάθε φορά θέμα. Κάθε σελίδα υπολογίζεται για το δημοτικό ότι έχει 35 - 40 στίχους και κάθε στίχος 50-60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξης, αποστάσεις μεταξύ λέξεων). Αντίστοιχα για το Γυμνάσιο έχει 55 - 60 στίχους και κάθε στίχος 50-60 διαστήματα. Οι διαστάσεις της σελίδας υπολογίζονται στο 21X29,7cm ή 148X210 mm.

Εποπτικό υλικό

- Μία σειρά διαφάνειες X 30-50 διαφάνειες που θα συνοδεύουν τα τέσσερα βιβλία διδάσκοντος (4 βιβλία X 1 σειρά = 4 σειρές)

- Ένα cd διάρκειας 1 ώρας που θα συνοδεύει τα 4 βιβλία διδάσκοντος (συνολικά 4 cd)
- Μία σειρά από 30 αφίσες με έργα τέχνης και φυλλάδιο οδηγιών για το Δημοτικό και για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 σειρές και 2 φυλλάδια)
- Ένα CD - ROM interactive για το Δημοτικό και ένα για το Γυμνάσιο (σύνολο 2 CD - ROM)

Κρίνεται απαραίτητο ο εκπαιδευτικός του Γυμνασίου να έχει στη διάθεσή του τα βιβλία, τα τετράδια, και το εποπτικό υλικό όλων των βαθμίδων